

Budgetbemærkninger 2016-2019

Bind 1

Drift

Hovedkonto 0-6

Randers Kommune

Indhold

	<i>Side</i>
Indledning	1
Økonomiudvalget	
Administration og tværgående puljer	5
Politisk organisation	14
Erhverv og turisme	17
Børne- og skoleudvalget	
Skole	23
Børn	44
Børn og familie	54
Beskæftigelsesudvalget	
Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparate borgere	69
Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere	86
Udgifter omfattet af Beskæftigelsestilskud	90
Socialudvalget	
Forebyggende foranstaltninger for børn og unge	95
Tilbud til voksne med særlige behov	104
Miljø- og teknikudvalget	
Skattefinansieret område	117
Brugerfinansieret område	132
Kultur- og fritidsudvalget	
Kultur og fritid	141
Sundheds- og omsorgsudvalget	
Sundhedsområdet	151
Omsorgsområdet	162
Landdistriktsudvalget	
Landdistrikt	179

INDLEDNING TIL BIND 1, BUDGETSKEMAER PÅ DRIFTEN

Budgetskemaerne til budget 2016-19 indeholder en detaljeret beskrivelse af de 17 bevillingsområder i kommunen. Skemaerne er bygget op over følgende 4 hovedafsnit:

1. Beskrivelse af området
2. Budgetmål i 2016
3. Tal og forudsætninger
4. Nøgletal, takster mm.

Der skal indledningsvis knyttes et par kommentarer af mere generel art til budgetbemærkningerne.

Effektorienterede budgetmål

I budgetskemaernes afsnit 2 ("budgetmål i 2016") beskrives de mål, der arbejdes hen imod i budget 2016-19. Byrådet har ønsket, at budgetmålene søges formuleret som effektmål. Det vil sige med fokus på, hvilken effekt, der ønskes af de tiltag, som iværksættes. Dette kan både være kvalitativt (hvordan effekten er) eller kvantitativt (hvor stor/lille effekten er). Det er således effekten, der fokuseres på og i mindre grad vejen derhen. Som udgangspunkt giver dette større decentrale frihedsgrader, fordi det er effekten, der er i fokus.

De opstillede budgetmål i budgettet for 2016-2019 udgør 1. version af arbejdet med effektmål i Randers Kommunes budget. Det er forskelligt, hvor langt de enkelte bevillingsområder er kommet i arbejdet med formulering af effektmål. Henover de kommende år vil der løbende blive arbejdet med at udvikle disse mål.

Ejendomsservice

Byrådet traf den 2. februar 2015 beslutning om etablering af Ejendomsservice. Det betyder, at Ejendomsservice i 2015 har overtaget budgetter og ansvar for administration, drift, vedligehold og anlæg af kommunale bygninger i en samlet ejendomsadministration med både administrativt og udførende personale.

Nedenfor ses Ejendomsservices budget for 2016 med angivelse af hvilke beløb, der er flyttet fra de enkelte bevillingsområder til ejendomsservice (beløbene fremgår også af de enkelte budgetskemaer, afsnit 3)

Mio. kr.	
1.1 – Administration (besparelse)	-7,1
2.1 - Skole	69,6
2.3 - Børn	19,3
2.4 - Familie	1,4
3.1 - Arbejdsmarkedsforanstaltninger	0,9
4.1 - Forebyggende foranstaltninger	3,0
4.2 - Tilbud til voksne	13,3
5.1 - Miljø og Teknik	17,3
6.1 - Kultur og fritid	6,2
7.1 - Sundhed	0,5
7.2 - Omsorg	16,2
I alt Budget Ejendomsservice 2016	140,6

Budgettet til ejendomsservice udgør således 140,6 mio. kr. i 2016. Dette beløb er inkl. den forudsatte besparelse på 7,1 mio. kr. i 2016, der i første omgang var placeret under administrationen. Besparelsen udgør ca. 9 mio. kr. i 2017 og ca. 11 mio. kr. i 2018 (jf. tidligere års budgetforlig).

Økonomiudvalget

Bevillingsområderne:

Administration og tværgående puljer

Politisk organisation

Erhverv og turisme

1.1 Administration og tværgående puljer

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1. Stabe og forvaltninger	384,3	15,7	368,6			
1.2. Redningsberedskab	17,8	1,2	16,6			
1.3. Lønpuljer, kompetenceudv.	32,4		32,4			
1.4 Udbetaling Danmark	14,1		14,1			
1.5 Tjenestemandspensioner og p	53,4		53,4			
1.6 Interne forsikringspuljer	20,2		20,2			
1.7 Lov og cirkulæreprogram	-1,3		-1,3			
1.8 Diverse udgifter og indtægter	3,5	0,2	3,3			
1.9 Budgetaftaler, buffer serviceud	46,4		46,4			
i alt	569,8	17,1	553,7	0,0	0,0	0,0

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med nettoudgifter for 553,7 mio. kr.

1.1 Stabe og forvaltninger

Administrationen er et aftaleområde. Aftalen dækker alle de centrale administrative funktioner. I tabellerne herunder er budget 2016 på i alt netto 367,6 mio. kr. fordelt på stabe og forvaltninger samt tværgående administrative udgifter:

Denne oversigt omfatter stabenes og forvaltningernes udgifter til personale og udgifter som hovedsageligt er personalerelaterede f.eks. uddannelse, møder og rejser, befordring, kontorhold, inventar m.v. Det drejer sig både om medarbejdere i:

- Afdelinger, som betjener borgerne
- Afdelinger, som betjener organisationen (it, personale, sekretariater, økonomi m.v.)

Endvidere omfatter de administrative udgifter opgaver, som er fælles for flere forvaltninger eller er tværgående for hele kommunen, men udgifterne budgetteres og bogføres på stabe og forvaltninger.

Budget 2016, mio. kr.	Løn	Øvrige udgifter	Indtægter	Netto
Direktion	2,1	0,8		2,9
Økonomiafdeling	16,4	1,3		17,8
Personale/HR	13,1	0,6		13,7
Center Kompetenceudvikling og Jobrotation	0,8	0,1	0,8	0,0
Elever	1,1			1,1
Studiejobs	1,0			1,0
Borgerrådgiver	1,4	0,1	1,0	0,6
Byråds- og direktionssekretariatet	10,6	0,9	0,1	11,4
Borgerservice	14,4	0,8	0,5	14,8
IT-afdelingen	14,8	3,2		18,0

1.1 Administration og tværgående puljer

Erhvervs- og udviklingssekretariat	3,9	0,4		4,3
Børn og skole	35,8	2,7		38,4
Social og arbejdsmarked u. Jobcenter	46,8	2,5	0	49,3
Jobcenter	66,2	9,6		75,8
Miljø og teknik	54,4	2,0	11,1	45,3
Sundhed, kultur og omsorg	29,6	1,2		30,8
Stabe og forvaltninger i alt	311,4	26,1	13,5	325,0
IT-afdelingen, fagsystemer, it strategi, leasing m.fl.		58,0		58,0
Centrale driftspuljer, generel administration og tilretning takster (overhead)		-25,3		-25,3
Fælles, pbs, kopimaskiner og revision, annoncering, gebyrer		5,7	2,1	3,6
Porto, advokat, projekter, fælles uddannelse, kantine	2,9	5,8	1,4	7,3
Tværgående og fællesudgifter i alt	2,9	44,2	3,5	43,6
Total	315,3	70,3	17,0	368,6

Som følge af overdragelse af opgaver til Udbetaling Danmark i 2012 og 2013 blev det administrative personale reduceret med i alt 19 stillinger med virkning fra 2014. Budgetreduktionerne havde fuld effekt fra 2014. De udgjorde 9,2 mio. kr. årligt og vedrørte personale, kontorhold, uddannelse, porto, nem refusion, revision og lokaler. Med øget digital selvbetjening hos borgerne vurderes der løbende på en øget effektivisering på området.

Centrale driftspuljer, generel administration og tilretning af takster udviser en nettoindtægt på 25,3 mio. kr. og vedrører håndtering af takstberegningen i forbindelse med salg af pladser i sociale tilbud og på specialskoler. Centrale driftspuljer er aftaleenhedens andel af bidrag til barselsfond på 1 %, andele af centralt bogførte forsikringer og generel administration, som beregnes med 5,4 % af institutionens driftsbudget.

Budgettet kan specificeres således:

Centrale driftspuljer	
Børn og skole	-2,1 mio.
Social og arbejdsmarked	-4,7 mio.
Generel administration	
Børn og skole	-7,7 mio.
Social og arbejdsmarked	-11,9 mio.
Takst tilretning, ramme til justering	
Tilretning forvaltninger	1,2 mio.
I alt	-25,3 mio.

1.2 Redningsberedskab

Redningsberedskabet er organisatorisk placeret under økonomiudvalget, fordi borgmesteren er født medlem af beredskabskommissionen.

Fra 1. januar 2016 samordner Randers Kommune beredskabet med Favrskov, Norddjurs og Syddjurs kommuner i *Beredskab og Sikkerhed, Randers – Favrskov – Djursland*.

Fællesskab etableres i henhold til kommunestyrelseslovens § 60, hvorved Randers kommune overdrager myndighed og opgaver jf. beredskabsloven til det fælles selskab

Samordningen sker på baggrund af aftale mellem KL og regeringen om at antallet af beredskaber fra 2016 skal reduceres til højst 20 og at det kommunale beredskabsområde kan opnå effektiviseringsgevinster på 175 mio. kr årligt .

1.1 Administration og tværgående puljer

Randers Kommune bidrager til det fælles beredskab med det, som kommunen sædvanligvis anvender på beredskabet fradraget den forudsatte besparelse jf. aftalen mellem KL og regeringen.

Den udgør i alt 3 mio. kr. for Randers Kommune, hvoraf 2. fase først forudsættes realiseret efter 2016.

Budgettet udgør i 2016 16,6 mio. kr. og vedrører følgende områder:

- Brandvæsen
- Beredskabsfunktion

Området omfatter:

- Dagligt brandberedskab i henhold til entrepriseaftale med Falck
- Forebyggende beredskabsopgaver, herunder brandsyn
- Rådgivning og godkendelse af beredskabsplaner m.m.
- Brandteknisk byggesagsbehandling
- Beredskabsplanlægning
- Supplerende beredskab i samarbejde med Falck og frivillige som er tilknyttet beredskabsgården Langvang.

1.3 Lønpuljer og kompetenceudvikling

Budgettet udgør 32,4 mio. kr. og vedrører følgende områder:

Voksenlærlinge 1,7 mio. kr., tillidsrepræsentanters vilkår 0,8 mio. kr., jubilæumsgratialer 2,1 mio. kr. og barselsfond 20,3 mio. kr.

Af budgettet til voksenlærlinge anvendes forlods 0,2 mio. kr. til administrative elever. Herefter fordeles 1,5 mio. kr. med 0,8 mio. kr. mellem Miljø og teknik, driftsafdeling og administrationen. Derudover anvendes 0,7 mio. kr. til aflønning af voksenlærlinge som ansættes med to til IT afdelingen, to til Miljø og teknik samt to til Sundhed og omsorg.

Budgettet til jubilæumsgratialer er fastsat svarende til det forventede antal jubilarer.

Barselsfonden er hidtil finansieret af aftaleenhederne svarende til 1,0 % af kommunens lønsum. Ved budgetforliget for 2015 blev fonden dog reduceret med 6,4 mio. kr. I budget 2016 er fonden herudover reduceret med rammebesparelse på 2 mio. kr. og aftaleenhedernes finansiering udgør derfor med virkning fra budget 2016 0,72 % af lønsummen. Fra barselsfonden refunderes 80 % af forskellen mellem den faktiske løn og barselsrefusionen modtaget fra "dagpengekonto-ret".

Tværgående kompetenceudvikling, budget 2016 er på 7,5 mio. kr. der fordeles med 1,5 mio. kr. til DOL, hvoraf 0,2 mio. kr. anvendes til administrative elever og 6,0 mio. kr. til Pau og SOSU elever.

1.4 Udbetaling Danmark

Budgetteret udgift 14,1 mio. kr.

Randers Kommune er fra 2013 blevet opkrævet et administrationsbidrag fra Udbetaling Danmark (UDK) for varetagelse af en række sagsbehandlingsområder, fx udbetaling af pension. KL forventer, at administrationsbidraget for kommunerne samlet set vil udgøre ca. 800 mio. kr. om året i 2015-17 hvorefter bidraget forventes reduceret som følge af effektivisering af sagsbehandlingen hos Udbetaling Danmark og et optaget etableringslån bliver indfriet.

Med virkning fra 2016 opkræver UDK også et administrationsbidrag til IT. Årsagen hertil er, at i dag opkræver KMD omkostningerne for IT-driften vedrørende UDK som en del af kommunernes samlede betalinger til KMD. Men i takt med at UDK sætter de nye løsninger i drift, vil omkostningerne overgå direkte til UDK. Kommunernes betaling for løsningerne vil herefter ske til UDK via "Administrationsbidraget til IT".

1.1 Administration og tværgående puljer

Over de kommende år vil den enkelte kommune derfor opleve at få stigende omkostninger til UDK. Dette mere end modsvares dog af et fald i kommunens IT-omkostninger til KMD, efterhånden som de enkelte løsninger udfases.

Administrationsbidraget for 2016 fastsættes endeligt på Udbetaling Danmarks bestyrelsesmøde i december 2015.

1.5 Tjenestemandspensioner og tjenestemandsforsikringspræmier

Budgettet udgør 53,4 mio. kr. i 2016 og 2017.

Det vedrører tjenestemandspensioner til pensionerede tjenestemænd og præmier som indbetales til Sampension til dækning af fremtidige pensionsudgifter.

Såvel pensioner som præmier skal bogføres på hovedkonto 6 Administration uanset ansættelsessted. Når en tjenestemand fratræder, vil stillingen typisk blive besat med en overenskomstansat, hvor pensionsforsikringspræmien skal bogføres på ansættelsesstedet. I denne type stillingsskift kompenseres ansættelsesstedet for merudgiften på 16 % til præmier med finansiering fra puljen til tjenestemandsforsikringspræmier. Kontoen dækker også over restudgifter til tjenestemandspensioner, da præmierne over årene ikke har været fuldt dækkende.

Udgiften til præmier er faldende på grund af nettoafgang af tjenestemænd medens udgiften til tjenestemandspensioner iflg. Sampension vil stige de kommende år og først topper omkring år 2025. Budgettet er reduceret med 2 mio. kr. i 2016 og 2017 men er fra 2018 på i alt 55,4 mio. kr.

Præmieindbetalingen til Sampension er uændret 41 % af lønnen til tjenestemændene.

1.6 Interne forsikringspræmier

Budgettet er på i alt 20,2 mio. kr.

Der er etableret en intern forsikringsordning vedrørende bl.a. arbejdsskade, bygning og løsøre, motorkøretøjer, erhvervs- og produktansvar, forsikringsmægler, risikostyring m.v.

Forsikringspræmien/budgettet er fastsat således, at budgettet svarer til årets forventede udgifter til forsikringspræmier og erstatningsudgifter. Budgettet fastsættes endvidere så det mindst er på niveau med de seneste 4 års regnskaber tillagt prisfremskrivning. Med virkning fra 2016 er budgettet forøget med 0,3 mio. kr. til arbejdsskader.

På kontiene bogføres præmieudgifter til de enkelte forsikringsområder samt erstatninger for arbejdsskader og erstatningsudgifter.

1.7 Lov og cirkulæreprogram

Lov og cirkulæreprogrammet for budget 2016-19 udviser -1,3 mio. kr.

Der hovedsageligt vedrører ikke udmøntet besparelse vedrørende ny vejlov.

1.8 Diverse indtægter og udgifter efter forskellige love

Budgettet på netto 3,3 mio. kr. vedrører følgende områder:

Indtægterne på 0,1 mio. kr. vedrører gebyrer hyrevognsbevillinger. Den største udgift er kontinuerligt til KL på 3,4 mio. kr.

1.9 Budgetaftaler, buffer serviceudgifter

Budgettet er på i alt 46,4 mio. kr., som fordeler sig på:

• Drifts- og anlægspulje	3,0 mio. kr.
• Kørselsudbud forlig 2013, buffer	0,6 mio. kr.
• Analyse befordring og intern kørsel	0,5 mio. kr.

1.1 Administration og tværgående puljer

• Innovationspulje 2014	1,1 mio. kr.
• Serviceudgifter, budgetpulje	41,2 mio. kr.
• Provenu salg KMD ejendomme	-3,0 mio. kr.
• Implementeringsaktiviteter ifm. monopolbrud	3,0 mio. kr.

Drifts- og anlægspuljen udgør 3,0 mio. kr. og udmøntes af Økonomiudvalget.

Kørselsudbud, uændret budget på 0,6 mio. kr. til variabel kørsel og buffer til merudgifter ved eventuelt vognmandsskifte og uforudsete udgifter i opgørelse af besparelse. Der er endvidere afsat 0,5 mio. kr. til analyse af befordring og intern kørsel

Innovationspuljen blev ved budgetforliget 2015 reduceret med 4 mio. kr. årligt. Der er følgende ikke udmøntede budgetbeløb 2016 - 2019 1,1 mio. kr. årligt.

Der er budgetteret 41,2 mio. kr. som en bufferpulje vedr. serviceudgifter i 2016-19.

Randers kommunes andel af provenuet fra salg af KMD-ejendomme udgør i 2016 3 mio. kr. og i alt i perioden 2015 – 19 12,5 mio. kr. KL's bestyrelse har anbefalet, at kommunernes andel af provenuet bør målrettes til finansiering af implementeringsaktiviteter af nye IT løsninger i forbindelse med monopolbruddet.

2. Effektmål for økonomiudvalgets område

Randers Kommune skal skabe vækst og velfærd. Derfor er der i Randers Kommune et fortsat fokus på, hvordan administrationen af Randers Kommune kan gøres bedre og mere effektiv til gavn for borgere, virksomheder og øvrige aktører. Derfor er der opstillet 4 effektmål for økonomiudvalgets område, der definerer hvilke effekter, der ønskes opnået i budgetperioden. De 4 effektmål er:

- Randers Kommune skal have en sund økonomi
- Den innovative kultur skal styrkes
- Administrationen skal være effektiv og serviceorienteret
- Randers Kommune skal være en attraktiv arbejdsplads.

Nedenfor beskrives de enkelte effektmål, og hvilke overordnede indsatser, der forventes. Herudover er der også opstillet en række indikatorer. Disse anvendes som indikatorer for, om der er opnået den ønskede effekt.

Randers Kommune skal have en sund økonomi

Målet om en sund økonomi skal være styrende for kommunens budgetlægning og skal være medvirkende til at skabe gode rammer og betingelser for realisering af Vision 2021 samt øvrige mål om vækst og velfærd.

De 4 overordnede økonomiske styringsmål for Randers Kommune er valgt som indikatorer for, om kommunen har en "sund økonomi":

- Det gennemsnitlige overskud på driften skal minimum være 150 mio. kr. (målt over den 4-årige budgetperiode)
- Det gennemsnitlige skattefinansierede anlægsniveau (brutto), skal minimum være 150 mio. kr. årligt.
- Kommunens gennemsnitlige kassebeholdning skal minimum være 185 mio. kr.
- Kommunens skattefinansierede gæld skal nedbringes.

Den innovative kultur i Randers Kommune skal styrkes

Innovation skal styrke kommunens udvikling og nye måder at gøre tingene på til gavn for både borgere, medarbejdere og øvrige aktører. Gennem innovative tiltag og inddragelse skal der skabes engagement og ejerskab, og dermed en fortsat videreudvikling af opgaveløsningen. Den innovative kultur skal styrkes gennem frihed til kerneopgaven, aktivt medborgerskab (dvs.

1.1 Administration og tværgående puljer

gennem samarbejde med borgere, virksomheder, foreninger og andre aktører) samt politisk forankring.

Målet vurderes overordnet ud fra følgende indikator:

- Randers Kommune er over det nationale gennemsnit for innovation (jf. måling fra Center for offentlig innovation)

Administrationen i Randers Kommune skal være effektiv og serviceorienteret

Administrationen skal være effektiv og serviceorienteret via brugen af digitale løsninger samt optimering og koordinering af arbejdsgange. Ved at optimere, effektivisere og digitalisere skal der frigøres ressourcer til bedre borgerbetjening og andre opgaver. Administrationen skal fortsat levere god og helhedsorienteret service baseret på et fagligt kvalificeret grundlag til både borgere, politikere, virksomheder og andre aktører.

Målet vurderes overordnet ud fra følgende indikatorer:

- Sagsbehandlingstider skal overholdes. Der arbejdes med udvikling af metode til opfølgning på om målet er nået.
- Tiltag i digitaliseringsstrategien for 2015-2018 gennemføres efter handlingsplanen og inden udgangen af 2018.
- Randers Kommune skal være blandt landets 10 billigst administrerede kommuner (målt på administrative udgifter pr. 1000 indbyggere i kommunen).
- Borgerne skal være tilfredse med den service administrationen leverer - brugertilfreds-hedsmålinger i borgerservice anvendes som indikator.

Randers Kommune skal være en attraktiv arbejdsplads

Randers Kommune som en attraktiv arbejdsplads skabes igennem god ledelse, trivsel på arbejdspladsen, rekruttering og kompetenceudvikling af medarbejdere og ledere. Attraktive arbejdspladser har et godt psykisk og fysisk arbejdsmiljø, hvor de ansattes sundhed og sikkerhed er i fokus. Dette giver større kvalitet og effektivitet i arbejdet. Blandt andet i lyset af dette, pågår der i 2015/2016 et arbejde med udvikling af et nyt ledelsesgrundlag for Randers Kommune.

Målet vurderes overordnet ud fra følgende indikatorer:

- Sygefraværet skal i 2017 for Randers Kommune være reduceret til 4,5 % eller lavere.
- Medarbejdertilfredsheden skal som minimum fastholdes på niveau med 2014 (jf. gennemført APV). Minimum 90% af de ansatte skal i forbindelse med næste APV-måling i 2017 angive, at de oplever at være tilfredse med deres arbejdsliv.
- Arbejdsulykker skal reduceres med 20 % fra 2013 til 2017. Arbejdsulykker som følge af vold og trusler skal reduceres med 25 % fra 2013 til 2017.

1.1 Administration og tværgående puljer

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2014 og frem til 2019:

Drift, mio. kr. (netto, 2016 PL)	Budget		Budget 2016-19		
	2015	2016	2017	2018	2019
Stabe og forvaltninger	362,3	368,6	365,4	363,1	362,6
Redningsberedskab	16,3	16,6	15,1	15,1	15,1
Lønpuljer, kompetenceudvikling	34,6	32,4	32,4	32,4	32,4
Udbetaling Danmark	14,4	14,1	13,9	13,9	13,9
Tjenestemandspensioner og præmier	57,6	53,4	53,5	55,5	55,5
Interne forsikringspuljer	20,0	20,2	20,2	20,2	20,2
Lov og cirkulæreprogram	-0,2	-1,3	-0,8	-0,8	-0,8
Diverse udgifter og indtægter efter forsk love	3,3	3,3	3,3	3,3	3,3
Budgetaftaler	37,8	46,4	4,8	-35,6	-76,0
I alt	546,2	553,7	507,7	467,0	426,1

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2015, ændringerne til budget 2016 og overslagsårene 2017-2019.

<i>mio. kr.</i>	2016	2017	2018	2019
Udgangspunkt 2015-budget	546,2	546,2	546,2	546,2
Budgetforlig				
Opprioritering opkrævningsfunktion	0,5	0,5	0,5	0,5
Vedligehold kommunale vandløb	0,5	0,5	0,5	
Momsanalyse	0,2			
Familieafdelingen	2,0	2,0		
Forsøg med særlig aktiveringsprojekt	1,0			
Kompetenceudvikling	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Tjenestemænd, revurdering		-1,0		
Analyse befordring og intern kørsel	0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Implementering af ny virksomhedsstrategi	1,0	1,0	1,0	1,0
Rammereduktioner				
Udmøntning rammebesparelse	38,5	38,5	38,5	38,5
Udmøntning rammebesparelse 1 % øu	-5,2	-5,2	-5,2	-5,2
Omprioriteringspulje		-40,6	-81,1	-121,5
Tekniske korrektioner				
Redningsberedskab	0,2	0,2	0,2	0,2
Skole-it, 2. budgetopf. 2015	1,5	1,5	1,5	1,5
Randers Bibliotek, 2. budgetopf. 2015	0,3	0,3	0,3	0,3
Naturområder §3, 2. budgetopf. 2015	0,5			
Tillægsbevillinger:				

1.1 Administration og tværgående puljer

Andre ændringer				
Beredskab	1,6			
Lov og cirkulære 14-17 restbudget	-2,0	-1,9	-2,4	-2,4
Lov og cirkulære 16-19	2,9	2,0	1,7	1,7
Tjenestemænd	-2,0	-1,0		
Omplaceringer mellem bev. områder	0,9	0,2	0,2	0,2
PL og øvrige ændringer	-2,1	-1,2	-0,5	-0,5
Udmøntning af puljer				
Innovationsprojekter tilbageførsel	0,6			
Tjenestemænd	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
<i>Ejendomsservice(besparelse innovation budgetforlig 2014) til bev. 5.1</i>	5,1	5,1	5,1	5,1
Ejendomsservice (besparelse budgetforlig 2015) til bev. 5.1	2,0	4,1	6,1	6,1
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2015:				
Ejendomsservice	-2,0	-4,1	-6,1	-6,1
Ingen yderligere rammebesparelser		38,2	76,4	76,4
Rammereduktion 2015-18 pulje	-38,3	-76,5	-114,8	-114,8
Ændringer fra budget 2014:				
Boligforening tilsyn	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Lovændringer	1,6	1,6	1,6	1,6
I alt	553,7	507,7	467,0	426,1

Administration totalt

De faldende udgifter i overslagsårene skyldes den endnu ikke udmøntede pulje vedr. omprioriteringsbidraget. Når der korrigeres for denne falder de administrative udgifter fra 553 mio. kr. i 2016 til 547 mio. kr. i overslagsårene. Årsagen til faldet fra 2016 til 2017 kan henføres til følgende punkter i budgetforliget:

- Forsøg med særligt aktiveringsprojekt på 1 mio. kr. i 2016
- En revurdering af udgifterne til tjenestemænd viser, at der kan spares 1 mio. kr. i 2017
- Analyse af befordring og intern kørsel betyder merudgifter i 2016 på 0,5 mio. kr. men forudsatte mindreudgifter på 0,5 mio. kr. fra 2017 og frem.

Herudover er beredskabet i 2016 tilført 1,6 mio. kr. idet en tidligere forudsat besparelse på området først kan udmøntes fuldt ud i 2017.

Omprioriteringspulje

Regeringens planer om indførelsen af et årligt omprioriteringsbidrag indebærer, at kommunens statstilskud reduceres med 1 % pr. år. For at imødegå denne reduktion er der i budgettet indarbejdet følgende besparelseskra på driften, svarende til 1,1 % af serviceudgifterne i 2017 (-40,6 mio. kr.) stigende til 3,3 % i 2019 (-121,5 mio. kr.).

Udmøntningen af besparelsen er endnu ikke fastlagt. Det vil senest skulle fastlægges i foråret 2016 i forbindelse med budgetproceduren for budget 2017-2020. Indtil videre står beløbet derfor som et ikke udmøntet besparelseskra under økonomiudvalget.

Rammereduktion 2015-18 pulje

Reduktionen blev ved budgetforliget 2015 fastholdt med 1 % i 2016, men uden stigning i 2017-19. Reduktionen på 38,5 mio. kr. i 2016 og frem blev i budgettet for 2015-2018 fastholdt som en pulje under økonomiudvalget. Som led i budgetlægningen for 2016-2019 er denne efterfølgende udmøntet.

1.1 Administration og tværgående puljer

Ejendomsservice

Med oprettelsen af et fælles ejendomscenter forventes det at være muligt at realisere en væsentlig forbedring af kommunens økonomi. Der er med etableringen af ejendomsservice forudsat besparelser på 5 mio. kr. i 2015 stigende til 7 mio. kr. i 2016, 9 mio. kr. i 2017 og 11 mio. kr. i 2018 og frem. De forudsatte besparelser har været placeret under økonomiudvalget, men er som led i etableringen af ejendomsservice nu overført til den nye aftaleenheds budget.

3.3 Budgetforudsætninger

Budgetforslag 2016 – 19 er maskinelt beregnet på grundlag af det vedtagne budget 2015 – 18 tillagt pris- og lønfremskrivinger og korrektioner besluttet ved budgetvedtagelse, tillægsbevillinger og omplaceringer og korrektioner fra lov- og cirkulæreprogrammet.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal – fra 6-by nøgletalsrapporten 2015

Administrative udgifter til sekretariat og forvaltninger – regnskab 2014

1.000 kr.	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Sekretariat og forvaltninger	825.459	5.237.630	387.129	241.824	137.549	1.788.780
Administrationsudgifter pr. indbygger - kr.	2.530	2.652	1.863	2.095	1.421	3.083

Anmærkninger

Funktion 06.45.59 Administrationsbidrag til Udbetaling Danmark er ikke medtaget.

Administrative udgifter – regnskab 2014

1.000 kr.	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Fælles formål	1.213	714	2.616	2.147	360	1.843
Kommunalbestyrelsen	15.292	10.616	16.895	11.213	13.491	32.722
Kommissioner, råd og nævn	723	848	2.206	442	848	1.502
Administrationsbygninger	31.376	32.562	56.851	31.729	23.475	217.146
Sekretariat og forvaltninger	825.459	523.730	387.127	241.824	137.549	1.788.780
Fælles IT og telefoni	65.591	151.999	127.117	86.663	70.780	210.607
Jobcentre	224.293	117.774	150.117	97.433	74.223	456.694
Naturbeskyttelse	700	0	4.126	3.517	2.825	0
Miljøbeskyttelse	700	25.205	3.870	23.910	7.155	1.623
Byggesagsbehandling	6.519	7.663	1.609	2.013	2.595	-119.011 1)
Voksen-, ældre- og handicapområdet	158.503	100.330	62.812	27.957	27.593	173.845
Det specialiserede børneområde	117.412	87.291	75.947	51.329	32.759	165.216
Udgifter i alt	1.447.781	1.058.732	891.293	580.177	393.653	2.930.967
Administrative udgifter pr. indbygger - kr.	4.438	5.361	4.289	5.026	4.067	5.052

Noter

1) Grundet ændret opgørelsesmetode pr. 1.1.2013 modtager Københavns i 2014 indtægter vedr. byggesagsbehandlingen for 2013 samtidigt med at der opkræves indtægter for 2014.

Tabellen viser, at Randers kommune udgiftsmæssigt er placeret som den billigste kommune i 6-by samarbejdet.

1.2 Politisk organisation

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fælles formål	0,3		0,3			
1.2 Kommunalbestyrelsesmedlem	12,2		12,2			
1.3 Kommissioner, råd og nævn	1,4		1,4			
1.4 Valg	0,1		0,1			
i alt	14,0	0,0	14,0	0,0	0,0	0,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 14,0 mio. kr.

1.1 Fælles formål

Lovpligtig udgift jf. bekendtgørelse af lov om økonomisk støtte til politiske partier m.v. som reguleres af antal afgivne stemmer ved seneste kommunalvalg.
Taksten udgør i 2015 - 6,75 kr. pr. stemme.

1.2 Kommunalbestyrelses medlemmer

Alle udgifter vedr. byrådsmedlemmer, herunder også udgifter vedr. byrådsmedlemmers deltagelse i kommissioner, råd og nævn.

Vederlag til borgmester og viceborgmester

Pr. 1. juli 2015 var borgmestervederlaget på 833.037 kr. årligt.

Viceborgmestervederlaget udgør 10 % af borgmestervederlaget.

Vederlag til udvalgsformænd

Syv udvalgsformænd får hver 24,32 % af borgmestervederlaget, disse udvalg er:

- Beskæftigelsesudvalget
- Børn og Skoleudvalget
- Landdistriktsudvalget
- Kultur og Fritidsudvalget
- Miljø og Teknikudvalget
- Socialudvalget
- Sundhed og Omsorgsudvalget

En udvalgsformand får 15 % af borgmestervederlaget:

- Børn og Ungeudvalget

Samlet set giver dette i alt 185,24 % af borgmestervederlaget.

1.2 Politisk organisation

Udvalgsvederlag og særligt vederlag til medlemmer med børn under 10 år

Udvalgsvederlag til 57 medlemmer af syv udvalg udgjorde i juli 2015 i alt 124.498 kr. pr. måned.

Udvalgsvederlag 179,34%.

Tillægsvederlag til 7 medlemmer med børn under 10 år udgjorde i juli 2015 i alt 7.926 kr. pr. måned.

Fast vederlag til byrådet

Det faste vederlag/tabt arbejdsfortjeneste til de 30 byrådsmedlemmer (ekskl. borgmesteren) udgjorde i juli 2015 i alt 260.062 kr. pr. måned.

Møder, rejser mv.

Budget til aktiviteter for byråd og udvalg er forudsat at dække følgende årlige hovedaktiviteter: Udvalgsmøder – dialogmøder med aftaleenheder – deltagelse i konferencer og temadage. Endvidere studietur hver andet år.

1.3 Kommissioner, råd og nævn

Diæter og honorarer samt mødeudgifter, uddannelse og udgifter i forbindelse med valg til rådene.

1.4 Valg

Består af valg til Folketinget, Kommunal- og Regionsvalg samt Europa-parlamentsvalg og afstemninger.

2. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

2.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2014 og frem til 2019:

Drift, mio. kr. (netto, 2015 PL)	Regnskab		Budget			
	2014	2015	Budget 2016-19			
			2016	2017	2018	2019
Fælles formål	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3
Kommunalbestyrelsesmedlemmer	13,5	12,6	12,2	12,2	12,2	12,2
Kommissioner, råd og nævn	0,8	1,4	1,4	2,0	1,8	1,4
Valg	2,8	2,1	0,1	2,4	0,1	4,1
I alt	17,5	16,5	14,0	16,9	14,4	18,0

Kommissioner, råd og nævn:

2017:

Valg til ældrerådet 0,6 mio. kr.

2018:

Valg til integrationsråd, skolebestyrelser og ungdomsskolebestyrelser i alt 0,4 mio. kr.

Valg:

2015 Folketinget

2017 Kommune og Region

2019 Folketinget og Europaparlamentet

1.2 Politisk organisation

2.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2015, ændringerne til budget 2016 og overslagsårene 2017-2019.

<i>mio. kr.</i>	2016	2017	2018	2019
Udgangspunkt 2015	16,5	16,5	16,5	16,5
Rammereduktion 1 %	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Ændring i pl-skøn	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Budgetforlig:				
Revurdering af vederlag og studierejser	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Tekniske korrektioner og love:				
Valg til ældreråd		0,6		
Valg til integrationsråd			0,4	
Valg til folketing	-2,0	-2,0	-2,0	
Valg til Europaparlament				2,0
Valg - byråd, region mv.		2,4		
I alt	14,0	16,9	14,4	18,0

2.3 Budgetforudsætninger

Budgetforslag 2016 – 19 er maskinelt beregnet på grundlag af det vedtagne budget 2015 – 18 tillagt pris- og lønfremskrivninger og korrektioner besluttet ved budgetvedtagelse, tillægsbevillinger og omplaceringer og korrektioner fra lov- og cirkulæreprogrammet

Med aftalen om øget vederlag til menige kommunalbestyrelsesmedlemmer hæves vederlagene med 29,2 % pr. 1. juli. 2014. Borgmesterlønnen samt de særlige vederlag til udvalgsformænd og udvalgsmedlemmer er ikke omfattet af aftalen.

Merudgiften er kompenseret via lov- og cirkulæreprogrammet og vederlagene vil fremover blive reguleret pr. den 1. april hvert år med en reguleringsprocent som udmeldes af Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Valgbudgetterne er tilpasset og placeret i de år, hvor der planmæssigt skal afholdes valg.

1.3 Erhverv og turisme

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicrammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Erhvervsservice og iværksætteri	10,4	0,0	10,4			
1.2 Turisme	3,9	0,0	3,9			
Driftudgifter i alt	14,3	0,0	14,3	0,0	0,0	0,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 14,3 mio. kr.

1.1. Erhvervsservice og iværksætteri

Loven (Lov nr. 602 af 24. juni 2005 om erhvervsfremme) beskriver, at kommunerne har ansvaret for erhvervsservice. Det betyder, at kommunerne kan gennemføre og finansiere erhvervs-serviceaktiviteter overfor iværksættere og virksomheder samt igangsætte erhvervsudviklingsaktiviteter.

Kommunerne har dermed **det samlede ansvar** for både erhvervsudvikling, den lokale- samt den specialiserede erhvervsservice.

Det betyder, at Randers Kommune har ansvaret for både erhvervspolitikken, de overordnede strategiske forhold i forhold til rammebetingelserne for erhvervsudvikling, og siden kommunalreformen også ansvaret for at drive den lokale erhvervsservice.

Den 1. januar 2011 overtog kommunerne desuden styringen af den regionale erhvervsservice i fællesskab, nemlig væksthuse. Det forstærkede kommunernes spillerum for at føre aktiv og sammenhængende erhvervspolitik.

Der kan frit rådes over hvilken måde og med hvilken tyngde den lokale erhvervsservice skal prioriteres, og kommunen bestemmer selv om opgaven løses internt eller om det bestilles af ekstern(e) leverandør(er) og af hvem.

Væksthus Midtjylland (ejet af de 19 kommuner i Region Midt) varetager på vegne af alle regionens kommuner den specialiserede erhvervsservice overfor iværksættere og virksomheder med vækstambitioner.

1.3 Erhverv og turisme

Erhvervsservice og Iværksætteri består af udgifter til:

Budget 2016, 1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Erhvervs- og udviklingspuljen	2.813,7		
Erhvervsfremme	993,6		
Tilskud til Erhverv Randers	3.294,7		
Midtjysk EU-kontor i Bruxelles	242,2		
Væksthus Midtjylland	1.746,5		
Visit Randers	2.648,3		
Business Region Aarhus markedsføringsbidrag	100,0		
Tilskud til Randers Regnskov	1.136,3		
Medlemskab af Business Region Aarhus	506,4		
Julebelysningen, Randers City Forening	679,6		
Letbaneprojekt Østjylland	159,9		
I alt mio. kr.	14.321,2		14.321,2

Budgetposterne ovenfor indeholder driftstilskud, bevillinger til samarbejdsprojekter og udviklingsprojekter som eksempelvis:

Erhverv Randers er valgt som operatør af den lokale basale erhvervsservice målrettet iværksættere og små og mellemstore virksomheder. Ydelserne beskrives i samarbejdsaftalen mellem kommunen og Erhverv Randers.

Randers Kommune er medejer af Væksthus Midtjylland og betaler årligt et rammebeløb som betaling for specialiseret erhvervsservice. Beløbet modsvares af et bloktilskud fra staten.

Visit Randers er valgt som operatør af Randers Kommunes turistservice. Indsatsen er beskrevet i samarbejdsaftalen mellem kommunen og Visit Randers.

Visit Randers er også valgt som operatør på en særlig markedsføringsindsats.

Randers Kommune er sammen med Region Midtjylland og de øvrige midtjyske kommuner medejer af det midtjyske EU kontor i Bruxelles. Randers Kommune bidrager med en medfinansiering.

Der er afsat 2,8 mio. kr. til erhvervs- og udviklingspuljen i 2016 til projekter, der understøtter erhvervsudvikling, og som bevilges gennem ansøgning og beslutning i Økonomiudvalget.

2. Budgetmål i 2016

Effektmål for erhvervsområdet

At understøtte virksomhedernes rammer for at skabe vækst og arbejdspladser i Randers Kommune.

1.3 Erhverv og turisme

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra budget 2015 og frem til 2019 (i 2016 PL):

Mio. kr. 2016-priser	Budget	Budget 2016-19			
	2015	2016	2017	2018	2019
1.1 Erhvervsservice og iværksætter	11,3	10,4	10,8	10,8	10,8
1.2 Turisme	4,8	3,9	3,9	3,9	3,9
Driftudgifter i alt	16,1	14,3	14,7	14,7	14,7

Ændring fra budget 2015 til budget 2016 forklares i afsnit 3.2

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2015, ændringerne til budget 2016 og overslagsårene 2017-2019.

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
Udgangspunkt 2015-budget	16,1	16,1	16,1	16,1
Rammerreduktion 1%	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Tilskud Randers Regnskov	1,1	1,1	1,1	1,1
Vision 2021 - Branding	-0,3			
Julebelysning fra bev. 6.1	0,7	0,7	0,7	0,7
Drift LAG til bev. 8.1	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2015:				
Randers Regnskov, tilskud til jaguar-projekt	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
PL og øvrige ændringer	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1
Driftudgifter i alt	14,3	14,7	14,7	14,7

Rammerreduktion på 1% giver en justering på -0,1 mio. kr.

Tilskud til Randers Regnskov blev flyttet fra bevillingsområde 6.1 Kultur og Fritid ved en budgetopfølgning i 2015, tilskuddet var derfor ikke med i det vedtagne budget 2015, og giver derfor en ændring i budget på 1,1 mio. kr.

1.3 Erhverv og turisme

Budget til Vision 2021 – Branding blev flyttet til bevillingsområde 1.1 Økonomiudvalget - Administration, hvilket giver en ændring i budget på -0,3 mio. kr.

Budget til julebelysninger er flyttet fra bevillingsområde 6.1 Kultur og Fritid i forbindelse med budget 2016, hvilket giver en ændring på 0,7 mio.kr. i forhold til budget 2015.

Drift til LAG er flyttet til bevillingsområde 8.1 Landdistrikt.

I budgetforliget 2015 blev der bevilget 2 mio. til Jaguar-projekt til Randers Regnskov, det var et engangstilskud, hvilket giver en ændring i budget på -2 mio. kr. i forhold til budget 2015.

Børn- og skoleudvalget

Bevillingsområderne:

Skole

Børn

Børn og familie

Skole

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fælles udgifter	13,4	-0,1	13,3			
1.2 Folkeskoler	540,7	-9,6	531,0			
1.3 Befordring af elever	17,1	0,0	17,1			
1.4 Efterskoler og ungdomskostskoler	13,6	0,0	13,6			
1.5 Skolefritidsordninger	102,9	-53,7	49,2			
1.6 Fritidshjem og klubber	30,4	-4,5	25,9			
1.7 Specialundervisning i regionale tilbud	2,4	0,0	2,4			
1.8 Kommunale specialskoler	117,4	-34,0	83,4			
1.9 Ungdomsskolevirksomhed	29,6	0,0	29,6			
1.10 Ungdommens uddannelsesvejledning	11,8	0,0	11,8			
1.11 Bidrag til private skoler	92,3	0,0	92,3			
Driftudgifter i alt	971,5	-102,0	869,5	0,0	0,0	0,0

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 971 mio. kr. og indtægter for 102 mio. kr., hvilket giver et nettobudget for hele skolevæsenet på i alt 869 mio. kr.

1.1 Fælles udgifter for kommunens samlede skolevæsen

Fælles udgifter dækker udgifterne, der er fælles for skoleområdet. Disse vedrører:

- **Læringscenter Randers**
Læringscenter Randers (Fællessamling/Informativ samling) er en fællesfunktion under skoleområdet, hvor hovedopgaverne består af faglig og pædagogisk understøttelse af folkeskolerne i forhold til skoleområdets mangeartede opgaver, herunder også opgaver i det specialpædagogiske felt, i form af tilrettelæggelse af en omfattende kursusvirksomhed, vedligeholdelse og servicering af faglige netværk og fagpiloter samt udlån af materialer til brug i skoler og daginstitutioner. Desuden varetager afdelingen administrative opgaver for skolebibliotekerne.
- **Naturskolen på Fussingø Statsskovdistrikt**
Fussingø Naturskole drives i et samarbejde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Randers Kommune. Der tilbydes primært naturformidling til skoleklasser fra kommunen. Naturskolen tilbyder en formidling med gode naturoplevelser.
- **SSP og forebyggelse Randers**
SSP - samarbejdet er et tværsektorielt og kriminalitetsforebyggende samarbejde mellem Randers Kommune og Østjyllands Politikreds Randers.

1.2 Folkeskoler

Randers Kommune har **19 folkeskoler** med et samlet **elevtal på 9.221** fordelt på **440 klasser** ekskl. asylklasser.

Folkeskolen er hjemlet i lov om folkeskolen med tilhørende bekendtgørelser. Byrådet fastlægger mål og rammer for skolernes virksomhed.

Skole

I Folkeskolen sikres eleverne vederlagsfri undervisning.

Lovgivningen fastsætter krav om udarbejdelse af elevplaner, undervisningsmiljøplaner og kvalitetsrapporter.

Byrådets visioner for folkeskolerne er, at alle børn får en skoleuddannelse af høj kvalitet, således at 95 % af en ungdomsårgang bliver i stand til at gennemføre en ungdomsuddannelse.

Folkeskolernes organisation skal være præget af udviklende faglige miljøer, som virker tiltrækkende på såvel ledere, som lærere og pædagoger.

Inden for den fælleskommunale ramme udvikler skolerne egne faglige profiler med særlige kompetencer, der ligeledes kan udnyttes på tværs til gavn for alle skoler/børn.

Skolernes fysiske rammer skal understøtte skolernes læringsgrundlag, således at elevernes fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø giver eleverne lyst og mulighed til at udfolde sig i inspirerende arkitektoniske rammer.

Sektorpolitikken for skoleområdet sikrer en fælles tilgang i arbejdet med børn på hele skoleområdet med udgangspunkt i tre centrale begreber: barnet i centrum, helhed i indsatsen og tværfaglighed. Der udarbejdes støttende læringsmiljøer, der sikrer at alle børn udfordres på individuelt niveau.

Skoleindskrivning

I Randers Kommune kan forældrene frit vælge skole (inden for kapaciteten).

Byrådet har fastsat retningslinier for, hvorledes optagelse skal ske, hvis der er flere ansøgere, end der er ledige pladser. Retningslinjerne bygger på objektive kriterier.

I forbindelse med valg af skole er der opstillet følgende kriterier:

1. Distriktets børn går forud for andre
2. Søskende har en fortrinsret på samme vilkår som distriktets børn
3. Ved ledige pladser anvendes afstanden mellem hjem og skole som kriterium til besættelse af de ledige pladser, hvor nærmest boende optages først.

Normalt imødekommes ønsker om anden skole end distriktsskolen. Dette gælder dog ikke, hvis ønsket udløser en ekstra klasse, eller hvis klassekvotienten overstiger 24 elever for skoler med 1 spor på årgangen, eller hvis klassekvotienten overstiger henholdsvis 25 eller 26 elever på 2, 3 og 4 sporede skoler. I disse tilfælde gives der således afslag. Baggrunden for ovenstående grænser er, at det skal være mulighed at optage børn, der flytter til skoledistriktet, uden at dette medfører, at der skal oprettes en ekstra klasse.

Såfremt der kun kan imødekommes en del af ønskerne om optagelse på anden skole end distriktsskolen, optages børnene i forhold til kriterie nr. 3 om afstanden mellem hjem og skole, der betyder, at nærmest boende børn optages først ved besættelse af de ledige pladser

Kommunale specialklasser

I folkeskolernes specialklasserækker er der **325 børn** fordelt på de respektive specialklassekategorier.

Kommunens specialklassetilbud er klassificeret inden for flere kategorier, baseret på elevernes støttebehov og vanskelighedernes kompleksitet. Specialklasserne dækker generelle indlæringsvanskeligheder, specifikke indlæringsvanskeligheder og sociale, emotionelle og adfærdsmæssige vanskeligheder.

Øvrig specialundervisning

Midlerne til den almindelige specialundervisning (undervisning, faglig støtte, m.v.) er decentraliseret og lagt ud til skolerne, mens ressourcerne til undervisning m.v. af børn og unge på Ve-

sterbakkeskolen, hvis udvikling stiller krav om en særlig hensyntagen eller støtte, er placeret centralt.

1.3 Befordring af elever

Tilskud til befordring ydes i henhold til folkeskolelovens § 26. Der ydes befordring til elever i almindelige folkeskoler på grund af trafikfarlige skoleveje, afstandskriteriet samt sygdom/handicap (specialklasser). Der ydes tillige befordring til elever i kommunale specialskoler samt regionale specialundervisningstilbud.

1.4 Bidrag til efterskoler og ungdomskostskoler

Kommunernes betaling til staten for elevers ophold på efterskoler er fastsat i Loven om efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler m.fl. Driftstilskuddet til skolerne fastlægges på den årlige finanslov. Det kommunale bidrag betales for elever hjemmehørende i Randers Kommune, som er optaget på efterskoler m.fl.

1.5 Skolefritidsordninger

Skolefritidsordningen er en integreret del af folkeskolen. Den har til formål, i samarbejde med forældrene, at skabe helhed og sammenhæng i barnets tilværelse ved at give det alsidige udviklingsmuligheder, så barnets personlighedsudvikling fremmes bedst muligt. Skolefritidsordningen har til opgave i et samarbejde med forældrene, den øvrige skole, fritidshjem, klubber m.fl. at skabe et udviklende, trygt og omsorgsfuldt miljø, der støtter børnenes liv i og uden for skolen.

Byrådets mål- og indholdsbeskrivelse for SFO består af 3 temaer: personlighedsudvikling og sociale kompetencer - æstetiske, sproglige og kropslige udtryksformer – mødet med natur og kultur.

Alle skoler, med undtagelse af Nørrevangskolen og Tirsdalens skole, tilbyder optagelse i skolefritidsordning, der dækker aldersgruppen fra 0. – 3. klassestrin. Der er budgetteret med **2.683 børn** i SFO-erne.

Der er pladsgaranti i skolefritidsordningen, så indmeldelse kan ske fra dag til dag, hvorimod udmeldelse skal ske med varsel.

Der er indgået driftsaftale med et privat fritidshjem/SFO – IFO Randers – med plads til **66 børn**. Ordningen er fysisk placeret ved Dronningborg Idrætscenter. Hertil kommer et privat fritidshjem i Knejsted med **21 børn** og et privat fritidshjem/klub i Jebjerg.

I Randers Kommune findes 8 **juniorklubber** for 4.-7. klassestrin i tilknytning til folkeskoler/SFO-er. Juniorklubberne er et aktivitets- og fritidstilbud for de 10-13 årige børn med en ugentlig åbningstid på 15 timer fordelt på de 5 skoledage. Der er budgetteret med en minimums normering på 40 børn pr. klub.

Klubberne er ledelsesmæssigt forankret i folkeskolerne.

Juniorklubberne er etableret i eksisterende lokaler eller i tilknytning til skolerne.

I forbindelse med ny skolestruktur har **Fårup Børnehave fået fælles ledelse med Fårup skole og Havndal Børnehave er etableret som en landsbyordning under Havndal skole.** Børnetallet er helholdsvis **55 børn** i Fårup og **50 børn** i Havndal.

1.6 Fritidshjem og klubber.

Fritidshjemmene er hjemlet i dagtilbudsloven.

Fritidshjemmene løser mange af de samme opgaver som skolefritidsordningerne, men pasningen foregår i bygninger adskilt fra skolerne. Fritidshjemmene har mulighed for at lave et udvidet forældresamarbejde, som er vigtigt for mange af de børn, der er indmeldt i netop disse. Børn i fritidshjem skal have et fysisk, psykisk og æstetisk børnemiljø, som fremmer deres trivsel, sundhed, udvikling og læring. Det pædagogiske arbejde i fritidshjem skal respektere og understøtte børns selvvalgte aktiviteter og samtidig indeholde pædagogisk tilrettelagte aktiviteter. Fritidshjem skal være særlig opmærksom på at involvere og aktivere børn, der har brug for en særlig indsats.

Fritidshjem skal i samarbejde med skolen og forældre medvirke til at skabe en sammenhængende overgang mellem skolens undervisningsdel og fritidshjemmet. Fritidshjem skal give børn mulighed for lektielæsning.

Området består af **6 institutioner**, som er henholdsvis kommunale og selvejende fritidshjem med henholdsvis **257 fritidshjemspladser**, **66 juniorklubpladser**, **40 børnehavepladser**, **125 fritidsklubpladser** og **315 ungdomsklubpladser**.

1.7 Specialundervisning i interne skoler på regionale behandlingstilbud

Kommunen benytter interne skoler i forbindelse med døgnanbringelse af børn og unge i regionale behandlingstilbud.

1.8 Kommunale specialskoler

Kommunen råder over **3 specialskoler**, Firkløverskolen, Vesterbakkeskolen og Oust Mølleskolen med plads til ca. **275 børn**. Omegnskommunerne kan købe pladser på Firkløverskolen og Vesterbakkeskolen efter aftale med visitationsudvalget i skoleafdelingen.

I forbindelse med døgnanbringelse på private opholdssteder i og udenfor Randers kommune benyttes interne skoler. Prisen for skoletilbuddene varierer i forhold til de overenskomster de interne skoler har indgået med deres respektive kommuner.

1.9 Ungdomsskolen

Randers Ungdomsskole er hjemlet i lov om ungdomsskoler. Randers Ungdomsskole skal være en dynamisk organisation, der hurtigt kan omstille sig til nye opgaver og efterkomme de behov, som opfylder byrådets visioner vedr. børn og unge.

Ungdomsskolen skal sikre den lokale forankring i hele Randers Kommune.

I Randers Kommune omfatter tilbuddet de unge mellem 13 og 18 år. Og området omfatter ungdomsskoleundervisning, ungdomsskoleklubber, heltidsundervisning, obligatorisk knallertundervisning samt "Unge Miljøet", der er et aktivitets- og samlingssted for Randers kommunes unge indenfor aldersgruppen 15 -25 år.

1.10 Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU Randers)

UU Randers er hjemlet i Lov om vejledning om valg af ungdomsuddannelse og erhverv. UU Randers skal sikre, at vejledning om uddannelse og erhverv gives til elever i folkeskolens 7.-9. klasse og til elever, der følger folkeskolens 10. klasse.

Ungdommens Uddannelsesvejledning skal vejlede 15-17-årige unge. Og de skal tilbyde 18-24 årige unge vejledning om valg af uddannelse og erhverv, når de har opfyldt undervisningspligten, ikke går i 10. klasse og hverken er i gang med eller har fuldført en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.

UU Randers medvirker desuden til, at min. 95 % af alle unge gennemfører en ungdomsuddannelse og mindst 25 % skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse i 2020.

1.11 Bidrag til statslige og private skoler

Kommunernes betaling til staten for undervisning af elever på private skoler er fastsat i Lov om friskoler og private grundskoler mv. Driftstilskuddet til skolerne fastlægges på den årlige finanslov ud fra udgiften pr. elev i folkeskolen. Der betales et kommunalt bidrag til staten pr. elev for undervisning og ligeledes et bidrag til staten pr. barn i private skolers SFO'er.

2. Budgetmål i 2016

2.1 Realisering af folkeskolereformen – Åben skole, bevægelse og elevdemokrati

Folkeskolereformen er nu 1 skoleår gammel. Implementeringen af reformens intentioner og lovkrav har i det første år i Randers været påvirket af parallelitet med ændring af den nugældende skolestruktur. Det har betydet, at der har været usikkerhed om skolestrukturændringernes karakter og rækkevidde og disses indflydelse på selve reformen. Alle skoler har helt eller delvist arbejdet med realiseringen af det i 2014/15 udarbejdede Idekatalog til forandring af folkeskolernes leverancer i Randers Kommune.

Det er helt afgørende, at arbejdet med de kommunale målsætninger betragtes som en fortløbende proces. Dermed er ovenstående målsætninger løbende genstand for drøftelse, udbygning og kvalitetssikring. I den sammenhæng udarbejder forvaltningen i løbet af skoleåret 2015/16 konkrete måltal for udvalgte målsætninger.

I den kommende budgetperiode fortsættes dette realiseringsarbejde og der arbejdes videre med særligt flg. temaområder i reformen:

1. Åben skole – herunder samarbejde med eksterne
2. Bevægelse i undervisningen
3. Elevdemokrati

For alle temaområder er der nedsat – eller nedsættelse undervejs – arbejdsgrupper til at forberede temaområderne. Konkrete måltal for disse områder skal senere indarbejdes i en fælleskommunal handleplan.

I 2013 fik 300.000 danske skoleelever hjemsted i Randers, idet foreningen Danske Skoleelever (DSE) har flyttet sit hovedkvarter til Randers. Det betyder, at Randers Kommune netop har fået en unik mulighed for at udvikle skolen og elevdemokratiet i tæt samarbejde med Danske Skoleelever. Siden 2014 og fremadrettet har skoleafdelingen derfor, i samarbejde med DSE, sat gang i både lokale og medvirket i nationale projekter, der skal styrke og udvikle elevdemokratiet på Randers Kommunes folkeskoler med særligt fokus på etablering af kommunalt fælleselevråd samt tilbyde kurser for såvel elevrådsrepræsentanter i skolebestyrelserne samt kurser for skolernes elevrådskontaktlærere.

Skole

For temaområde 3 er det på den baggrund aftalt mellem skoleafdeling og DSE (Danske Skoleelever), at DSE varetager opgaven med etablering og uddannelse af elevråd på alle skoler samt etablering af Fælleselevråd for skolerne. DSE gennemfører ligeledes uddannelsesvirksomhed for eleverne i folkeskolen i årene 2015/2016.

2.2 Realisering af skolestrukturen – IT og Inklusion

Ændringerne af den nugældende skolestruktur er blevet løbende indarbejdet siden byrådets beslutning 12. januar 2015.

Den nye skolestruktur betyder, at 5 skoler nedlægges fra 1. august 2015

– disse 5 skoler er:

- Gjerlev-Enslev skole
- Hadsundvejens skole
- Nyvangsskolen
- Rytterskolen
- Vorup skole

- 6 skoler bliver grundskoler med elever fra 0.-6. klassetrin, 1 skole indrettes som en overbygningsskole for 7.-9. klassetrin, mens 4 skoler bliver sammenhængende skoler for 0.-9. årgang med øget elevtal i overbygningen.

Herefter samles eleverne på de 19 folkeskoler, der fordeler sig således:

Skoler med 0.-6. klassetrin:

- Asferg skole
- Bjerregrav skole
- Havndal skole
- Hobrovejens skole
- Kristrup skole
- Søndermarksskolen
- Østervangsskolen

Skoler med 7.-9. klassetrin:

- Tirsdalens skole

Skoler med 0.-9. klassetrin:

- Assentoftskolen
- Blicherskolen
- Fårup skole
- Grønhøjsskolen
- Hornbæk skole
- Korshøjsskolen
- Langå skole
- Munkholmskolen
- Rismølleskolen
- Vestervangsskolen

Skoler med 0.-10. klassetrin:

- Nørrevangsskolen

Sammen med forslaget til en ny skolestruktur er der godkendt en samlet skoleudviklingsplan, der skal sikre en ny-indretning af de skoler, der indgår i den nye skolestruktur.

Ind- og genplacering af skoleledere og medarbejdere er tilendebragt. Eleverne er ligeledes henført til nye skoler og etablering af klasser foretaget i overensstemmelse med skolebestyrelsernes principper om klassedannelse.

I den kommende budgetperiode arbejdes der videre med særligt følgende temaområder, som forligspartierne har vedtaget:

1. IT – realisering af provenu pulje på 7 mio. kr.
2. Inklusion – realisering af provenupulje på 5 mio. kr.

For begge temaområder er der nedsat arbejdsgruppe til at forberede temaområderne til politisk beslutning. Arbejdsgruppe vedr. IT er igangsat og færdiggør oplæg til faglig-pædagogisk IT handleplan for skolerne i efteråret 2015. Arbejdsgruppens forslag til handleplan samkøres med dagtilbudsområdet ditto, så der skabes sammenhæng mellem forvaltningssøjlerne. Faglig-pædagogisk IT handleplan for skolerne efterfølges af udarbejdelse af IT strategi for skolerne i foråret 2016.

2.3 Kompetenceudvikling

Ændringerne med folkeskolereformen og ændringen af skolestrukturen accentuerer behovet for at opprioritere kompetenceudviklingen i Randers Kommunes folkeskoler. Dette er påbegyndt via tilskud/medfinansiering på ca. 12 mio. kr. fra A.P. Møller Fonden. Alle skoler i Randers Kommune deltager sammen med 3 større skoleområder i Aarhus Kommune med samtlige ledere, lærere og skolepædagoger i udviklingsarbejdet "Professionelle Læringsfællesskaber" faciliteret af VIA University.

I indeværende periode har der været fokus på udvikling af liniefagskompetencer indenfor udvalgte fag i skolernes faggrupper (dansk, matematik, natur-teknik og fysik/kemi). For årene frem mod 2020 er det som led i folkeskolereformen besluttet, at alle fag i folkeskolen skal varetages af lærere, der besidder liniefagskompetencer fra lærerseminariet, eller har erhvervet sig tilsvarende kompetencer via uddannelse. I den kommende periode vil skolerne og skoleafdelingen udarbejde en strategi og handleplan for at sikre, at målsætningen om fuld liniefagsdækning gennemføres.

Skolelederne har deltaget i et A.P. Møller støttet projekt, "Faglig Ledelse", der er et KL projekt med 34 kommuner involveret. Randers Kommunes skoleledere vil særligt samarbejde med Gladsaxe skolevæsen om videreudvikling af ledelse i folkeskolerne. Arbejdet skal udmøntes i et fælleskommunalt "ledelsesgrundlag for skoleledelse i Randers Kommune."

Som led i folkeskolereformen er der i årene 2014 – 2020 afsat 1 mia. kr. til efteruddannelse af lærere og pædagoger. Tilskuddet fordeles til kommunerne årligt efter antallet af elever i folkeskolen. Randers kommunes andel udgør 2,2 mio. kr. årligt. Anvendes de årlige tilskud ikke fuldt ud vil de uforbrugte midler kunne opspares og anvendes i efterfølgende regnskabsår til og med 2020.

2.4 Effektmål for skoleområdet.

Effektmålene på skoleområdet i Randers Kommune tager afsæt i folkeskoleloven, byrådets vedtagne politikker, visioner mm, samt hverdagen på skoler, SFO, fritidshjem og Ungdomsskolen.

Målet er, at folkeskolen i samarbejde med forældrene skal give eleverne kundskaber og færdigheder, der: forbereder dem til videre uddannelse og giver dem lyst til at lære mere, gør dem fortrolige med dansk kultur og historie, giver dem forståelse for andre lande og kulturer, bidrager til deres forståelse for menneskets samspil med naturen og fremmer den enkelte elevs alsidige udvikling.

Folkeskolen skal udvikle arbejdsmetoder og skabe rammer for oplevelse, fordybelse og virkelyst, så eleverne udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for

Skole
----

at tage stilling og handle. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre.

Udover nedenstående effektmål arbejder skoleområdet med øvrige nationale mål og byrådets andre mål for området.

Effektmål – et pejlemærke/mål for den effekt der skal opnås	Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er op- nået, og hvordan måler vi det?
Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.	<ul style="list-style-type: none"> • Arbejde med projekt Professionelle Læringsfællesskaber med fokus på elevernes læringsmål, feedback og evaluering af læringsudbytte • Der udarbejdes individuelle handleplaner for eleverne (elevplaner) • Fokus på den understøttende undervisning, herunder uddannelse af bevægelsesinspiratorer. • Sikre højere linjefagsdækning og kompetencedækning 	<p>Mindst 80 procent af eleverne skal være gode til at læse og regne i de nationale test.</p> <p>Andelen af de allerdygtigste elever i dansk og matematik skal stige år for år.</p> <p>Eleverne skal opnå et højere fagligt niveau, når de forlader folkeskolen – karaktergennemsnit i bundne prøvfag, 9. klasse skal stige.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resultater for Randers Kommune opgøres af Undervisningsministeriet og afreporteres i kvalitetsrapporten <p>95% af alle unge skal gennemføre en ungdomsuddannelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • UU-Randers opgør årligt inden for 21 og 24 årige hvor mange, der er i gang med/har gennemført en ungdomsuddannelse • UU-Randers opgør antal 21 og 24 årige, der er i beskæftigelse
Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.	<ul style="list-style-type: none"> • Arbejde med projekt Professionelle Læringsfællesskaber med fokus på elevernes læringsmål, feedback og evaluering af læringsudbytte • Der udarbejdes individuelle handleplaner for eleverne (elevplaner) • Fokus på den understøttende undervisning, herunder uddannelse af bevægelsesinspiratorer • Sikre højere linjefagsdækning og kompetencedækning • Målrette arbejdet med ud- 	<p>Andelen af elever med dårlige læse-resultater i de nationale test for læsning og matematik uanset social baggrund skal reduceres år for år.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Resultater for Randers Kommune opgøres af Undervisningsministeriet og afreporteres i kvalitetsrapporten

Skole
----

	vikling af de inkluderende læringsmiljøer på skolen	
Tilliden til og trivsel i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis	<ul style="list-style-type: none"> • Legepatruljer • Fokus på den understøttende undervisning, herunder uddannelse af bevægelsesinspiratorer • Tættere formaliseret samarbejde med DSE (Organisationen Danske Skoleelever) med henblik på at øge elvdemokrati og trivsel 	Elevernes trivsel skal øges. <ul style="list-style-type: none"> • Resultater for Randers Kommune opgøres af Undervisningsministeriet som trivselsmålinger (elevernes oplevede trivsel).

I 2016 vil forvaltningen og børn og skoleudvalget arbejde med udvikling af succeskriterier og effektmål for arbejdet med inklusion inden for folkeskolen.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra budget 2015 og frem til 2019:

Mio. kr. 2016-priser	Budget	Budget 2016-19			
	2015	2016	2017	2018	2019
1.1 Fælles udgifter	13,7	13,3	13,3	13,3	13,3
1.2 Folkeskoler	564,3	531,0	530,4	529,6	528,5
1.3 Befordring af elever	13,9	17,1	17,1	17,1	17,1
1.4 Efterskoler og ungdomskostskoler	13,7	13,6	13,4	13,3	13,5
1.5 Skolefritidsordninger	48,6	49,2	49,2	49,0	48,0
1.6 Fritidshjem og klubber	23,0	25,9	25,9	25,9	25,9
1.7 Specialundervisning i regionale tilbud	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4
1.8 Kommunale specialskoler	88,3	83,4	83,4	83,4	83,4
1.9 Ungdomsskolevirksomhed	29,9	29,6	29,6	29,6	29,6
1.10 Ungdommens uddannelsesvejledning	12,2	11,8	11,0	10,9	10,8
1.11 Bidrag til private skoler	84,7	92,3	92,3	91,8	91,8
Driftudgifter i alt	894,7	869,5	867,9	866,4	864,4

Faldet i udgifterne fra 2015 til 2016 skyldes en rammereduktion på 1 % af den samlede bevilling på skoleområdet svarende til 9,5 mio. kr. Overførsel af bevillinger fra skoleområdet til Ejendomservice vedr. rengørings- og teknisk servicepersonale på 27,2 mio. kr. samt merudgifter til demografireguleringer på 4,9 mio. kr.

I forbindelse med ny skolestruktur er der sket overførsel af bevillinger til etablering af børnebyer fra børne- til skoleområdet på 3,2 mio. kr.

Udvikling i udgifterne i årene fremover kan henføres til demografireguleringerne.

Skole

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser med udgangspunkt i 2015, ændringerne til budget 2016 og overslags årene 2017-2019.

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
<i>Ændringer vedr. Ejendomsservice ved omkodning</i>	-42,4	-42,4	-41,2	-41,2
Udgangspunkt 2015-budget	894,7	894,7	894,7	894,7
Rammerreduktion 1%	-9,5	-9,5	-9,5	-9,5
Demografi	4,9	3,5	2,4	0,4
Tekniske korrektioner	-1,5	-1,5	-1,5	-1,5
Ejendomsservice	-27,2	-26,2	-26,2	-26,2
Øvrige ændringer og puljer	0,8	0,8	0,8	0,8
Ompl. MI. bev.områder	3,9	3,9	3,9	3,9
LC-program pkt. 42			-0,5	-0,5
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2015:				
LC-program	-0,1	-0,9	-0,9	-0,9
Ændringer fra budget 2014:				
Udligningsordning, tjenstemandsansatte	1,4	2,3	2,3	2,3
PL og øvrige ændringer	2,1	0,8	0,9	0,9
I alt	869,5	867,9	866,4	864,4

2016 – beslutninger

I budget 2016 er der overført driftsudgifter på 70 mio. kr. til nyetableret Ejendomsservice – 42,4 mio. kr. til drift af bygninger og 27,2 mio. kr. til service- og rengøringspersonale.

Der er indarbejdet en rammereduktion på 9,5 mio. kr. årligt svarende til 1 % af driftsbudgettet. Reduktionen skal være med til at skabe et større råderum i Randers kommunes samlede budget.

Demografiudviklingen viser, at der er en stigning på 4,9 mio. kr. i 2016 som følge af tilgang af flere elever i private skoler og SFO, som delvis modsvares ved færre klasser og elever i folkeskolen. Den demografiske udvikling er nærmere specificeret i nedenstående afsnit 3.3.2.

Ved 2. budgetopfølgning i 2015 er der overført 1,5 mio. kr. til skole-it.

I forbindelse med ny skolestruktur er Havndal Børnehave og Fårup Børnehave overført fra børneområdet til skoleområdet. Mens Børnehuset Grøftekanten er flyttet fra skoleområdet til børneområdet. Disse ændringer giver en merudgift på 3,2 mio. kr.

Fra 2018 reduceres det kommunale bidrag til elever i frie grundskoler og frie grundskolers SFO som følge af folkeskolereformens forlængede skoledag med 0,5 mio. kr. (LC-program pkt. 42)

Budgetændringer fra tidligere år

Ændringer fra budget 2015

Ændrede vejledningsopgaver i UU jfr. Bloktilskudsaktstykke LC 2015 reducerer budgettet med 0,1 mio. kr. i 2016 og 0,9 mio. kr. i 2017 til 2019.

Ændringer fra budget 2014

Udligningsordning for tjenestemandsansatte folkeskolelærere (lukket gruppe) viser stigende udgifter på 1,4 mio. kr. i 2016 stigende til 2,3 mio. kr. i 2017-19.

3.3 Budgetforudsætninger

Budgettet er fastlagt på baggrund af de givne bevillinger i 2015 og tilrettet med ny lovgivning på området.

Dog sker der for folkeskoler (normalklasseområdet) og skolefritidsordninger en regulering af bevillingerne i forhold til ressourcefordelingsmodellen samt elev- og klassetal.

3.3.1 Tildelingsmodeller

Ressourcefordeling på folkeskolerne er godkendt i Børn og Skoleudvalget. Fordelingen sker efter følgende hovedprincipper:

Skole

Almenundervisning

Det forudsættes, at der sker en central klassesdannelse på børnehaveklasseniveau på baggrund af folkeskolelovens rammer om maks. 28 elever pr. klasse ved skoleårets start.

Ressourcerne tildeles til normalklasser efter følgende kriterier:

- 0. til 3. klasse tildeles minimumstimetallet til normalundervisning og understøttende undervisning samt timer til understøttende indskoling:

Understøttende indskoling betyder, at der tildeles ekstra ressourcer til at bibeholde en del af lærer/pædagog samarbejdet i indskoling. Til en gruppestørrelse på 24 elever tildeles 5 lektioner pr. uge (150 årlige klokketimer).

Er elevtallet over/under den angivne gruppestørrelse, tildeles der timer forholdsmæssigt på baggrund af elevtallet. Ressourcerne er fordelt ligeligt mellem de fire årgange af hensyn til den tekniske tildeling af timerne.

- 4. til 9. klasse tildeles minimumstimetallet til normalundervisning og understøttende undervisning. 10. klasse tildeles minimumstimetallet (10. klasse er ikke omfattet af kravet om understøttende undervisning).
- Der tildeles timer til den understøttende undervisning på baggrund af minimumstimetallet herfor. Timerne er fordelt med 30% lærertimer og 70% pædagogtimer.
- Klasser med 21 elever eller mere tildeles 0,9 lektion pr. elev. Disse ressourcer anvendes til deletimer, to - lærerordninger, holddannelse osv.
- Klasser med 25 elever eller mere tildeles ydermere 1,5 lektion pr. elev. Disse ressourcer anvendes ligeledes til deletimer, to - lærerordninger, holddannelse osv. Finansieringen af denne merudgift afholdes af det provenu, en ændret skolestruktur frigiver.

Skole

Øvrige principper

- Klasser på en skole sammenlægges typisk ved skoleårets begyndelse, hvis det samlede antal elever på årgangen er under 29 elever. Det første år råder skolen over 25% af det sparede antal undervisningslektioner samt den understøttende undervisning. Klasse-sammenslag gælder fra 1. til 10. klasse.
- Undervisningsandel udgør 44%.

På baggrund af ovenstående og planlægningstallene beregnes lønsummen. Lønsummen udregnes endeligt, når det faktiske elevtal pr. 5. september er dokumenteret. Der reguleres i forhold til såvel elevtal som mulige ændringer af klassetal. Reguleringen sker i efterfølgende skoleår på baggrund af det faktiske elevtal pr. 5. september.

Specialklasser

Fordelingsmodel

Randers Kommunes specialklassetilbud er grupperet inden for forskellige overskrifter. Eksempelvis tilbud for elever med:

- Moderate generelle indlæringsvanskeligheder
- Massive generelle indlæringsvanskeligheder
- Gennemgribende udviklingsforstyrrelser

Samtlige specialklassetilbud, herunder antallet af grupper, tildeles følgende ressourcer:

- Børnehaveklasse til 3. klasse – minimumstimetotal på 30 ugentlige timer.
- 4. til 6. klasse – minimumstimetotal på 33 ugentlige timer.
- 7. til 9/10. klasse – minimumstimetotal på 35 ugentlige timer.

Inden for hver kategori af specialklassetilbud suppleres det vejledende timetal med et givent antal timer pr. gruppe/klasse. Herefter beregnes skolernes ressourcetildeling på baggrund af en forudsætning om, at den beregnede "klassiske" § 16 undervisningstid udgør 44,0 % af lærernes samlede nettoarbejdstid.

Principper for over- og undernormering i specialklasser

I de tilfælde der indskrives en eller flere elever, end normeringen foreskriver, udløser hver elev $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{2}$ af den årlige gennemsnitspris pr. elev. Reguleringen finder sted ved indskrivning af eleven. De specialklasser der har færre elever, end normeringen foreskriver, opretholder tildelingen til det normerede elevtal.

SFO tilbud/ fritidstilbud for specialklassebørn

For de specialklassetilbud der retter sig mod elever i indskolingen, er der i den nye model afsat 5,5 støttetimer pr. barn pr. uge til fritidstilbuddet inklusiv morgenåbning.

Fordeling af ressourcer til specialundervisning

I forbindelse med vedtagelsen af den nye skolestruktur er der udarbejdet nye socioøkonomiske profiler for skolerne samt en ændret fordelingsnøgle, der træder i kraft 1. august 2015.

Ved den socioøkonomiske profil er anvendt følgende faktorer:

- Moderens civilstatus
- Beskæftigelsesstatus
- Moderens højeste gennemførte uddannelse
- Faderens højeste gennemførte uddannelse

Skole

- Samlet bruttoindkomst (mor og far)
- Moderens alder

Ny fordelingsnøgle

Fordelingsnøglerne i forbindelse med udlægningen af ressourcerne til den almindelige specialundervisning og ressourcer til specialklasser ændres fra 1. august 2015. Det betyder, at alle ressourcerne (ressourcer til den almindelige specialundervisning og specialklasser) fordeles til skolerne på baggrund af følgende fordelingsnøgle: 50 % fordeles på baggrund af skolens socioøkonomiske profil, mens 50 % fordeles på baggrund af skolens elevtal.

Decentralisering af ressourcer til Firkløverskolen

Derudover decentraliseres ressourcer til Firkløverskolen. Udlægningen af disse ressourcer følger den samme fordelingsnøgle dvs. 50 % fordeles på baggrund af skolens socioøkonomiske profil, mens 50 % fordeles på baggrund af skolens elevtal.

Enhedstakst for alle specialtilbud

Der fastsættes en enhedstakst på 177.000 kr. pr elev for skoleåret 2015/16. Det betyder, at den enkelte skole, uafhængigt af det specifikke specialtilbud, betaler en pris på 177.000 kr. årligt pr. elev, når en elev frekventerer et specialtilbud.

Særlig tilskudsordning for overbygningskoler

De 6 overbygningskoler der modtager flere elever efter 6. klassetrin kompenseres med 10 % ekstra opgjort på antallet af elever i den pågældende skoles overbygning.

Tildeling af specialressourcer til 10. klassecentret på Nørrevangsskolen

Elever, der har behov for at blive visiteret til et specialtilbud i 10. klasse indgår i fordelingsnøglen med en vægt på 1/3. Det vil sige, at én elev i 0.-9. klasse udløser lige så mange ressourcer til specialbistand som tre elever i 10. klasse.

Efterregulering for mer-/mindre forbrug

I forbindelse med udlægningen af specialundervisningsressourcerne har et mer-/mindre forbrug til både støtte-/ praktisk hjælp og specialskoleudgifter, i overensstemmelse med modellen for udlægning af specialressourcer, været omfattet af en ordning om finansiering via "skolernes fælleskasse". Modellen indebærer således, at skolerne kollektivt er medfinansierende ved eventuelt merforbrug på specialområdet.

I praksis foregår medfinansiering ved, at et mer-/mindre forbrug bliver medtaget i skolernes tildeling i det efterfølgende skoleår, således at efterreguleringen kan indarbejdes i skolens planlægning for det nye skoleår.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lærernes lønsum, som tillægges skolens samlede lønsum.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af skolens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af skolens lønsum.

Elevafhængige udgifter

I forbindelse med den nye folkeskolereform er bevillingen forøget med 1,0 mio. kr. Fordeling af de elevafhængige udgifter sker på baggrund af skolernes elev- og klassetal (faktiske elevtal pr. 5/9) og en vægtning mellem de enkelte klassetrin med en række faktorer. Der afsættes følgende normbeløb (2016-niveau):

Skole

• grundbeløb I (pr. skole)	85.664 kr.
• grundbeløb II (pr. normalklasse elev)	661 kr.
• grundbeløb III (pr. normalklasse)	2.545 kr.
• grundbeløb IV (pr. specialklasse elev I)	2.626 kr.
• grundbeløb V (pr. specialklasse elev II)	6.145 kr.

Administrations- og andre udgifter mv.

Fordeling af administrations- og andre udgifter mv. sker på baggrund af skolernes elev- og klassetal (faktiske elevtal pr. 5/9). Der afsættes følgende normbeløb (2016-niveau):

• grundbeløb I (pr. skole)	37.689 kr.
• grundbeløb II (pr. elev)	210 kr.

Skolefritidsordning

Udmelding af ressourcer til SFO-erne sker på baggrund af antal tilmeldte børn pr. 1. august i året før budgetåret. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter ud fra et gennemsnitsbørnetal for perioden 1. januar til 31. december.

Personalenormering

Personalenormeringen – inkl. ledelse - i skolefritidsordningerne fastsættes på baggrund af skoleårets gennemsnitlige børnetal, hvor der tildeles følgende timer til pædagogisk personale inklusiv ledelse pr. 1. august 2013:

• Heldagstilbud ved ny indskolingsordning	1,60 timer /barn / uge
• Morgentilbud	0,68 timer / barn / uge
• Morgen-/ Ferietilbud	1,05 timer / barn / uge

Herudover tildeles 18,5 time pr. SFO til varetagelse af morgenåbning.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af skolens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Der afsættes følgende normbeløb (2016-niveau):

• grundbeløb I (pr. SFO)	9.810 kr.
• grundbeløb II (pr. barn)	
○ heldagstilbud	1.147 kr.
○ morgentilbud	362 kr.
○ morgen-/ferietilbud	560 kr.

Juniorklubber

Udmelding af ressourcer til juniorklubberne sker på baggrund af antal tilmeldte børn pr. 1. december i året før budgetåret. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter på grundlag af børnetallet pr. 1. september i budgetåret. I forbindelse med den nye skolereform er åbningstiden ændret fra kl. 14 – 17 fra den 1. august 2014.

Personalenormering

Ved et børnetal på 40 børn er normeringen til pædagogisk personale følgende

• Ledelse	0,104 st.
• Pædagog	0,405 st.
• Klubmedarbejder	0,811 st.

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af juniorklubbens samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personaleudgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Der afsættes følgende normbeløb (2016-niveau):

• grundbeløb (pr. juniorklub)	15.032 kr.
• grundbeløb (pr. barn)	1.121 kr.

Fritidshjem

Udmelding af ressourcer til fritidshjemmene sker på baggrund af normerede pladser. Der vil ske en regulering af både personalenormering/lønsum og de børneafhængige udgifter ud fra et gennemsnitsbørnetal for perioden 1. januar til 31. december.

Personalenormering

Personalenormeringen – inkl. ledelse - i fritidshjemmene fastsættes på baggrund af normerede pladser, hvor der tildeles følgende timer til pædagogisk personale inklusiv ledelse:

• Heldagstilbud	1,60 timer /barn / uge
• Fritidshjem i Nordbyen tillige	0,52 socio.øk.timer/barn/uge

Vikarudgifter

Der afsættes **4,5 pct.** af lønsummen.

Personalerelaterede udgifter

De personale relaterede udgifter omfatter uddannelse af fritidshjemmets samlede personale og øvrige personaleudgifter. Der afsættes til uddannelse og øvrige personale udgifter **0,77 pct.** af lønsummen.

Børneafhængige udgifter

Skole

Der afsættes følgende normbeløb (2016-niveau):

•	grundbeløb I (pr. fritidshjem)	9.915 kr.
•	grundbeløb II (pr. barn)	1.534 kr.

Bidrag til efterskoler

Der afregnes bidrag/takstbeløb til staten for elever optaget på efterskoler, ungdomskostskoler, håndarbejdsskoler og husholdningsskoler m.fl. pr. 5. september. Takstbeløbet fastsættes af staten og forventes at udgøre 35.989 kr. pr. elev i 2016. Der er budgetteret med 396 elever i 2016.

Bidrag til private skoler

Der afregnes bidrag/takstbeløb til staten for elever optaget på private grundskoler og friskoler pr. 5. september. Takstbeløbet fastsættes af staten og forventes at udgøre 34.578 kr. pr. elev i skolen og 11.316 kr. pr. barn i SFO i 2016. Der er budgetteret med henholdsvis 2.564 elever og 742 SFO-børn i 2016.

Øvrige delområder på skoleområdet

For de øvrige delområder er budgettet fastlagt på baggrund af de givne bevillinger i 2015 og tilrettet med ny lovgivning på området.

3.3.2 Demografi

Der foretages demografiregulering på følgende områder:

Folkeskoler

Udgifter til normalundervisning reguleres ud fra udviklingen i elev- og klassetal på baggrund af elev- og klassetalprognosen for Randers Kommunes skoler. Den konkrete beregning af demografifuljen sker ud fra den godkendte ressourcefordelingsmodel på normalundervisningsområdet.

Skolefritidsordninger/fritidshjem

Udgifterne reguleres ud fra udviklingen i antal 6-9 årige. For skoleåret 2015/16 kendes det faktiske antal SFO pladser i løbet af august måned 2015.

For både folkeskoler og skolefritidsordninger vil der ske en efterregulering af demografien året efter som følge af udviklingen i de faktiske elevtal pr. 5. september og de gennemsnitlige antal SFO-pladser igennem skoleåret jævnfør ressourcefordelingsmodellen for skoleområdet.

Bidrag til efterskoler

Bidrag til efterskoler reguleres ud fra udviklingen i antallet af 14-16 årige. Det faktiske elevtal til efterskoler kendes efter 15. oktober, hvorfor demografiberegningerne først tilpasses ved efterregulering i 2016.

Skole

Bidrag til private skoler

Bidrag til private skoler reguleres ud fra udviklingen i antallet af 6-16 årige. Det faktiske elevtal til private skoler kendes pr. 5. september, hvorfor dette tal benyttes ved demografiberegningerne for 2016.

Ungdomsskolen

Der foretages demografiregulering på ungdomsskoleområdet ud fra udviklingen i antal 14-17 årige.

Tilpasning sker ved en regulering af bevillingen til den almene ungdomsskoleundervisning.

Den demografiske udvikling for skoleområdet fremgår af nedenstående oversigt

Der er indarbejdet følgende beløb i budget 2016-19:

1.000 kr. /2016-PLniveau	2016	2017	2018	2019
Folkeskoler	-2.810	-3.843	-4.679	-5.805
Skolefritidsordninger/fritidshjem	366	374	205	-815
Private skoler og SFO	7.603	7.603	7.603	7.603
Efterskoler	-221	-439	-460	-288
Ungdommens Uddannelsesvejledning	-114	-230	-301	-355
Ungdomsskolen	37	42	43	44
I alt	4.861	3.507	2.411	384

Tabellen viser den demografiske udvikling fra 2016 til 2019 med merudgifter i 2016 på 5 mio. kr. faldende til 0,4 mio.kr. i 2019.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Nedenfor følger en række nøgletal - alle fra 6-by nøgletal 2015

Nettodriftsudgifter til folkeskoler pr. elev – regnskab 2014

Nettodriftsudgifter pr. elev	Randers	Aalborg	Aarhus	Esbjerg	Odense	København
Folkeskoler	62.275	62.410	65.303	60.039	56.386	65.154

Tabellen viser kommunernes nettodriftsudgifter for det samlede folkeskoleområde pr. elev. Opførelsen omfatter elever i 0.-10. klasse inkl. de forskellige specialklassetilbud.

Af tabellen fremgår det, at Randers kommune har den 4. højeste udgift.

Skole

Klassekvotient i folkeskoler 2014/2015

Klassekvotient i 2014/15	Randers	Aalborg	Aarhus	Esbjerg	Odense	København
0.-3. klasse	21,6	21,0	21,6	21,4	22,2	23,0
4.-6. klasse	20,6	20,6	22,0	20,8	21,5	22,9
7.-9. klasse	19,9	20,6	21,5	21,1	21,3	21,7
10. klasse	24,8	22,1	23,3	21,9	23,8	24,1
Samlet	20,9	20,8	21,7	21,2	21,7	22,9

Tabellen viser kommunernes klassekvotienter for henholdsvis indskoling (0.-3. kl.), mellemtrin (4.-6. kl.) og udskoling (7.-9. kl.) samt 10. klasse og en samlet klassekvotient for 0. – 10. klasse.

Af tabellen fremgår det, at Randers kommune har den 2. laveste samlede klassekvotient samt den højeste for 10. klasse.

I øvrigt bemærkes, at de afledte konsekvenser ved skolestrukturændringer og den stigende klassekvotient ikke er medtaget. For skoleåret 2015/16 udgør den samlede klassekvotient 22,2, hvilket medfører at Randers vil have den næsthøjeste klassekvotient.

Nettodriftsudgifter til ungdomsskoler pr. indbygger – regnskab 2014

Nettodriftsudgifter pr. indb.	Randers	Aalborg	Aarhus	Esbjerg	Odense	København
Ungdomsskoler	151	95	0*	100	207	118

*Aarhus kommune kan ikke opgøre regnskabet særskilt for ungdomsskolerne, da det er en del af det samlede klubområde

Tabellen viser kommunernes nettoudgifter til ungdomsskolevirksomhed pr. indbygger.

Af tabellen fremgår det, at Randers kommune har den 2. højeste udgift.

4.2 Takster

De månedlige takster i 2016 fremgår af nedenstående oversigt

	Takst for 2015	Takst for 2016
Fritidshjem og klubber		
Fritidshjem	1.119	1.134
Juniorklub	344	337
Gårdklubben Fiskergården	688	674
Solgården	200	200
SFO-er og juniorklubber		
SFO	1.765	1.774
Juniorklub	486	491

Skole

4.3 Oversigt over institutioner

Folkeskoler

Oversigt over antal folkeskoler, elev- og klassetal for skoleåret 2015/16 (opgjort pr. 5/9 2015) samt de enkelte skolers budgetterede nettodriftsudgifter.

Skole	Elever	Klasser	Nettoudgifter kr.
Asferg skole	140	8	8.553.095
Assentoftsskolen	704	32	30.939.485
Bjerregrav skole	212	11	11.535.356
Blicherskolen	531	28	29.577.510
Fårup skole	209	10	11.547.434
Grønhøjsskolen	412	23	25.856.880
Havndal skole	140	7	8.965.002
Hobrovejens skole	518	24	27.176.438
Hornbæk skole	495	23	23.142.886
Korshøjsskolen	440	24	24.434.870
Kristrup skole	665	30	31.046.841
Langå skole, inkl. Satelitten	502	27	34.962.251
Munkholmskolen	385	18	18.481.046
Nørrevangsskolen	633	30	35.265.008
Rismølleskolen	587	25	26.691.961
Søndermarksskolen	637	28	28.137.205
Tirsdalens skole	468	21	25.964.138
Vestervangsskolen	1.066	44	47.393.327
Østervangsskolen	477	27	30.350.365
I alt	9.221	440	480.021.099

Specialskoler

Oversigt over antal pladser på specialskolerne pr. september 2015 samt nettodriftsudgifterne.

Skole	Elever	Nettoudgifter* kr.
Firkløverskolen	139	43.342.812
Oust Mølleskolen**	24	9.667.562
Vesterbakkeskolen	112	33.870.822
I alt	275	86.881.196

* excl. Takstbetaling

** inkl. ressourcer til Familieskolen

Skolefritidsordninger

Oversigt over forventede antal pladser i skolefritidsordningerne pr. 1.august 2015, som danner grundlag for budget 2016, samt SFO-ernes nettodriftsudgifter.

Skole

Skolefritidsordning	Børnehave-børn	SFO-børn	Juniorklub	Nettoudgifter* kr.
Asferg skole		38		1.037.131
Assentoftskolen		203	40	4.802.405
Bjerregrav skole		84		1.702.447
Blichers børneby		166		3.639.044
Fårup skole	55	52		3.767.323
Grønhøjskolen		68		1.389.090
Havndal skole	50	70		3.857.810
Hobrovejens skole		266	40	5.416.478
Hornbæk skole		185	40	4.858.558
Korshøjskolen		110		1.999.313
Kristrup skole		334	64	6.620.821
Langå skole		133		2.504.082
Munkholmskolen		157		2.929.646
Nørrevangsskolen			40	515.374
Rismølleskolen		113		2.444.556
Søndermarksskolen		261	40	6.253.479
Vestervangsskolen		270	40	5.436.690
Østervangsskolen		173	40	4.111.279
I alt	105	2.683	344	63.285.525

*Excl. forældrebetaling samt udgifter til friplads og søskenderabat

Herudover er der følgende special SFO-ordninger:

Skole	SFO-børn	Nettoudgifter* kr.
Firkløverskolen	133	12.934.779
Vesterbakkeskolen	104	10.725.000
Solstrålen - Østervangsskolen	35	6.305.952
Fristedet – Tirsdalens skole	14	927.146
I alt	286	30.892.877

*excl. takstbetaling

Juniorklubber

Under folkeskolernes ledelse er der etableret 8 juniorklubber på henholdsvis Assentoftsskolen, Hobrovejens skole, Hornbæk skole, Kristrup skole, Nørrevangsskolen, Søndermarksskolen, Vestervangsskolen og Østervangsskolen.

Privat fritidshjem /SFO

Der er indgået driftsaftale med de private fritidshjem:

- IFO-Randers – hvor der ydes tilskud svarende til niveauet på de øvrige SFO-er. Der budgetteres med plads indtil 66 børn.
- Knejsted Fritidshjem med aftalt tilskud og med plads indtil 21 børn.

Skole

Skole	Børn	Tilskud kr.
IFO-Randers	66	1.178.964
Knejsted Fritidshjem	21	810.156
I alt	87	1.989.120

Randers Ungdomsskole

Ungdomsskolens aktiviteter fremgår af nedenstående oversigt

	Nettoudgifter kr.
Administration og fritidsundervisning	12.465.492
Fritidsmiljøer	6.899.319
Heltidsundervisning	10.040.584
I alt	29.405.395

Fritidshjem og klubber

Fritidshjem er hjemlet i dagtilbudsloven jf. § 45 og området består af både kommunale og selvejende fritidshjem.

Institutioner	Børnehave	Fritidshjem	Juniorklub	Fritidsklub	Ungdomsklub	Nettoudgift* kr.
	<i>Pladser</i>					
Kommunale						
Jennumparkens institutioner		40	26		40	4.223.940
Gårdklubben Fiskergården				70		1.378.852
Selvejende						
Glentevej Fritidshjem		73				3.041.542
KFUM's institutioner	40	47			100	5.902.422
Vorup Børne- og Ungdomshus		97	40		175	5.397.404
KFUM's fritidsgård Solgården				55		2.804.082
I alt	40	257	66	125	315	22.748.242

*Excl. forældrebetaling samt udgifter til friplads og søskenderabat

2.3 Børn

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor serviceringen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Fælles formål	65,8	0,0	65,8			
1.2 Dagplejen	77,8	-19,5	58,3			
1.3 Dagtilbud	289,5	-88,5	201,0			
1.4 Særlige dagtilbud og klubber	9,7	0,0	9,7			
1.5 Tilskud til private institutioner	14,6	0,0	14,6			
Driftsudgifter i alt	457,4	-108,0	349,4	0,0	0,0	0,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter 466,4 mio., indtægter for 117 mio., altså et nettobudget på 349,4 mio.

1.1. Fælles formål

Fælles formål dækker udgifter, som er fælles for dagtilbudsområdet:

- Udvikling af området. Der er afsat en kvalitetspulje, som bruges til faglig udvikling og opkvalificering af personalet til gavn for børnene. Der arbejdes med projekter der øger viden og handlekompetencer i forhold til børns læring, tidlig indsats, sprog og udvikling. Derfor arbejdes der med efteruddannelse af personalet, ligesom der løbende er fokus på lederudvikling for at optimere organisering og ressourceudnyttelse.
- Aflønning af fællestillidsrepræsentanter.
- Aflønning af pædagogstuderende og PAU elever. Personaleadministrationen sker i dagtilbud og selvejende institutioner.
- Fleksibel børnenormering, som dækker mer- /mindre indskrivninger i institutionerne.
- Tilskud i form af søskenderabat og fripladstilskud,
- Betaling til andre kommuner for pladser i kommunernes dagtilbud.
- Budget til 2-sprogede og midler til støttekorps er fra 1. august 2012 udlagt til dagpleje, dagtilbud, selvejende institutioner og private institutioner. Det samlede budget ligger dog fortsat under fælles formål for at sikre et samlet overblik over anvendelsen af midlerne til formålet.

1.2. Dagpleje, kommunale dagtilbud og selvejende institutioner:

Pr. 1. juni 2015 er der 12 selvejende institutioner (2 vuggestuer, 5 børnehaver, 5 kombinerede institutioner), og 5 dagtilbud. I alt med en forventet belægning på 1.094 vuggestuebørn og 2.960 børnehavebørn. I dagplejen er i 2015 en forventet belægning på 775 børn.

Dagtilbuddene skal medvirke til at sikre børns udvikling, læring og trivsel.

Rammerne for dagtilbuddenes arbejde er fastsat i dagtilbudsloven, som stiller krav om, at der skal udarbejdes pædagogiske læreplaner, børnemiljøvurderinger og sprogvurderinger.

Den netop vedtagne overordnede Børn og Unge politik bygger på værdierne, barnet i centrum, helhed i indsatsen og tværfaglighed fra tidligere børn og ungepolitik. Politikken er blevet til med input fra forskellige interessenter inden for dagtilbud, skoler og tværgående funktioner, og der er formuleret målsætninger inden for følgende temaer:

2.3 Børn

- Børn og unge udfordres, udvikler deres potentiale og bliver fremtidsparate.
- Børn og unge udvikler i fællesskaber forståelse for mangfoldighed.
- Børn og unge skaber kreative miljøer.
- Børn og unge indtager aktivt Randers Kommunes natur.
- Børn og unge inddrages aktivt i at leve et sundt liv.
- Børn og unge deltager aktivt i beslutninger og valg i hverdagen.
- Børn og unge bruger aktivt digitale medier i deres læring.
- Børn og unge understøttes i et samarbejde mellem professionelle og forældre.
- Børn og unge med særlige behov understøttes i deres læring, udvikling og trivsel.
- Børn og unge understøttes i at undgå at begå kriminalitet og misbrug.

Som en del af dette, er der en særlig opmærksomhed på udlagte midler i institutionerne til specialpædagogisk indsats, med henblik på at arbejde med inklusion af alle børn i dagtilbud.

I Randers kommune er der pasningsgaranti. Pasningsgarantien betyder, at barnet er sikret en plads senest 30 uger gammel, hvis det er skrevet på venteliste, senest 3 måneder før det skal bruge en plads.

Pasningsgaranti er en garanti for en plads indenfor det dagtilbudsområde, hvor barnet er bosiddende. I Dagtilbud Midt omfatter pasningsgarantien foruden institutioner, der er beliggende i dette dagtilbudsområde også følgende institutioner: Ålykke, Viborgvej, Birkebo, Hørhaven, Regnbuen, Mælkevejen, Skovly, Bækkestien og Midgaard, samt dagplejere i samme område.

1.3 Private institutioner

Der er 8 private institutioner i Randers Kommune. Der er i budget 2015 afsat midler til 98 vuggestuebørn og 109 børnehavebørn i de private tilbud.

1.4 Særlige dagtilbud og klubber

De særlige dagtilbud og klubber på dagtilbudsområdet omfatter institutioner, hvor dagtilbudsområdet køber plads i særlige institutioner for at varetage en særlig specialpædagogisk indsats. Det drejer sig om Lucernevejens Børnehave, Børnehaven Bambi i Aalborg, og andre tilsvarende specialinstitutioner under serviceloven, som varetager ganske særlige specialpædagogiske opgaver.

2.3 Børn

2. Budgetmål i 2016

Effektmålene for dagtilbudsområdet i Randers Kommune tager afsæt i dagtilbudsloven, byrådets Vision 2021 og vedtagne politikker mm, samt daginstitutionernes og dagplejens hverdag.

Målet for alle børn i 0-5 års alderen er, at de trives, udvikler sig og lærer gennem ophold i dagtilbud, hvor børnene stimuleres maksimalt. Dagtilbuddene skal forebygge negativ social arv og eksklusion, og styrke børn i svage positioner.

Effektmål – et pejlemærke/mål for den effekt der skal opnås	Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?
<p>Flere børn trives, udvikles og lærer nyt.</p> <p><i>”fremme børns og unges trivsel, udvikling og læring gennem dag-, fritids- og klubtilbud samt andre socialpædagogiske fritidstilbud,” (Dagtilbudslovens § 1)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Det pædagogiske personale arbejder målrettet med børns trivsel, udvikling og læring med fokus på leg og læring, sundhed og bevægelse 	<ul style="list-style-type: none"> • En god børnemiljøvurdering • Positive tilkendegivelser fra børn via børnesamtaler og børnetilkendegivelser
<p>Flere typer af dagtilbud og tilskud til pasning tilrettelagt efter borgernes behov</p> <p><i>”give familien fleksibilitet og valgmuligheder med hensyn til forskellige typer af tilbud og tilskud, så familien så vidt muligt kan tilrettelægge familie- og arbejdsliv efter familiens behov og ønsker,” (Dagtilbudslovens § 1)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Udvikling af nye samarbejdsformer mellem dagtilbuddet, forældrene, frivillige borgere samt lokalsamfundet • Udvikling af fleksible åbningstider • Implementering af børneintra som kommunikationsværktøj 	<ul style="list-style-type: none"> • Brugertilfredshedsundersøgelse – 85 % af forældrene er tilfredse – også med institutionernes åbningstider • 90 % af forældrene bruger børneintra
<p>Alle børn er med i et lærende fællesskab</p> <p><i>”forebygge negativ social arv og eksklusion, ved at de pædagogiske tilbud er en integreret del af både kommunens samlede generelle tilbud til børn og unge og af den forebyggende og støttende indsats over for børn og unge med behov for en særlig indsats, herunder børn og unge med nedsat psykisk og fysisk funktionsevne,” (Dagtilbudslovens § 1)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Målrettet pædagogisk arbejde med at gøre børnene parate til at magte eget liv • Fokus på udvikling af barnets sproglige færdigheder • Fokus på sproglig understøttelse af tosprogede børn 	<ul style="list-style-type: none"> • Antallet af børn med sproglige problematikker, når de begynder i skolen, er faldende sammenlignet med det foregående år. Det måler vi via sprogscreening af børn, når børnene er 2, 3, 4 og 5 år.

I 2016 vil forvaltningen og børn og skoleudvalget arbejde med udvikling af succeskriterier og effektmål for arbejdet med inklusion i dagtilbud.

2.3 Børn

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Mio. kr. 2016-priser	Budget	Budget 2016-19			
	2015	2016	2017	2018	2019
1.1 Fælles formål	64,9	65,8	63,4	64,4	66,9
1.2 Dagplejen	63,8	58,3	58,3	58,3	58,3
1.3 Dagtilbud	213,5	201,0	202,1	202,1	202,1
1.4 Særlige dagtilbud og klubber	9,7	9,7	9,7	9,7	9,7
1.5 Tilskud til private institutioner	15,5	14,6	14,6	14,6	14,6
Driftsudgifter i alt	367,4	349,4	348,1	349,0	351,6

Afvigelsen i tallene for 2016 – 2019 er demografiregulering, som ligger under fælles formål.

3.2 Ændringer over år

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
<i>Ændringer vedr. Ejendomsservice ved omkodning</i>	-10,1	-10,1	-10,1	-10,1
Udgangspunkt 2015-budget	367,4	367,4	367,4	367,4
Rammerreduktion 1%	-3,7	-3,7	-3,7	-3,7
Demografi	-5,6	-6,9	-6,0	-3,4
Budgetforlig (Dagtilbud)	4,0	4,0	4,0	4,0
Lov og cirkulære	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Ejendomsservice	-9,2	-9,2	-9,2	-9,2
Ompl. Ml. bev.områder	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2
PL og øvrige ændringer	0,0	0,0	0,0	0,0
Driftsudgifter i alt	349,4	348,1	349,0	351,6

Forligspartierne har ved budgetforliget ønsket at sikre ressourcefordelingen til daginstitutionerne i Randers kommune, og har derfor afsat 4 mio. kr. årligt fra 2016 og frem til pædagogisk personale.

2.3 Børn

3.3 Budgetforudsætninger

3.2.1 Tildelingsmodel

Byrådet vedtog i møde d. 11. marts 2013, at tildele budgetterne til de enkelte dagtilbud / selvejende institutioner som en takst pr. barn, hvor vuggestuebørn tæller 2 enheder og børnehavebørn 1.

Tildelingen pr. enhed udgør kr. 45.363 årligt i 2016. Forældrevalgt frokostordning til vuggestuebørn er indeholdt i denne enhedstildeling, budgettet udgør her kr. 7.120 årligt.

Pr. 1. juli 2015 er forbrug og budgetter på fast ejendom flyttet til Ejendomsservice, dette får fuld gennemslagskraft i budget 2016.

Budgettet fra afd. Børn til Ejendomsservice udgør for 2016 19,3 mio., og består af følgende delelementer:

- Fra fællesområdet og dagplejen overføres 0,6 mio.
- Det oprindelige ejendomsbudget på 9,5 mio.
- Budget baseret på tidligere års gennemsnitlige forbrug, som udgør 5,8 mio.
- Budget svarende til de medarbejdere, der er overflyttet fra dagtilbud til Ejendomsservice 3,4 mio.

Budget baseret på tidligere års forbrug og overflytning af personaler er finansieret af taksten pr. barn, og udgør for 2016 kr. 2.340 pr. enhed.

Selvejende institutioner er ikke i 2016 overgået til Ejendomsservice, og får derfor en tildeling pr. enhed på kr. 45.363 til børnene og kr. 2.340 pr. enhed til ejendomsafhængige udgifter, samtidig med at de oprindelige budgetter til fast ejendom er fastholdt.

Ressourcerne til ledelse er ikke indeholdt i taksten pr. barn, men fordeles særskilt i forhold til en enhedspris.

Lønsummen til ledelse i de kommunale dagtilbud administreres centralt, medens ledelse for de selvejende institutioner tildeles særskilt til den enkelte institution, som selv er ansvarlig for lederlønnen. Hvis selvejende institutioners ledelseslønramme overskrides, skal dækning findes inden for eget økonomiske råderum, et evt. mindre forbrug vil ligeledes tilgå institutionens økonomiske råderum.

3.2.2 Demografi

Reguleringen på småbørnsområdet foregår via ovennævnte tildelingsmodel.

I budgettet til institutionerne er der afsat et beløb pr. normeret barn. Beløbet pr. barn er en bruttotildeling som skal omregnes til et nettotal, dvs reduceres for udgift til ledelse, forældrebetaling (25 %) og økonomiske fripladser (21 %). Når dette sker, er enhedssatsen som skal benyttes i demografireguleringerne følgende:

Tabel 1 – Gennemsnitspriser beregnet ud fra budget 2015 (småbørnsområdet)

1.000 kr.	Gennemsnitspris (kr)
Dagpleje	78.100
Vuggestuer	70.120
Børnehaver	37.850

2.3 Børn

Ved årsafslutningen reguleres institutionernes budgetter i forhold til det faktisk antal passede børn (jf afsnit 1.4 om efterregulering).

I modellen forudsættes, at efterspørgselsprocenten er uændret gennem hele perioden.

Nedenstående tabel viser det faktisk antal passede børn i 2014 i forhold til målgruppen i 2014 og herudfra kan efterspørgselsprocenten beregnes:

Tabel 2 - Efterspørgselsprocent

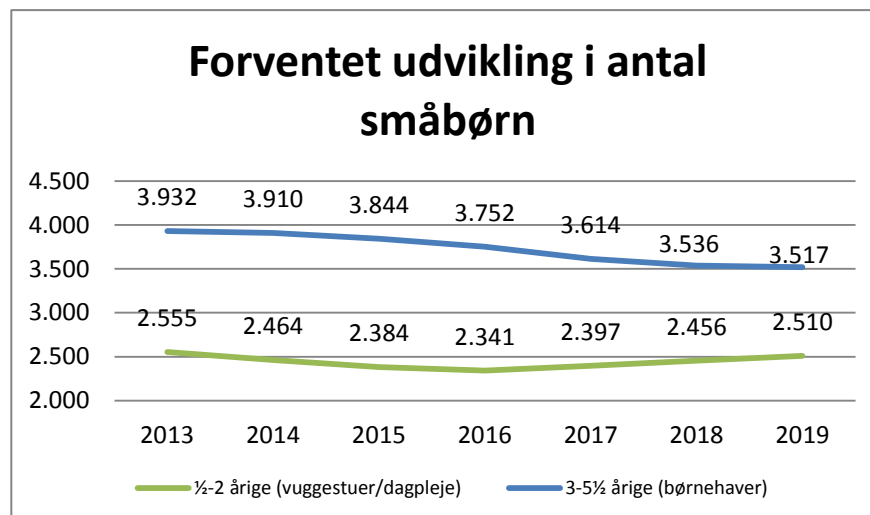
2014	Faktisk passede	Antal i målgruppe	Efterspørgselsprocent
Dagpleje	807	2.464	32,8
Vuggestuer	1.197	2.464	48,6
Dagpleje og vuggestuer i alt	2.004	2.464	81,3
Børnehaver	3.462	3.910	88,6

Tabellen viser, at der samlet set er en efterspørgselsprocent for dagpleje og vuggestuer på 81,3 %, når der måles i forhold til antal ½-2 årige. Efterspørgselsprocenten for børnehaver er 88,6 %, når der måles i forhold til antal 3-5½ årige.

1.2 Forventet udvikling i antal småbørn

Demografireguleringerne vedrører dagpleje, vuggestuer og børnehaver. Den interessante målgruppe er dermed udviklingen i antallet af ½-2 årige (vuggestuer og dagpleje) samt 3-5½ årige (børnehaver)

Figur 1 – Forventet udvikling i antal småbørn (prognose fra 2016)

(Kilde: Befolkningsprognose 2016-2028)

Figuren viser et fald i antal ½-2 årige frem til 2016, hvorefter der igen forventes en stigning. Antallet af 3-5½ årige forventes at falde frem til 2019, hvorefter også denne målgruppe begynder at stige (der henvises til kommunens befolkningsprognose 2016-28)..

2.3 Børn

1.3 Beregnede reguleringer 2016-19

Forudsættes uændret efterspørgselsprocent kan der beregnes følgende forventede udvikling i antal passede børn – med udgangspunkt i det faktisk antal passede børn i 2014:

Tabel 3 – Forventet udvikling i antal passede børn

	faktisk 14	2015	2016	2017	2018	2019
Dagpleje	807	781	767	785	805	822
Vuggestuer	1.197	1.158	1.137	1.164	1.193	1.219
Børnehaver	3.462	3.404	3.323	3.200	3.132	3.115
I alt	5.466	5.343	5.227	5.149	5.129	5.156

Ud fra ovennævnte forventede udvikling samt de i tabel 1 angivne gennemsnitspriser kan der nu beregnes følgende demografireguleringer (forudsat uændret efterspørgselsprocent):

Tabel 4 – Beregnede demografireguleringer på småbørnsområdet (udgangspunkt 2015)

1.000 kr.	Gennemsnitspris (kr.)	2016	2017	2018	2019
Dagpleje	78.100	-1.082	333	1.867	3.232
Vuggestuer	70.120	-1.441	444	2.486	4.305
Børnehaver	37.850	-3.073	-7.708	-10.310	-10.948
I alt		-5.597	-6.931	-5.957	-3.411

Som følge af det faldende børnetal skal der i 2016 bruges 5,6 mio. kr. mindre på børnepasningsområdet end i 2015. I 2018 skal der bruges 7,7 mio. kr. mindre end i 2015. I 2019 vender udviklingen. Tabellen viser således at der fra 2018 til 2019 skal tilføres børneområdet 3,3 mio. kr. (7,7 mio. kr. minus 4,4 mio. kr.).

Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Tabel 47 – Udgift til dagpasning for børn – regnskab 2014

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Dagpleje	330	824	1.018	787	696	207
0-2 års tilbud	2.220	1.023	463	960	924	3.024
3-5 års tilbud	2.230	1.733	2.085	1.818	1.921	2.236
6-9 års tilbud	857	328	975	446	561	1.068
10-13 års tilbud	115	8	329	517	4	411
I alt	5.752	3.916	4.870	4.528	4.106	6.946

Kilde: 6-by Nøgletal 2015

Tabellen viser, at Randers Kommune totalt set ligger i den nederste ende mht. udgift pr. indbygger til dagpasning, kun Odense Kommunes udgifter ligger lidt lavere.

2.3 Børn

Tabel 49 - Antal indskrevne pr. 100 børn, fordelt på aldersgrupper og foranstaltning - regnskab 2014

Antal indskrevne pr. 100 børn	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
0 - 2 årige:						
Kommunal dagpleje	9	24,5	39,5	28,3	27,6	3,3
Kommunale institutioner	54,7	30,7	14,2	31,9	38,5	56,5
Kommunale skolefritidsordninger	0	0	0,1	0	0	0
Privat pasning	1,3	5,3	17,8	6,7	1,2	4,7
Privatinstitutioner	0,7	1,9	1,7	2,2	3	1,5
I alt 0 - 2 årige	65,7	62,4	73,3	69,1	70,3	66
3 - 5 årige:						
Kommunal dagpleje	0,5	0	0	0	0,3	0
Kommunale institutioner	100,6	85,6	99,1	96,3	98,5	89,4
Kommunale skolefritidsordninger	0	0	4	9,7	8,9	0
Privat pasning	0,1	0,3	0	0,2	0,1	0,9
Privatinstitutioner	2,8	6,9	3,8	6,7	4,1	3,2
I alt 3 - 5 årige ¹⁾	104	92,8	106,9	112,9	111,9	93,5

Kilde: 6-by Nøgletal 2015

1) I flere kommuner starter nogle børn i børnehave før de er fyldt 3 år, ligesom der kan være flere 6 årige, der stadig går i børnehave. Børnene kan desuden være indskrevet i førskole-SFO. Derfor kan antal indskrevne pr. 100 børn være over 100.

Randers Kommune har en af de største andele af indskrevne børn, kun overgået af Aalborg Kommune for de 0-2 årige og af Esbjerg Kommune for de 3-5 årige.

Tabel 50 - Forældrebetaling for en heldagsplads på området dagpasning og SFO - budget 2014

Kr. pr. år	Århus	Odense	Ålborg	Esbjerg	Randers	København
Dagpleje	30.283	27.324	28.435	27.036	26.136	39.696
0 - 2 år	37.774	30.503	35.200	31.656	25.224	33.288
3 - 5 år	19.756	17.776	19.635	17.472	16.776	21.648
Fritidshjem - Før 1.august 2014	0	0	0	0	12.232	13.596
Fritidshjem - Efter 1.august 2014	0	0	0	0	12.232	12.298
Skolefritidsordning - Før 1.august 2014	21.747	22.088	17.479	25.058	19.041	13.596
Skolefritidsordninger - Efter 1.august 2014	17.875	22.088	13.079	22.363	19.041	12.298

Kilde: 6-by Nøgletal 2015

Beløbet angiver forældrebetalingen inden fradrag for eventuelle fripladstilskud og/eller søskendetilskud.

Forældrebetalingen for fritidshjem og skolefritidsordninger er evt. ændret som følge af Folkeskolereformen pr. 1.august 2014

Aarhus, Odense, Aalborg og Esbjerg har ikke fritidshjem.

Randers Kommune har de laveste takster for forældrebetaling på alle tilbud for de 0-5 årige.

2.3 Børn

4.2 Takster

På dagpasningsområdet er der følgende takster:

	Takst for 2015	Takst for 2016
Dagpleje		
0-2 år, heldagsplads	2.274	2.287
Vuggestuer, integrerede institutioner og børnehaver		
0-2 år, heldagsplads / 45 timers modul	2.201	2.269
0-2 år, 35 timers modul	1.762	1.815
0-2 år, v/45 timers modul - tilkøb af yderligere 6 timer	269	277
3 år - børnehaveklasse, heldagsplads / 45 timers modul - uden madordning	1.463	1.504
3 år - børnehaveklasse, 35 timers modul - uden madordning	1.170	1.203
3 år - børnehaveklasse, halvdagsplads	1.053	1.083
3 år - børnehaveklasse, v/45 timers modul - tilkøb af yderligere 6 timer	179	184
Frokostordning	509	519

4.3 Oversigt over aftaleenheder

	Antal pladser 0-2 årige	Antal pladser 3-5 årige	Bruttoudgifter budget 2016 (1.000 kr.)
Dagplejen	710	-	75.844,5
Kommunale dagtilbud			
Dagtilbud Midt	246	252	47.678,4
Dagtilbud Nordvest	178	550	49.319,6
Dagtilbud Nordøst	136	434	41.043,9
Dagtilbud Sydvest	161	480	45.508,3
Dagtilbud Sydøst	144	448	40.429,2
Kommunale dagtilbud i alt	865	2.164	223.979,4
Selvejende institutioner			
Kristrup Vuggestue	49	-	5.331,0
Tjærbyvejens Vuggestue	37	-	4.239,4
Børnehaven Bredstrupsgade	-	86	5.281,7
Børnehaven Glentevej	-	55	3.986,7
Børnehaven Himmelblå	-	105	6.791,7
Kristrup Børnehus	-	125	7.831,2
Tirsdalens Børnehave	-	64	3.916,8
Helsted Børnehus	26	50	6.089,5
Lions Børnehus	39	44	7.106,0
Platangården	51	55	9.263,9
Randers Børneasyl	13	42	4.010,5
Børnehuset Mariendal	14	65	5.781,2
Selvejende institutioner i alt	229	691	69.629,6

2.3 Børn

KFUM's institutioner ⁽¹⁾	-	40	-
Havndal Børnehave (Havndal Skole) ⁽¹⁾	-	50	-
Fårup Børnehave (Fårup Skole) ⁽¹⁾	-	55	-
I alt	0	188	0

TOTAL	1.804	3.043	369.453,5
--------------	--------------	--------------	------------------

(1 Budgettet hører under bevillingen for pol. 2.1 på skoleområdet,

Bruttoudgifterne til dagpleje, dagtilbud og selvejende institutioner er incl. udlagte støttemidler. Endvidere er der i budget 2016 forventet udgifter til førskolebørn, 100 vuggestuebørn og 110 børnehavebørn i private institutioner, 17 børn indskrevet i særlige dagtilbud (Lucernevejens Børnehave) samt udgifter til privat pasning samt pasning af egne børn. I alt 1.904 0-2 årige og 3.323 3-5 årige børn.

2.4 Børn og Familie

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicrammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Pædagogisk psykologisk rådgivning	20,4	-0,1	20,3	0,0	0,0	0,0
1.2 Talepædagogisk bistand	2,2	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0
1.3 Plejefamilier og opholdssteder	90,0	-11,4	78,6	0,0	-2,2	-2,2
1.4 Forebyggende foranstaltninger	54,7	-5,9	48,8	0,0	0,0	0,0
1.5 Døgninstitutioner	24,7	-2,7	22,0	0,0	0,0	0,0
1.6 Sikrede døgninstitutioner	5,3	0,0	5,3	0,0	0,0	0,0
1.7 Botilbud, sociale problemer	4,8	-3,8	1,0	0,0	0,0	0,0
1.8 Sociale formål	0,0	0,0	0,0	0,6	-0,3	0,3
1.9 Forebyggende rådgivning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Driftudgifter i alt	202,1	-23,9	178,2	0,6	-2,5	-1,9

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for kr. 202,1 mio. og indtægter for kr. 23,9 mio., hvilket giver et nettobudget for familieområdet på i alt kr. 178,2 mio. inden for servicrammen.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af de enkelte områder:

1.1 Pædagogisk Psykologisk Rådgivning – PPR

PPR arbejder iht. Folkeskoleloven, Lov om social service, samt Lov om forebyggende sundhedsordninger for børn og unge.

Til opnåelse af de overordnede politiske målsætninger er det PPR's opgave gennem en tværfaglig og helhedsorienteret indsats at sikre børnene og familien de bedste mulige udviklingslivsbetingelser.

Det er centralt for PPR at se på barnets/den unges ressourcer og relationer, samt kvalificere de voksne, der har daglig omgang med barnet/den unge.

En af hovedopgaverne for psykologerne er at være med til at sikre inklusion i daginstitutioner og skoler og bidrage med specialistviden i forhold til at skabe pædagogiske læringsmiljøer, som sikrer trivsel for børn og unge i almenområdet.

Fremskudt forebyggelse er organisatorisk en del af den Pædagogiske Psykologiske Rådgivning, udgifterne hertil er indeholdt i budget "1.4 forebyggende foranstaltninger".

1.2 Talepædagogisk bistand

Den talepædagogiske opgave løses af sprogcenter Randers, som er en del af Center for Læring, Kommunikation og Trivsel.

Den specialpædagogiske indsats som omfatter bistand til børn med tale- sprog- og hørevanskeligheder, varetages af talekonsulenter som vejleder og rådgiver de voksne omkring børnene samt underviser børnene og de voksne. Der er endvidere ansat en fysioterapeut og en psykolog til de vanskeligheder, som kræver en mere tværfaglig indsats.

Det talepædagogiske sprogcenter Randers varetager også den talepædagogiske bistand til voksne.

2.4 Børn og Familie

1.3 Plejefamilier og opholdssteder

Omfatter anbringelser i henholdsvis familiepleje, netværkspleje, kommunale familiepleje, social-pædagogiske opholdssteder, på eget værelse og kost-efterskole.

Anbringelser prioriteres efter følgende liste:

1. Anbringelse i familien eller netværket
2. Anbringelse på eget værelse, når det drejer sig om unge
3. Anbringelse i plejefamilie
4. Anbringelse på Randers Kommunes egne døgntilbud
5. Anbringelse i eksternt tilbud

1.4 Forebyggende foranstaltninger

Overordnet set retter børn og familieafdelingens arbejde sig mod alle børn og unge i kommunen mellem 0-18 (23) år, dog med særlig fokus på børn og unge med særlige behov for støtte.

Formålet er at understøtte og sikre børns og unges positive udvikling og trivsel.

Området er forankret i Lov om social service og omfatter ydelser efter § 52 stk.3 og § 11.

I serviceloven er det præciseret, at kommunen altid skal vælge den eller de mindst indgribende og formålstjenlige foranstaltninger. Kriteriet for iværksættelse af foranstaltninger skal altid være opfyldt og det præciseres, at støtten skal være af *væsentlig betydning* af hensyn til barnets eller den unges behov for støtte.

Eksempler på forebyggende foranstaltninger; konsulentbistand, taxa kørsel, tøj og bohaver, fritids og ferieaktiviteter, sommerferielejr, medicin/ prævention, psykologundersøgelser, praktisk/ pædagogisk hjælp, familiebehandling, døgnophold for forældre og børn, aflastningsophold, personlig rådgivning og fast kontaktperson.

Langt hovedparten af de forebyggende foranstaltninger løses i eget regi af Børn og familieudførerområdet og Ung og familieudførerområdet.

Projekter og fremskudt forebyggelse (opgaven ligger hos Pædagogiske Psykologiske Rådgivning) indgår i budgetrammen.

1.5 Døgninstitutioner

Omfatter anbringelser i egne institutioner i Børn og skole (Rismøllegården og Egehøjvej) samt anbringelser i andre kommunale og regionale institutioner.

1.6 Sikrede institutioner for børn og unge

De sikrede institutioner løser opgaver for unge 15 til 17 årige, der enten er anbragt i varetægts-surrogat, som led i en ungdomssanktion, i forbindelse med afsoning eller pædagogisk og psykologisk observation med henblik på en efterfølgende længerevarende behandling. Institutionerne drives af regionerne og kommunerne betaler et fast årligt beløb i forhold til antal 15 -17 årige i kommunen (objektiv finansiering). Kommunen opkræves desuden en døgnkost på 3.812 kr. for de perioder hvor kommunen har en ung indsat/anbragt på en sikret institution.

1.7 Botilbud for personer med sociale problemer

Omfatter udgifter for Randersborgernes forbrug af henholdsvis pladser på krisecentre samt udgifter til psykologbistand og indledende og koordinerende rådgivning, som bevilges jfr. lov om social service § 109.

Randers Krisecenter er det eneste botilbud for voksne i Børn og skole. Krisecentret har driftsoverenskomst med Randers kommune, og drives iht. lov om social service § 109. Randersborgere benytter også krisecentre i andre kommuner, ligesom borgere fra andre kommuner benytter Randers Krisecenter.

2.4 Børn og Familie

1.9 Forebyggende rådgivning

Fremskudt forebyggelse er organisatorisk en del af den Pædagogiske Psykologiske Rådgivning, var i 2015 særskilt område ifølge Indenrigsministeriet, men under pkt. 1.4 forebyggende foranstaltninger fra 2016.

Udenfor servicerammen

Tabellen på side 1 viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for kr. 0,6 mio. og indtægter for kr. 2,5 mio., hvilket giver et nettobudget for familieområdet på i alt kr. -1,9 mio. uden for servicerammen.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af de områder der er omfattet heraf:

1.3 Refusion særligt dyre enkeltsager

Der er mulighed for statsrefusion på 25%, stigende til 50%, hvis udgiften for det enkelte barn/ung via bl.a. servicelovens bestemmelser overstiger kr. 750.000 årligt. Desuden også mulighed for statsrefusion hvis de samlede anbringelsesudgifter for alle børn i "storfamilier" overstiger kr. 750.000 årligt, dog forudsat af, at mindst 4 børn/unge samtidigt er anbragte fra samme familie.

1.8 Sociale formål

I henhold til aktivlovens bestemmelser skal nogle ydelser til de anbragte børns plejefamilier afholdes som en udgift jævnfør aktivloven.

2. Budgetmål i 2016

2.1 Genopretningsplan for Familieafdelingen

Grundet udfordringer med familieafdelingens arbejdsmiljø, samt et forventet merforbrug i 2015, er der med opbakning fra forligspartierne lavet en genopretningsplan. Genopretningsplanen er en forudsætning for, at udsatte børn og familier i Randers kan få den støtte og omsorg, som de har krav på og behov for.

Planen skal over 2-3 år løse afdelingens tre problemer samtidigt:

- Arbejdsmiljøet
- Budgetoverskridelser
- Utilstrækkelig socialfaglig kvalitet

Med henblik på at understøtte arbejdet med genopretningsplanen, har forligspartierne afsat 2 mio. kr. i 2016 og 2017 til gennemførelse af det planlagte kompetenceløft, midlerne er tilført familieafdelingens kto. 6.

Samtidig er der i 2016 planlagt en implementering af en dialogbaseret økonomisk aftale mellem myndighed og udføreområdet, i form af en bestillerplan. Bestillerplanen er et værktøj som kan sikre en løbende tilpasning af indsatser i forhold til efterspørgsel på myndighedsområdet, og samtidig sikre en mere stabil drift på udføreområdet.

Der lægges stor vægt på at afdelingen får ro til at arbejde med genopretningsplanen de kommende år. Målet er at familieafdelingens kto. 5 budget bliver bragt i balance i løbet af 2016, hvorefter der skal arbejdes med at merforbruget bliver bragt ned til tilladt niveau jf. Randersmodellen.

På baggrund af alvorlige svigt i konkrete sager, gennemføres sags gennemgang af afdelingens børnesager med ekstern bistand.

2.4 Børn og Familie

2.2 Effektmål og indsatser

Effektmålene på familieområdet i Randers Kommune tager afsæt i servicelovens bestemmelser om særlig støtte til børn og unge, de nationale mål for området samt byrådets vedtagne politikker, visioner mm. Desuden arbejdes der i regi af 6-bysamarbejdet også med en række fælles mål, der tager sit afsæt i de nationale 2020-mål.

Målet for indsatsen overfor udsatte børn, unge og deres familier i Randers kommune er jf. servicelovens formålsbestemmelse, at indsatsen gives tidligt og helhedsorienteret med et klart formål. Nedenstående fem mål med indsatsen er ligestillede og skal tilsammen danne en fælles ramme for indsatsen. Støtten skal:

- Sikre et trygt omsorgsmiljø, der tilbyder nære og stabile relationer og øvrige netværk
- Sikre barnets eller den unges muligheder for personlig udvikling og opbygning af kompetencer til at kunne indgå i sociale relationer og netværk
- Sikre barnets eller den unges skolegang og integration i uddannelsessystemet
- Fremme barnets eller den unges sundhed og trivsel
- Forberede barnet eller den unge til et selvstændigt voksenliv

I regeringens sociale 2020-mål er der fokus på tidlig indsats, udsatte børn uddannelsesniveau, kontinuitet i anbringelser samt kriminalitet.

Foruden det overordnede formål med områdets samlede indsats samt de nationale 2020-mål, har der i Randers kommune hidtil været et særligt fokus på anbringelsesområdet med opstilling af en række kvantitative mål for fordelingen af anbringelser på forskellige typer af anbringelser. Endvidere har der, for så vidt angår det tidligt forebyggende felt, der er organiseret i PPR, været arbejdet med en række brugertilfredshedsmaal i relation til de konkrete tilbud.

Fremadrettet ønsker Familieområdet at arbejde med implementering af en model for resultatdokumentation/effektmåling på enkeltsagsniveau, således at det bliver muligt i langt højere grad end tilfældet er i dag, at måle på effekten af indsatsen overfor det enkelte barn.

Der arbejdes aktuelt på konkretisering af arbejdet med udvikling og implementering af en sådan model.

Sideløbende med udviklingen af ovennævnte vil der fremadrettet fortsat være fokus på de mål, der bagudrettet har været opstillet i relation til fordeling af anbringelser på forskellige typer af tilbud, ligesom der også fremadrettet vil være fokus på de opstillede brugertilfredshedsmaal i regi af PPR.

2.4 Børn og Familie

Effekt mål – et pejlemærke/mål for den effekt der skal opnås	Initiativer (indsatser) – der anvendes for at nå målet	Indikatorer – mål for hvornår effekten er opnået, og hvordan måler vi det?
<p>Færre udsatte unge begår kriminalitet (2020-mål)</p> <p><i>I de nationale 2020-mål lyder målet således: I 2020 er andelen af 15-17-årige udsatte unge, der modtager en fældende strafferetlig afgørelse, faldet med mindst 25 pct. Det svarer til en andel på højst 9 pct. i 2020.</i></p> <p>Færre unge begår kriminalitet (<i>Dette mål adskiller sig fra det nationale 2020-mål, idet målet retter sig mod alle unge og ikke alene de udsatte unge</i>)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Børn og unge understøttes af professionelle og forældre i at opbygge en robusthed, der sætter dem i stand til at kunne fungere i sociale og læringsmæssige fællesskaber og træffe gode valg for dem selv og deres kammerater. • Professionelle arbejder målrettet og i et velfungerende samarbejde på tværs af lovgivning og faggrænser. • Forældre føler sig klædt på til at gå ind i vanskelige samtaler med deres barn/unge • Der etableres forældre-netværk, og der er fokus på, at forældrene ved, hvor de kan henvende sig for at få professionel vejledning. • Professionelle opsporer mangelfuld trivsel og problemudvikling hos børn og unge i og etablerer en tidlig, forebyggende og opfølgende indsats i samarbejde med forældrene. • Initiativerne, der skal bidrage til målopfyldelse, er de samme som ovenfor beskrevet. Vi ønsker dog at følge udviklingen blandt alle børn, sideløbende med at udviklingen blandt udsatte unge følges. 	<ul style="list-style-type: none"> • Andel af udsatte unge, der modtager en strafferetlig afgørelse inden det fyldte 18. år • Antal under 25 årige, der er sigtet efter straffeloven • På landsplan er andelen af unge, der modtager en strafferetlig afgørelse inden det fyldte 18. år aktuelt 2%. Der arbejdes på fremskaffelse af data fra Østjyllands politi for så vidt angår Randers kommunes unge med henblik på opstilling af måltal.
<p>Større kontinuitet i anbringelser af udsatte børn og unge (2020-mål)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vi arbejder målrettet med at sikre det rette match mellem barn og anbringelsessted, der 	<ul style="list-style-type: none"> • Sammenbrud som andel af samlet antal anbringelser i året

2.4 Børn og Familie

<p><i>Det nationale mål i de sociale 2020-mål lyder: Andelen af anbringelser, der bryder sammen, skal falde med mindst 30 pct. Det svarer til, at andelen af sammenbrud højst må udgøre 4 pct.</i></p>	<p>afspejler barnets behov for støtte.</p> <ul style="list-style-type: none"> • plejefamilier, opholdssteder og døgninstitutioner understøttes i at kunne håndtere det enkelte barn, bl.a ved at sikre støtte og supervision til plejefamilier. 	
<p>Udsatte børn og unge skal opnå et højere uddannelsesniveau (2020-mål)</p> <p><i>Det nationale 2020-mål lyder:</i></p> <p><i>I 2020 har mindst 50 pct. af udsatte børn og unge som 25-årige gennemført en ungdomsuddannelse.</i></p> <p><i>I 2020 er udsatte børns faglige niveau i læsning og matematik i folkeskolen forbedret (indikatoren er endnu ikke operationaliseret).</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alle børn og unge mødes af høje forventninger og understøttes af professionelle i at udfolde deres potentialer. • Vi inddrager barnet, den unge og familiens perspektiver og ressourcer og samarbejder med familien og netværket i en helhedsorienteret og sammenhængende indsats • I indsatsen overfor det enkelte barn har vi et særligt fokus på udsatte børn og unges uddannelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Andelen af 25-årige, der tidligere i livet har fået en social foranstaltning, som mindst har gennemført en ungdomsuddannelse
<p>Tidlig indsats overfor udsatte børn og unge (2020-mål)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Særligt fokus på rettidighed i modtagelsesfunktionen • Særligt fokus på, at samarbejdspartnere på både det almene og det specialiserede område har tilstrækkelig viden og kendskab til procedurer og lovgivning, så de er i stand til at foretage de nødvendige underretninger • Vi prioriterer indsatser i det tidligt forebyggende felt • Professionelle handler så tidligt og rettidigt som muligt, når et barn eller en ung har behov for støtte. 	<ul style="list-style-type: none"> • Alle underretninger behandles indenfor de fastsatte tidsfrister • Færre børn og unge modtager en indgribende indsats efter servicelovens bestemmelser om særlig støtte til børn og unge
<p>Kvinder, som oplever et akut behov for ophold på et kvindekrisecenter, skal have den nødvendige hjælp og støtte til at skabe sig en</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vi prioriterer indsatsen overfor kvinder der udsættes for vold og tilrettelægger indsatsen med størst muligt kontinuitet 	<ul style="list-style-type: none"> • Når kvinder søger hjælp på et krisecenter, bliver de spurgt, om de før har haft ophold på et krisecenter,

2.4 Børn og Familie

<p>tilværelse uden vold for dem selv og deres børn.</p> <p><i>Det nationale 2020-mål lyder: Andelen af kvinder på kvindekrisecentre, der har behov for mere end ét ophold, reduceres med mindst 30 procent. Det svarer til en andel på højst 25 procent.</i></p>	<p>overfor den enkelte kvinde</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi tilrettelægger indsatsen på en sådan måde, at der gives støtte til kvinden efter endt ophold på krisecentret 	<p>men de behøver ikke svare.</p> <p><i>For dem, der ønskede at svare, var det i 2011 36 pct., der også tidligere havde søgt hjælp på et krisecenter.</i></p>
--	---	---

Yderligere mål:

Mål for forebyggelsesområdet for 2014-17:

- *I 2016 skal 88% af forældrene være tilfredse med det tale-høre forløb, deres barn har haft i tale-høre-centret. Dette tal skal være stigende til, at 95% af forældrene i 2017 er tilfredse med det tale-høre forløb, deres barn har haft i tale-høre-centret.*
- *I perioden 2014 til 2017 fastholdes psykologernes tilstedeværelsestid på skolerne og daginstitutioner på 40% af deres samlede arbejdstid.*
- *I 2016 skal 88% af forældrene være tilfredse med den åbne rådgivning, som de har fået hos de fremskudte rådgivere. Dette tal skal være stigende til, at 95% af forældrene i 2017 er tilfredse med den åbne rådgivning, som de har fået hos de fremskudte rådgivere.*

Mål for anbringelsesområdet:

- *At anbringelse i plejefamilier i 2017 udgør i alt 58% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)*
- *At anbringelse i netværksplejefamilier i 2017 udgør i alt 12% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)*
- *At anbringelse på eget værelse i 2017 udgør i alt 14% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)*
- *At anbringelse på socialpædagogiske opholdssteder i 2017 udgør i alt 8% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)*
- *At anbringelse på døgninstitutioner i 2017 udgør i alt 8% af alle anbringelser i Randers Kommune (opgjort i årsværk)*

I 2016 vil forvaltningen og børn og skoleudvalget arbejde med udvikling af succeskriterier og effektmål for anvendelsen af forebyggende foranstaltninger inden for familieområdet.

2.4 Børn og Familie

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra budget 2015 og frem til 2019:

Mio. kr. 2016-priser	Budget	Budget 2016-19			
	2015	2016	2017	2018	2019
1.1 Pædagogisk psykologisk rådgivning	20,0	20,3	20,3	20,3	20,3
1.2 Talepædagogisk bistand	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
1.3 Plejefamilier og opholdssteder	79,6	78,6	78,6	78,6	78,6
1.4 Forebyggende foranstaltninger	46,8	48,8	48,8	48,8	48,8
1.5 Døgninstitutioner	22,8	22,0	22,0	22,0	22,0
1.6 Sikrede døgninstitutioner	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3
1.7 Botilbud, sociale problemer	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0
1.8 Sociale formål	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.9 Forebyggende rådgivning	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0
I alt servicerammen	180,1	178,2	178,2	178,2	178,2
1.3 Plejefamilier og opholdssteder	-2,3	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
1.8 Sociale formål	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
I alt indkomstoverførsler	-2,0	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Driftudgifter i alt	178,0	176,3	176,3	176,3	176,3

Ovenstående tabel viser, at indenfor servicerammen er der i budget 2016 kr. 1,7 mio. mindre end i budget 2015.

I budgettet for 2016 er der indarbejdet en rammereduktion på -1,8 mio. kr. årligt svarende til 1% af driftsbudgettet. Reduktionen skal være med til at skabe et større råderum i Randers kommunes samlede budget. Overførsel af bevillinger fra familieområdet til Ejendomsservice vedr. rengørings- og teknisk servicepersonale udgør 0,7 mio. kr.

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser med udgangspunkt i 2015, ændringerne til budget 2016 og overslags årene 2017-2019.

Familie - servicerammen

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
<i>Ændringer vedr. Ejendomsservice ved omkodning</i>	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Udgangspunkt 2015-budget	180,1	180,1	180,1	180,1
Rammereduktion 1%	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Omplaceringer	0,4	0,4	0,4	0,4
Lov og cirkulære	0,3	0,4	0,4	0,4
Ejendomsservice	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
PL og øvrige ændringer	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
Driftudgifter i alt	178,2	178,2	178,2	178,2

2.4 Børn og Familie

Familie – indkomstoverførsler (udenfor servicrammen)

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
Udgangspunkt 2015-budget	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
Budgetændringer fra budget 2014:	0,1	0,1	0,1	0,1
<i>PL og øvrige ændringer</i>	0,1	0,1	0,1	0,1
Driftudgifter i alt	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9

2016 – servicrammen

I budget 2016 er der overført driftsudgifter på 1,4 mio. kr. til nyetableret Ejendomsservice – 0,7 mio. kr. til drift af bygninger og 0,7 mio. kr. til service- og rengøringspersonale.

Der er indarbejdet en rammereduktion på -1,8 mio. kr. årligt svarende til 1% af driftsbudgettet. Reduktionen skal være med til at skabe et større råderum i Randers kommunes samlede budget.

Der er ved 1. budgetkontrol 28.2.2015 tilført 0,5 mio. kr. fra skoleafdelingen i forbindelse med etablering af Inklusionstema under PPR i 2015. Øvrige tillægsbevillinger – 0,1 mio. kr. vedrører regulering overført kto. 6 vedrørende regulering BUM samt andel af finansiering af stilling på Randers Stadsarkiv.

Lov og cirkulære: Der er tilført 0,3 mio.kr. grundet ændret lovgivning fra ultimo 2015 med afledt merudgifter vedrørende udvidet rådgivning af krisecenteret på grund af udvidelse af personkreds, samt afledte merudgifter vedrørende ændringer vedrørende netværksfamilier m.v. på det forebyggende område.

2016 – udenfor servicrammen

Der er ingen ændringer på indkomstoverførsler.

3.2 Budgetforudsætninger

Familieområdet, støtte til udsatte børn og unge, er omfattet af rammestyring. Undtaget herfra er dog området vedrørende sociale formål og refusioner vedrørende særligt dyre enkeltsager.

3.2.1 Tildelingsmodel

Budgettet for området fastsættes af byrådet.

3.2.2 Demografi

Der foretages ikke demografireguleringer på budgetområdet, og der er ikke indarbejdet normalt på området.

2.4 Børn og Familie

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 6-By Nøgletal 2015

Forebyggelse

Der forefindes kun nøgletal for forebyggende foranstaltninger, hvor både udgifterne for sociale årsager og handicappede årsager indgår i, hvorfor disse tal ikke er fundet relevant af medtage.

Anbringelse

Nøgletal omfatter KUN anbragte børn af sociale årsager. Der er udvalgte 4 nøgletal fra 6-BY-nøgletalsrapporten.

Tabel 1:

Antal anbragte - helårspladser pr. 10.000 0-22-årige 2014						
Antal helårspladser	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Plejefamilier	27	42	60	45	58	32
Netværkspleje	3	4	9	6	6	9
Socialpædagogiske opholdssteder	8	15	12	34	6	5
Kommunale plejefamilier	1	0	0	0	0	0
Døgninstitutioner	15	9	10	28	9	23
Sikrede institutioner	0	1	0	2	1	1
Alle andre døgnanbringelser	3	5	4	11	4	10
I alt	57	77	95	126	83	80

Kommentarer: Randers kommunes antal anbragte pr. 10.000 0-22 årige ligger næsten lavest ved anbringelser på socialpædagogiske opholdssteder og døgninstitutioner. Anbringelser i plejefamilier er til gængæld næsten øverst.

Tabel 2:

Gennemsnitsudgifter pr. helårsplads til børn og unge fordelt på type anbringelsessteder - regnskab 2014						
1000 kr. pr. helårsplads	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Plejefamilier	400	399	390	406	399	431
Netværkspleje	121	181	184	153	127	121
Socialpædagogiske opholdssteder	737	847	890	855	869	703
Kommunale plejefamilier	435	0	0	0	0	0
Døgninstitutioner	1.005	626	1.101	754	756	967
Sikrede institutioner	1.192	2.399	1.546	1.635	3.543	1.406
Alle andre døgnanbringelser	242	163	268	355	351	286
I alt (vægtet gennemsnit)	588	522	506	606	474	567

Kommentarer: Randers kommunes gennemsnitsudgift pr. helårsplads pr. anbringelsessted ligger i den lavere halvdel blandt 6-by kommunerne på områderne plejefamilier, netværksfamilier og døgninstitutioner.

2.4 Børn og Familie

Tabel 3:

Gennemsnitsudgifter pr. helårsplads til børn og unge fordelt på alder - regnskab 2014						
<i>1000 kr. pr. helårsplads</i>	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
0-5 årige	441	425	403	562	407	495
6-13 årige	515	451	461	587	441	497
14-17 årige	693	640	619	675	574	640
18-22 årige	603	500	497	509	390	569
0-22 årige	588	522	506	606	474	567

Kommentarer: Randers kommunes gennemsnitsudgift pr. helårsplads fordelt på alder ligger lavest blandt 6-by kommunerne på næsten alle aldersgrupper. Randers kommunes valg af anbringelsessteder, jævnfør 2014-2017 strategimålene for anbringelser, her ses virkningen markant i forhold til andre kommuner på alle aldersgrupperne fra 6 år og opefter.

Tabel 4:

Andel af børn og unge i døgnophold, der modtager familiepleje eller netværkspleje 2014						
<i>Andel i pct.</i>	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
0-5 årige	93,3	94,1	97,8	74,5	99,5	81,6
6-13 årige	70,7	77,3	82,7	54,6	87,1	79,1
14-17 årige	37,8	37,8	48,9	25,6	57,6	52,7
18-22 årige	24,4	24,5	56,1	26,3	61	20,5
0-22 årige	53,4	59,7	71,9	40,8	76,6	51

Kommentarer: Randers kommunes anbringer procentuelt flest børn i familiepleje og netværkspleje i forhold til de øvrige 6-by kommuner.

4.2 Takster

Takstberegning på døgnforanstaltninger er fastsat med udgangspunkt i de fælles principper som Region Midt og kommunerne i regionen har aftalt for området og som fremgår af den årlige rammeaftale for området.

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Nedenstående oversigt indeholder bevillingsområder, hvor nogle områder ikke har en særskilt aftale, men hvor området til gengæld er omfattet af en anden aftaleenhed.

Institutioner og projekter	Pladser	Bel.pct	Bevilling	Note
Foranstaltninger for børn og unge			(kr. 1.000)	
PPR, forebyggelsesafdelingen				
PPR: Pædagogisk Psykologisk Rådgivning			20.275	1
Talepædagogiske Center, Randers			2.245	1
Fremskudt forebyggende			2.301	1
Samlet driftsbudget for Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Center for Læring, kommunikation og Trivsel			24.821	

2.4 Børn og Familie

Børn & Familieudførerområdet				
Fællesudgifter, ledelse, administration			1.574	2
Egehøjvej 34 (Døgninstitution) BUM	7	98	5.147	3
Familiehuset, Infanterivej 33 (dag)	Variabelt	98	18.259	2
Familiehuset, Infanterivej 33 (døgn)	6	98	3.496	3
Sorggruppe, fast driftsbudget, ej takstbaseret			130	2
Lystruplejren, driftsbudget dækkes af lejeindtægt			85	2
Samlet driftsbudget i Børn & Familieudførerområdet			28.691	
Ung & Familieudførerområdet				
Fællesudgifter, ledelse, administration			1.337	2
Ungebasen, ungehybler, mentorstøtte m.m	Variabelt	90	10.838	2
Rismøllegården = (Døgninstitution) BUM, udredning og afklaring	8	98	5.521	3
Gadeplansmedarbejdere, fast driftsbudget, ej takstbaseret			1.367	2
Samlet driftsbudget i Ung & Familieudførerområdet			19.063	
Botilbud til personer med særlige soc. behov, takstbelagt				
Randers Krisecenter, BUM	9	75,7	3.689	3
Projekter tilknyttet Familieafdelingen				
Mødrehjælpen - årlig støtte til drift af Randersafdelingen			324	
Forebyggende Netværkssamtaler "den gode samtale"			308	4
"Overskud til livet", Randers Nordby			911	5
Afprøvning af CTI – for kvinder på krisecenteret			982	6
Note 1: Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Center for Læring, kommunikation og Trivsel er fysisk placeret i Gudenåcenteret.				
Note 2: "Tillempet BUM" ydelser. Udføreområderne under Familieafdelingen udbyder en bred vifte af ydelser på børn- og ungeområdet primært rettet mod familieafdelingens myndighedsområde. Tilbud tilpasses løbende myndighedsrådets behov, via løbende dialog mellem udføre- og myndighedsområdet. Nogle få ydelser er fortsat "gratis ydelser", uden takstfastsættelse. Elastiske budgetter, dvs. der sker en tilpasning i forhold til opnået salg af ydelser.				
Note 3: Bum institutioner, som er omfattet af Rammeaftalen for 2016. Belægningsprocent er fastsat i Rammeaftalen.				
Note 4: Projekt med projektperiode på godt 2 år, afsluttes ultimo 2016. Projektet er 100% statsfinansieret, bevilling er lig med budgetbeløb for projektet. Forankret i Udføreenheden Ung&Familie				
Note 5: 4 års projekt, 1.1.2013 - 31.12.2016. Projektet er 100% statsfinansieret, bevilling er lig med budgetbeløb for projektet. Udgangspunkt i 5 særlige initiativer: Sundhed - Børnekor - Lektier - Natur - Sommerskole. Bevilget af Ministeriet for By, Bolig og Landsdistrikter				
Note 6: 3 års projekt, 1.11.2015 - 31.12.2018. Projektet er 100% statsfinansieret, bevilling er lig med budgetbeløb for projektet. Udgangspunkt i CTI metode for kvinder på Randers krisecenter. Bevilget af Socialstyrelsens pulje for området.				

Beskæftigelsesudvalget

Bevillingsområderne:

Førtidspension, integration og
ikke-arbejdsmarkedspare borgere

Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

Udgifter omfattet af beskæftigelsestilskud

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedspare borgere

1. Beskrivelse af området

Refusionsreformen 2016

Folketinget vedtog den 26.8.2015 L 4 'Forslag til lov om kommunernes finansiering af visse offentlige ydelser udbetalt af kommunerne, Udbetaling Danmark og arbejdsløshedskasserne'. I denne lov udmøntes aftale af 2. februar 2015, 'om reform af refusionsystemet og tilpasninger i udligningssystemet'. Reformen påvirker udgiftsniveauet på alle beskæftigelsesudvalgets bevillingsområder og skærper de økonomiske incitamenter til at få de ledige varigt ud af offentlig forsørgelse.

Kommunernes medfinansiering er med den nye reform som udgangspunkt ens for alle ydelsestyper og den kommunale andel af udgiften stiger, jo længere tid borgeren er på offentlig forsørgelse, med afsæt i en såkaldt 'refusionstrappe':

- De første 4 uger medfinansierer kommunerne 20% af bruttoydelsen
- Fra 5.-26. uge medfinansierer kommunerne 30% af bruttoydelsen
- Fra 27.-52. uge medfinansierer kommunerne 40% af bruttoydelsen
- Efter 52 uger er kommunernes medfinansiering 80% af bruttoydelsen

Refusionstrappen gælder på tværs af alle ydelser, og indebærer derfor et stærkt incitament for kommunerne til at få borgeren varigt ud af den offentlige forsørgelse, uanset hvilken type forsørgelse, der er tale om.

Med refusionsreformen stiger kommunens umiddelbare driftsudgifter, både bruttoudgifter / kontante ydelser, som kommunerne kan hjemtage statrefusion på og de udgifter, hvor kommunen medfinansierer ydelser hos Udbetaling Danmark og A-kasserne. Kommunernes direkte tab som følge af reformen kompenseres for alle kommunerne under ét via bloktilskuddet og ændringer i udligningssystemet. De foreløbige beregninger for Randers viser, at der stort set er balance på omlægningen. Disse beregninger er dog behæftet med betydelig usikkerhed og den endelige beregning kan først foretages når regnskab 2015 foreligger.

Det skønnes, at Randers Kommunes umiddelbare stigning i nettoudgifterne til kontante ydelser i budget 2016 er på 95-100 mio. kr. og udgifterne forventes at stige i de kommende år, i takt med at diverse overgangsordninger udfases.

I budget 2016 skønnes refusion at påvirkes de enkelte ydelser/udgiftsområder således:

Stigning i budget 2016 som følge af reformen	
Fleksjob og ledighedsydelse *)	35 mio. kr.
Kontant- og uddannelseshjælp	32 mio. kr.
Sygedagpenge og Jobafklaring	12 mio. kr.
Pensionsområdet *)	8 mio. kr.
Kontanthjælp til udlændinge og integrationsydelse	7 mio. kr.
Ressourceforløb og Revalidering	5 mio. kr.
Stigning i nettoudgifter som følge af reformen	99 mio. kr.

Områderne omfattet af beskæftigelsestilskuddet bliver også påvirket af refusionsændringerne, men da Beskæftigelsestilskuddet finansieres særskilt, vedrører oversigten alene udgifter omfattet af budgetgarantien og øvrige overførsler.

*) Områder med overgangsordninger, der på sigt vil øge nettoudgiften for kommunen endnu mere.

3.1 Førtdspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparate borgere

Det er ikke muligt at adskille udgiftsstigning som følge af reformen fra udgiftsstigning på grund af øget aktivitet fuldstændigt, idet en eventuel aktivitetsstigning (eller et fald) slår igennem, både som flere budgetpersoner og som følge af, at nettoudgiften til den enkelte budgetperson stiger. Oversigten er derfor alene et fingerpeg om konsekvenserne af refusionsreformen for Randers Kommune.

Refusionsreformen betyder overordnet, at der generelt er en vis usikkerhed om budgetterne for 2016. Budgetberegningerne er dels baseret på egne regnskabserfaringer og dels vedtaget lovgivning/KL-skøn, hvad angår forventet kvantitet (antal ydelsesmodtagere / helårspersoner) og forventede bruttoudgifter / ydelsessats. Medfinansieringsgraden, d.v.s. den faktiske refusion eller medfinansiering, er baseret på KL's forventninger til andelen af medfinansiering efter de nye refusionsregler, baseret på regnskab 2014.

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor Servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Kontante ydelser				409,3	-97,9	311,4
1.2 Sygedagpenge og jobafklaring				289,8	-97,1	192,7
1.3 Førtdspens. og pers. tillæg				483,2	-9,6	473,6
1.4 Driftsudgifter og mentor m.v.				48,9	-24,4	24,5
1.5 Integrationsindsats	0,3	-1,0	-0,7	52,7	-49,8	2,9
1.6 Boligydelse og boligsikring				93,3		93,3
I alt	0,3	-1,0	-0,7	1.377,2	-278,8	1.098,4

Nedenfor gives en nærmere beskrivelse af de enkelte områder i ovenstående tabel

1.1. Kontante ydelser

Området vedrører overførselsindkomster, løntilskud og hjælpemidler m.v. til uddannelses- og kontanthjælpsmodtagere der ikke er job- eller uddannelsesparate, integrationsydelse, revalideringsydelse, samt ressourceforløbsydelse til borgere, der ikke er omfattet af sygedagpengereformen.

1.2. Sygedagpenge og jobafklaring

Området vedrører sygedagpenge, forsørgelsesydelse og tilbud til personer i jobafklaringsforløb, samt løntilskud og hjælpemidler m.v. til sygemeldte borgere.

1.3. Førtdspensioner og personlige tillæg

Området vedrører udgifter til førtdspensioner og personlige tillæg. Tillæg til offentlig pension ydes, dels som helbredstillæg på grundlag af formue- og indtægtsforhold, og dels som transgbestemte personlige tillæg på grundlag af en aktuel økonomisk vurdering.

1.4. Driftsudgifter og mentorordninger mv.

Området vedrører udgifter efter Lov om en Aktiv Beskæftigelsesindsats til uddannelse og aktivering, samt mentorordninger til aktivitetsparate borgere.

1.5. Integrationsindsats

Området vedrører danskundervisning m.v. for integrationslovens målgrupper og personer omfattet af Lov om Danskuddannelse til voksne udlændinge. Endvidere indtægtsføres på området

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparate borgere

statslige 'grundtilskud' og 'resultattilskud' vedr. flygtninge og familiesammenførte, til kompensation for kommunale merudgifter i forbindelse med integrationsindsatsen.

Den seneste udvikling på flygtningeområdet bevirker et stigende budgetbehov – der udarbejdes særskilt sag på området med henblik på bevillingsmæssige tilretninger.

1.6. Boligydelse og boligsikring

Boligydelse ydes til folkepensionister samt førtidspensionister efter de regler, der var gældende indtil førtidspensionsreformen 1. januar 2003.

Boligsikring ydes til ikke-pensionister samt førtidspensionister tilkendt efter førtidspensionsreformen fra 1. januar 2003.

2. Budgetmål i 2016

Afsnittet er en samlet beskrivelse af målsætningerne for beskæftigelsesområdet og dækker derfor også indsatsområder under bevillingsområde 3.2 og 3.3.

Randers kommunes beskæftigelsesmål for 2016 omfatter:

- Ministermålene for 2016
- Jobcentrets mål for 2016

2.1 Ministermålene

Beskæftigelsesministeren udmelder hvert år mål for beskæftigelsesindsatsen. Målene udtrykker de prioriterede områder for den nationale beskæftigelsesindsats.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) har endnu ikke fastlagt opgørelsesmetoderne og definitionerne på de 4 ministermål, og de tilhørende data er derfor heller ikke leveret fra STAR endnu. Forvaltningen vil følge op på målene så snart materialet fra STAR foreligger.

Ministermål 1:

Flere unge skal have en uddannelse.

Uddannelse er en afgørende faktor for at opnå og fastholde en stabil tilknytning til arbejdsmarkedet. Der skal derfor være fokus på, at unge påbegynder og gennemfører en uddannelse.

Ministermål 2:

Borgere i udkanten af arbejdsmarkedet skal tættere eller ind på arbejdsmarkedet bl.a. gennem en styrket tværfaglig indsats.

Målet ligger i forlængelse af førtidspensions- og fleksjobreformen, kontanthjælpsreformen, sygedagpengereformen og en styrket integrationsindsats for nytilkomne flygtninge og familiesammenførte. Det adresserer grupper på arbejdsmarkedet, der har en lavere beskæftigelsesgrad end normalt. Målgruppen kan bestå af personer med funktionsnedsættelse, sammensatte problemstillinger eller flygtninge og indvandrere.

Ministermål 3:

Langtidsledigheden skal bekæmpes

Langtidsledige er personer, der er ledige i 80 % af tiden inden for et år. Langtidsledighed er en udfordring i beskæftigelsesindsatsen, da langtidsledige har sværere ved at vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Ministermål 4:

Indsatsen for bedre match mellem arbejdsløse og virksomheder skal styrkes

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparate borgere

Jobcentrenes samarbejde med virksomhederne skal styrkes, så jobcentrene kan levere en proaktiv og systematisk hjælp til rekruttering af arbejdskraft samt uddannelse og opkvalificering. Et nært samarbejde mellem jobcentre og virksomheder vil endvidere medvirke til, at flaskehalse på arbejdsmarkedet kan undgås. Endelig er et godt samarbejde afgørende for, at jobcentrene kan tilbyde udsatte borgere en virksomhedsrettet indsats.

2.2 Jobcentrets mål

Social- og Arbejdsmarkedsafdelingen har udarbejdet en vision, der er samlende for indsatsen i social- og arbejdsmarkedsafdelingen.

Visionen er: Vi understøtter alle borgere i at deltage aktivt i fællesskabet og udnytte deres personlige ressourcer.

Visionen viser, hvordan vi blandt andet gennem beskæftigelsesrettede indsatser, vil skabe en ramme for alle borgeres liv, som giver dem mulighed for at være aktive medborgere og udnytte deres personlige ressourcer på bedste vis. En sådan ramme indebærer både muligheder for at deltage i fællesskabet og muligheder for at opnå et selvstændigt liv.

Det er i den forbindelse jobcentrets opgave at sikre, at flere borgere bliver selvforsørgende, og at færre er på en offentlig forsørgelsesydelse. Jobcentret arbejder med i alt 14 målgrupper, som betjenes af jobcentrets 4 afdelinger. For at sikre sammenhæng og fælles fokus i det daglige arbejde har jobcentret derfor udarbejdet en mission og vision for arbejdet, samt opstillet 6 temaer, som der er fælles fokus på.

Jobcenter Randers mission:

Vi sikrer, at borgerne kvalificerer sig mod virksomhedernes behov – vi matcher arbejdsmarkedet. Med denne mission ønsker jobcentret at understrege, at den centrale opgave er, at ledige borgere er kvalificerede til at dække efterspørgselen på arbejdsmarkedet, og dermed har de bedste muligheder for at opnå en fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

Jobcenter Randers vision:

1. Jobcentret kvalificerer til fremtiden
2. Jobcentret sikrer job til alle efter evne
3. Jobcentret er virksomhedernes foretrukne samarbejdspartner

Med visionen ønsker Jobcenter Randers at signalere, at centeret på sigt vil kunne sikre, at den rigtige arbejdskraft er til stede i forhold til arbejdsmarkedets behov. Den ambition forudsætter et godt kendskab til virksomhedernes behov. Det ligger derfor også i visionen, at jobcentret skal udvikle et tæt samarbejde med virksomhederne, så jobcentret kender virksomhedernes fremadrettede behov og er på forkant med efterspørgselen på arbejdskraft.

Jobcentret ønsker at sikre job til alle efter evne. Dermed tager Jobcenter Randers udgangspunkt i den politiske kurs der er udstukket med reformeringen af arbejdspolitikken, og hvor hovedbudskabet er, at flest mulige skal være på arbejdsmarkedet og ikke på passive forsørgelsesydelse.

Nogle borgere vil have begrænsninger i arbejdsevnen, som gør, at de ikke vil kunne udfylde et ordinært job. Jobcenter Randers ønsker med visionen at understrege, at der skal findes job og åbninger på arbejdsmarkedet, som giver borgere med begrænsninger i arbejdsevnen mulighed for at finde beskæftigelse, som tager hensyn til deres konkrete situation.

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparate borgere

Jobcenter Randers vil være virksomhedernes foretrukne samarbejdspartner. Det er jobcentrets ambition, at levere en service til virksomhederne på et niveau, som gør, at jobcentret er virksomhedernes naturlige valg, når der ønskes hjælp til at rekruttere kvalificeret arbejdskraft eller andre arbejdsmarkedsrelaterede opgaver, som falder ind under jobcentrets arbejdsområde.

6 overordnede temaer, som der skal være fælles fokus på:

- Sikre at sager afsluttes til arbejde, uddannelse eller fleksjob
- Reducere andelen af borgere på offentlig forsørgelse i forhold til arbejdsstyrken
- Mindske andelen af borgere på førtidspension i forholdt til arbejdsstyrken
- Øge antallet af jobformidlinger
- Sikre at viden og behov er afdækket i flere virksomheder
- Virksomhedernes oplevelse af service forøges

Operationelt vil jobcentret i 2016 arbejde med følgende mål for indsatsen i de enkelte afdelinger.

Jobhuset

Jobhuset betjener jobparate ledige borgere. Det vil sige a-dagpengemodtagere, a-dagpengemodtagere der har mistet dagpengereetten, jobparate kontanthjælpsmodtagere og borgere der er visiteret til et fleksjob (ledighedsydelsesmodtagere). Afdelingen varetager også ansvaret for jobcentrets virksomhedsrettede indsats.

Jobhusets mål:

1. Den sæsonkorrigerede ledighed i procent af arbejdsstyrken skal senest i december 2018 være på niveau med ledigheden i Østjylland.
Ledigheden er pr. juli 2015 5,1 % i Randers og 4,3 % i Østjylland. Der er således aktuelt en forskel på 0,8 procentpoint. Der er således tale om et ambitiøst, men samtidig realistisk mål.
2. Antallet af ordinære formidlinger skal øges, og der skal sikres et godt match mellem virksomheden og den ledige.
  - a. Antallet af jobordrer skal øges fra aktuelt 20 pr. måned til 30 pr. måned i gennemsnit i 2016.
  - b. Antallet af anviste ledige, der bliver ansat, skal øges fra ca. 50 % til 65 % senest i december 2016.
3. Det gennemsnitlige antal jobparate kontanthjælpsmodtagere må højest være 435 pr. måned i 2016.
4. Aktiveringsgraden for personer på ledighedsydelse skal øges fra 35,6 % i december 2014 til 50 % i december 2016.

Udviklingshuset

Udviklingshuset varetager indsatsen for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og borgere, der er godkendt til ressourceforløb i alderen 30 til 65 år. Der er således tale om en målgruppe af borgere, som ud over ledighed også har andre udfordringer f.eks. i form af psykiske og/eller sociale problemstillinger ligesom der kan være tale om borgere med misbrugsproblemer. Samlet gælder, at formålet med indsatsen er, at den ledige får mulighed for at blive en del af fællesskabet på arbejdsmarkedet. For nogle borgere,

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedspare borgere

herunder nogle af de borgere, som er godkendt til ressourceforløb, vil der være tale om borgere med så komplekse problemstillinger, at forløbet måske ender med at borgeren tilkendes fleksjob eller førtidspension.

Udviklingshusets mål:

1. Antal sager med aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere der afsluttes til arbejde, uddannelse eller ansættelse i fleksjob i 2016 skal være mindst 50.
I 2014 var det 46. I 1. halvår 2015 er tallet 25.
2. Der må i 2016 højst være 1.350 aktive sager pr. måned med aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere opgjort på cpr.nr.
1. januar 2015 var der 1.395, 1. september 2015 er der 1.337.
3. Den gennemsnitlige sagsvarighed for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere må højst være 3 år ved udgangen af 2016.
1. september 2015 er den gennemsnitlige sagsvarighed 3,2 år.

Uddannelseshuset

Uddannelseshusets målgruppe er unge under 30 år uden en erhvervskompetencegivende uddannelse. Unge der tilknyttes afdelingen visiteres i tre målgrupper:

- Åbenlyst uddannelsesparate, der vil kunne påbegynde et job eller en uddannelse straks.
- Uddannelsesparate unge, der inden for ca. et år vil kunne påbegynde en uddannelse. Målgruppen har typisk behov for at modtage tilbud, der kan styrke deres sociale eller faglige kompetencer. En del unge har både udfordringer i forhold til de sociale og faglige kompetencer. Her er det nødvendigt at have fokus på arbejdet med de sociale kompetencer, da de manglende sociale kompetencer kan udgøre en alvorlig barriere for, at de unge kan starte på f.eks. VUC for at opnå de nødvendige faglige kompetencer.
- Aktivitetsparate unge. De aktivitetsparate unge vil ikke umiddelbart kunne påbegynde en uddannelse. Problemstillingerne er ofte komplekse og omfatter psykiske problemer som f.eks. angst eller misbrugsproblemer. Indsatsen er tværgående og individuel og varetages af den koordinerende sagsbehandler i samarbejde med de relevante enheder i kommunen f.eks. misbrugscentret eller sundhedshuset.

Uddannelseshuset mål:

1. Andelen af åbenlyst uddannelsesparate som afslutter et forløb med job eller uddannelse, og som op til 6 måneder før opgørelsestidspunktet er startet på ydelsen, skal i 2016 være minimum 75 %. Andelen opgøres 1. februar og 1. september.
1. september 2015 er andelen 44,2 %
2. Andelen af uddannelsesparate som afslutter et forløb med job eller uddannelse, og som op til 12 måneder før opgørelsestidspunktet er startet på ydelsen, skal i 2016 være minimum 50 %. Andelen opgøres 1. februar og 1. september. 1. september 2015 er andelen 32 %
3. Andelen af aktivitetsparate unge som er aktiveringsberørte skal i 2016 være på minimum 60 % pr. måned. I april 2015 er andelen 55,5 %

Sygedagpengeafdelingen

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparate borgere

Sygedagpengeafdelingen varetager indsatsen for borgere der er sygemeldt. Omdrejningspunktet for indsatsen er, at fastholde de sygemeldtes tilknytning til arbejdsmarkedet.

1. Andelen af sager der er afsluttet til beskæftigelse (inkl. uddannelse og fleksjob) skal i 2016 være over 60 %. Målet opgøres år – til – dato. Det aktuelle niveau i september 2015 er på 48 %.
2. Andelen af sygedagpengemodtagere i procent af arbejdsstyrken må i 2016 ikke overstige gennemsnittet blandt kommunerne i klyngen. Målet opgøres år – til – dato. Andelen er i juni 2015 i Randers: 2,90 og i Klyngen: 2,69. Andelen skal dermed aktuelt falde med 0,21 procentpoint i Randers.
3. Den gennemsnitlige varighed på sygedagpenge i uger inden for et år, må ikke overstige 9 uger. Gennemsnittet i klyngen er for 3. kvartal 2014 – 2. kvartal 2015 9,9 uger, hvilket svarer til gennemsnittet for Randers Kommune.

Klyngen er en betegnelse for kommuner, der har samme rammevilkår som Randers Kommune. Opdelingen i klynger er foretaget af Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering på baggrund af en statistisk analyse, som er gennemført af SFI / KORA.

Klyngen består af: Assens, Billund, Brønderslev, Esbjerg, Faxe, Fredericia, Frederikssund, Faaborg-Midtfyn, Guldborgsund, Haderslev, Halsnæs, Hedensted, Hjørring, Holstebro, Jammerbugt, Kalundborg, Køge, Lemvig, Læsø, Mariagerfjord, Middelfart, Nordfyn, Nyborg, Næstved, Odsherred, Randers, Ringkøbing-Skjern, Ringsted, Rødovre, Skive, Slagelse, Stevns, Sønderborg, Thisted, Tønder, Tårnby, Varde, Vejen, Vesthimmerland, Viborg, Vordingborg og Aabenraa.

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparate borgere

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2014 og frem til 2019 (i 2016 PL):

Drift mio. kr. (netto , 2016 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Indkomstoverførsler						
Kontante ydelser	203,4	204,6	311,4	325,0	315,5	296,0
Sygedagpenge og jobafklaring	164,5	159,5	192,7	198,2	204,6	208,7
Førtidspens. og pers. tillæg	491,0	478,2	473,6	463,0	454,2	456,7
Driftsudgifter og mentor m.v.	15,4	19,8	24,5	24,6	24,7	24,9
Integrationsindsats	3,0	2,3	2,9	5,3	3,4	0,0
Boligyldelse og boligsikring	85,5	89,9	93,3	93,9	94,5	96,2
I alt indkomstoverførsler	962,8	954,3	1.098,4	1.110,0	1.096,9	1.082,5
Servicerammen						
Integrationsindsats (boliger)	1,0	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
I alt	963,8	953,6	1.097,7	1.109,3	1.096,2	1.081,8

Samlet set forventes en stigning i udgifterne på 128 mio fra budget 2015 til budget 2016, og 133,9 mio. kr. fra regnskabsresultat 2014 til budget 2016. Den største enkeltårsag til stigningen er refusionsomlægningen, jfr. afsnit 1 ovenfor, hvor der forventes en samlet udgiftsstigning på bevillingsområde 3.1 og 3.2 på 99 mio. kr. En del af stigningen på de kontante ydelser, der isoleret set stiger med 108 mio. kr., skyldes dog også en forskydning af udgifter fra arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere (bev. 3.2), hvor udgiften falder med 14,7 mio. kr. - til aktivitetsparate borgere (bev. 3.1).

En anden del af forskellene imellem budget 2016 og regnskab 2014 skyldes aktivitetsændringer. Den betydeligste tilgang er personer omfattet af integrationsprogrammet (flygtninge og familiesammenførte, der hører under de 'kontante ydelser' ovenfor), hvor der i budget 2016 er budgetteret med en stigning på 400 helårspersoner (svarende til 40 mio. kr.) i forhold til regnskab 2014. Hertil kommer en budgetteret aktivitetsstigning på sygedagpenge- /jobafklaring på 170 helårspersoner (svarende til 25 mio. kr.). På førtidspensioner er der en mindreudgift 17,4 mio. kr., idet der er budgetteret med en nedgang på 294 helårspersoner. Isoleret set ville refusionsreformen på pensionsområdet have medført merudgifter for 8 mio. kr., så mindreudgiften ville have været 25 mio. kr. hvis der ses bort fra reformen. Der er endvidere en stigning i budget 2016 i forhold til regnskab 2014 vedrørende driftsudgifter og mentor samt på boligstøtteområdet på samlet 16,9 mio. kr.

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedspare borgere

3.2 Budgetforudsætninger

Kontante ydelser (kontanthjælp til ikke arbejdsmarkedspare borgere, kontanthjælp til udlændinge og integrationsydelse samt revalideringsydelse og ressourceforløb

Kontante ydelser i 2016 (mio. kr.)	Udgift	Indtægt	Netto
Kontant- og uddannelseshjælp (aktivitetsparate)	275,6	-57,8	217,8
Kontanthjælp til udlændinge og integrationsydelse	78,0	-25,1	52,9
Revalidering	5,0	-1,2	3,8
Ressourceforløb	50,7	-13,8	36,9
Kontante ydelser bev. 3.1 i alt	409,3	-97,9	311,4

Kontant- og uddannelseshjælp, aktivitetsparate

Udgifterne på kontanthjælpsområdet er fordelt på h.h.v. Bevillingsområde 3.1 'ikke arbejdsmarkeds- /uddannelsesparate borgere' og bevillingsområde 3.2 'arbejdsmarkedspare og uddannelsesparate borgere'. Området, der er omfattet af refusionstrappen, jf. afsnit 3.0, præsenteres dog samlet nedenfor.

Kontant- og uddannelseshjælp	Brutto (mio.)	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
Ikke job- /udd.pare borgere (bev. 3.1):					
Uddannelseshjælp (Uddannelseshuset)	52,7	-11,0	41,7	82.500	505
Kontanthjælp (Udviklingshuset)	221,5	-46,5	175,0	126.300	1.385
Forrevalidering m.kontanthjælp (udd+udv.hus)	1,4	-0,3	1,1	73.300	15
Bevillingsområde 3.1 i alt	275,6	-57,8	217,8		1.905
Job- og udd.pare borgere (bev. 3.2):					
Uddannelseshjælp (Uddannelseshuset)	36,1	-9,8	26,3	65.000	405
Kontanthjælp (Jobhuset)	51,3	-15,9	35,4	88.500	400
Øvrigt (hjælpebidler og befordring m.v.)	2,6	-1,3	1,3		
Bevillingsområde 3.2 i alt	90,0	-27,0	63,0		805
Kontant- og uddannelseshjælp i alt	365,6	-84,8	280,8		2.710

Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet og integrationsydelse

Overordnet ses der fortsat en samlet stigning af udenlandske borgere, der modtager "kontanthjælp til udlændinge" samt den nye "integrationsydelse". Kvoten af nye flygtninge, som Randers Kommune skal overtage ansvaret for er i 2015 på 246 personer. Den foreløbige kvote for Randers i 2016 er på 262 flygtninge.

Den 01.09.2015 blev der indført en ny ydelse "integrationsydelse" som er på SU-niveau. De nye satser på integrationsydelse svarer til de gældende satser for uddannelseshjælp. Den nye integrationsydelse er ikke indarbejdet i budget 2015, da loven ikke var vedtaget på budgetlægningsstidspunktet.

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparete borgere

Ydelsesdelen er omfattet af refusionstrappen og der er budgetteret med:

Kontanthjælp til udlændinge	Brutto (mio.)	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / hel-årsperson	Helårs-personer
Ydelse	76,0	-24,1	51,9	97.000 kr.	535
Hjælp i særlige tilfælde	2,0	-1,0	1,0		
	78,00	-25,1	52,9		535

Revalidering

Ydelsesdelen er omfattet af refusionstrappen og der er budgetteret med:

Revalidering	Brutto (mio.)	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / hel-årsperson	Helårs-personer
Revalideringsydelse	4,60	-1,013	3,587	120.000	30
Tilskud til selvstændig virksomhed	0,05	-0,012	0,038		
Øvrigt	0,35	-0,175	0,175		
	5,00	-1,20	3,80		30

Ressourceforløb (ekskl. jobafklaring)

Området vedrører udgifter til borgere i ressourceforløb. Ressourceforløbsydelsen er omfattet af refusionsomlægningen fra januar 2016. Herudover omfatter området øvrige udgifter som alle er med 50 % refusion, og disse består af driftudgifter, udgifter til mentor, befordringsgodtgørelse samt hjælpemidler.

Der er budgetteret med:

Ressourceforløb	Brutto (mio.)	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / hel-årsperson	Helårspersoner
Ressourceforløbsydelse	44,5	-10,7	33,8	113.000	300
Driftsudgifter (vejledning og opkvalificering)	5,6	-2,8	2,8		
Øvrigt (mentor, hjælpemidler m.v.)	0,6	-0,3	0,3		
	50,7	-13,8	36,9		300

Sygedagpenge og jobafklaring

Sygedagpenge

Refusionsomlægningen betyder, at der fra 2016 vil være kommunal medfinansiering fra første dag på sygedagpenge. Derfor er der budgetteret med et 1.340 helårspersoner, hvilket er betydeligt højere end i tidligere budgetår.

Foruden mindre poster til dagpenge til forældre med alvorligt syge børn, samt hjælpemidler og befordring, er der budgetteret med en netto indtægt på 2,6 mio. kr. i regres fra forsikringselskaber.

Budgetforudsætninger, sygedagpenge	Brutto (mio. kr.)	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / hel-årspers.	Helårs-pers.
Forsørgelse	235,7	-84,2	151,5	113.000 kr.	1.340
Alvorligt syge børn (medfinansiering)	0,4		0,4		
Hjælpemidler og befordring	0,3	-0,2	0,1		
Regresindtægter		-5,2	2,6		
I alt	231,2	-81,8	149,4		1.340

Budgetforlig på netto indtægt på 0,5 mio. kr. vedr. regressager er indarbejdet i budgettet.

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparete borgere

Jobafklaring

Der er budgetteret med i alt 350 sager. Området omfatter også driftsudgifter til vejledning og opkvalificering, hjælpemidler og befordring til sygemeldte i jobafklaring.

Budgetforudsætninger, jobafklaring	Brutto (mio. kr.)	Refusion (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / hel-årspers.	Helårs-pers.
Ydelse, omfattet af refusionstrappen	51,3	-11,7	39,6	113.000 kr.	350
Driftsudgifter (vejledning og opkvalificering)	6,8	-3,4	3,4		
Øvrigt (mentor, hjælpemidler, befordring m.v.)	0,5	-0,2	0,3		
Området i alt	58,6	-15,3	43,3	94.000	350

Førtidspensioner og personlige tillæg

Førtidspensioner tilkendt i perioden 1/1-92 til 31/12-98 finansieres med 50% af kommunen. Førtidspensioner tilkendt i perioden 1/1-99 til 31/12-02 finansieres med 65% af kommunen. Førtidspensioner tilkendt efter 1/1-03 tilkendes som ét beløb uden tillæg og uden niveauer og finansieres med 65% af kommunen. I perioden 1. juni til 31 december 2013 har førtidspensioner tilkendt før 1. januar 1999 (med 50% kommunal medfinansiering) kunnet vælge at overgå til førtidspension efter de nugældende regler (fortsat med 50% kommunal medfinansiering).

Førtidspensioner tilkendt efter 1.7.2014 omfattes fra 2016 af de nye refusionsregler (refusionstrappen). Da pension udbetales af Udbetaling Danmark og kommunen efterfølgende afregner sin del af medfinansieringen, er der dog ikke tale om en 'refusionstrappe' men reelt en 'medfinansieringstrappe': jo længere periode på offentlig forsørgelse, des højere kommunal medfinansiering.

Førtidspension tilkendes stort set kun borgere efter et længere forløb med offentlig forsørgelse (sygedagpenge eller kontanthjælp/ressourceforløbsydelse), og der forventes derfor en kommunal medfinansiering på 80%.

Budgetforudsætninger, førtidspension og personlige tillæg	Brutto (mio. kr.)	Statens andel (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto/hel-årspers.	Helårs-pers.
Pension efter 1.7.2014, ref.trappe, 80% medfinans.	55,9	-11,2	44,7	152.600	293
Pension før 1999, 50% medfinansiering	75,8	-37,9	37,9	74.500	509
Pension før 1999-2003, 65% medfinansiering	110,9	-38,8	72,1	81.600	884
Pension 2003, 65% medfinansiering	470,0	-164,5	305,5	122.300	2.497
Pension 2003, 50% medfinansiering	1,4	-0,7	0,7	78.800	9
Personlige tillæg, 50% refusion	22,3	-9,6	12,7		
I alt	736,3	-262,7	473,6		4.192

Driftsudgifter og mentor m.v.

De samlede udgifter til aktivering og mentorordninger sammenfattes i nedenstående oversigt. Udgifterne i kursiv (ressourceforløb og jobafklaring) hører teknisk set ikke til under nærværende bevillingsområde, men er medtaget for give det fulde overblik over udgifterne til aktivering og mentorordninger.

Af de i alt 51,0 mio. kr. i tabellerne nedenfor, genfindes kun de 24,5 mio. kr. i budgetskema 3.1. De resterende udgifter til driftsudgifter og mentor findes, enten under ressourceforløb og jobafklaring, eller under driftsudgifter og mentorordningerne under bevillingsområde 3.2.

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparate borgere

Driftsudg. Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, kap. 10	Brutto (mio.kr.)	Helårspers.	Refusion (mio.kr.)	Netto (mio.kr.)
Driftsudgifter, refusionsberettigede under loft 1 (a-dagpenge, kontant- og udd.hjælp)	50,8	4.450	-25,4	25,4
Ikke refusionsberettigede driftsudgifter (under loft 1)	1,8	-	-	1,8
Refusionsberettigede under loft 2 (sygedagpenge m.v.)	23,2	1.670	-11,6	11,6
Driftsudgifter under lofter i alt *)	75,8		-37,0	38,8
<i>Driftsudgifter til ressourceforløb (bevilling 3.1.10)</i>	5,6	300	-2,8	2,8
<i>Driftsudgifter til jobafklaring (bevilling 3.1.20)</i>	6,8	350	-3,4	3,4
Driftsudgifter med 50% refusion (uden loft) i alt	12,4		-6,2	6,2

De kursiverede områder hører ikke under bevillingsområdet, men er med for at vise den samlede udgift til tilbud.

*) Det faktiske bruttobudget vil afhænge af det faktiske antal helårspersoner, idet lofterne reguleres på baggrund af disse. Af de 38,8 mio. kr. er 19,8 budgetteret på bevillingsområde 3.1.

Mentor, Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, kap. 9 b	Brutto (mio.kr.)	Refusion (mio.kr.)	Netto (mio.kr.)
Mentorudgifter indenfor udmeldt ramme (50% ref. *)	12,0	-6,0	6,0
<i>Mentor, ressourceforløb (bevilling 3.1.10)</i>	0,4	-0,2	0,2
<i>Mentor, jobafklaring (bevilling 3.1.20)</i>	0,4	-0,2	0,2

De kursiverede områder hører ikke under bevillingsområdet, men er med for at vise den samlede udgift til mentor.

*) Rammen for 2016 er ikke udmeldt endnu, men bruttobudgettet på 12 mio. kr. forventes at ligge under rammen. Af de 6 mio. kr. vedr. mentor er 4,6 mio. kr. budgetteret under bevillingsområde 3.1

Integrationsindsats

Området vedrører danskundervisning samt beskæftigelsesrettede tilbud for integrationslovens personkreds, d.v.s. flygtninge og familiesammenførte udlændinge samt indvandrere og personer omfattet af lov om danskuddannelse til voksne udlændinge. I loven sondres mellem integrationsprogrammet (flygtninge og familiesammenførte) og introduktionsforløbet (indvandrere).

Der kan hjemtages statsrefusion på 50 % af udgifterne til integrationsprogram, introduktionsforløb og arbejdsmarkedsrettet dansk inden for to rådighedslofter.

Borgere, der ikke er berettiget til et integrationsprogram tilbydes som udgangspunktet arbejdsmarkedsrettet dansk. Herefter følger ordinær danskuddannelse under introduktionsforløb.

Danskuddannelse for gruppen af flygtninge og familiesammenførte kan have en varighed på op til 5 år, og hører også i år 4 og 5 under rådighedsbeløbet for integrationsprogrammet. Der er altså en udvidet ret til danskuddannelse i op til 2 år efter integrationsprogrammets afslutning. Der er stadig 50 % refusion inden for rådighedsloftet.

Der hjemtages et månedligt grundtilskud fra staten til dækning af kommunens sociale og generelle udgifter til integrationslovens personkreds. Grundtilskuddet er på 31.248 kr. pr. helårsperson. Endeligt kan der hjemtages resultattilskud for personer omfattet af integrationsprogrammet, når de opnår ordinær beskæftigelse eller påbegynder en erhvervsuddannelse (48.440 kr.) eller består en danskprøve (36.331 kr.). Der kan hjemtages alle 3 resultattilskud for den samme person.

I lighed med 2015 forventes integrationsområdet i 2016 fortsat at være præget af, at kommunen skal modtage et stort antal flygtninge og familiesammenførte. Den foreløbige udmeldte kvote som Randers Kommune skal modtage i 2016 er på 262 flygtninge. Det må desuden forventes, at tallet for familiesammenføringer vil ligge væsentlig over det niveau, som kommunen modtog i 2013 og 2014. Det hænger sammen med det stigende antal flygtninge, samt at der desuden er en tidsmæssig forskydning mellem modtagelsen af flygtninge og modtagelsen af deres familier. Det større antal flygtninge i 2015 vil således have den effekt, at tallet for familiesammenføringer må formodes at stige i særlig grad i 2016.

3.1 Førtdispension, integration og ikke arbejdsmarkedsparate borgere

Der fremlægges en særskilt indstilling til byrådet, som indeholder forvaltningens forslag til håndtering af de forskellige udfordringer, som vil være forbundet med et stigende antal flygtninge og familiesammenførte i Randers Kommune i 2016.

Boliger til integration

Efter integrationsloven har kommunerne pligt til at anvise en nyankommen flygtning en permanent bolig snarest muligt efter, at kommunen har overtaget ansvaret for flygtningen. Indtil det er muligt at anvise en permanent bolig, skal kommunen anvise en midlertidig bolig / opholdssted. Området hører under servicerammen, og budget 2016 er berammet med en forventning om **indtægt** på området. Dette skyldes, at der tidligere år har været budgetteret med indtægter fra staten som kompensation for udgifter til tomme permanente integrationsboliger. Udgifterne på området er dog i markant stigning, og der søges ekstra budget til området i 2016 og overslagsårene i forbindelse med den kommende integrationssag.

Integrationsområdet (mio. kr.)	Budget 2016
Udgifter til centerkommunedrift	1,1
Udgifter til integrationsprogram	40,4
Udgifter til introduktionsforløb	4,7
Udgifter til Arbejdsmarkedsrettet dansk	4,0
Udgifter til danskuddannelse øvrige kursister	2,3
Tolkeudgifter	0,2
Statsrefusion	-23,7
Grundtilskud	-20,5
Resultattilskud	-5,6
Overførselsudgifter i alt	2,9
Boliger til integration	
Serviceramme i alt	-0,7
Integrationsindsats i alt	2,1
Kontanthjælp til udlændinge og Integrationsydelse*	52,9

*) Budgetteret og beskrevet under 'Kontante ydelser'

Boligyldelse og boligsikring

Antallet af modtagere af boligyldelse er jævnt faldende, men dog ikke i samme takt som tidligere. Faldet skyldes stigende alder for tildeling af folkepension samt udfasning af førtidspensioner bevilget før førtidspensionsreformen 1. januar 2003.

Antal modtagere af boligsikring har siden 2009 været stigende. Da tidligere konjunkturudsving ikke har haft væsentlig indvirkning på denne udvikling, forventes stigningen at fortsætte i 2016.

Budgetforudsætninger, boligyldelse og boligsikring	Brutto (mio. kr.)	Statens andel (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto/helårsperson	Helårspersoner
Boligyldelse (25% komm.udg.)	188,8	-141,6	47,2	8.200	5.792
Boligsikring (50% komm.udg.)	92,2	- 46,1	46,1	7.800	5.931
I alt	281,0	-187,7	93,3		

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedspare borgere

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 6-by nøgletal, Regnskab 2014

Nøgletallene for beskæftigelsesudvalgets område præsenteres samlet nedenfor.

Tabel 82 - Nettodrifudsudgifter til forsørgelse inkl. følgeudgifter pr. 18-64-årige - regnskab 2014

Kr. pr. 18-64-årig	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kontanthjælp	2.407	4.167	3.051	3.196	4.121	4.845
Revalidering	336	140	285	132	55	128
Fleksjob og skånejob	1.230	1.166	1.082	1.202	1.742	327
Ledighedsydelse	758	690	150	414	571	381
A-dagpenge	3.253	3.449	3.705	2.683	3.232	3.786
Sygedagpenge	1.913	2.082	2.165	2.257	2.684	1.658
Løntilskud til offentlige arbejdspladser	177	254	185	193	433	147
Løntilskud til private arbejdspladser	46	35	49	50	56	43
Førtidspension	7.549	7.339	5.417	8.101	8.025	3.093
Integrationsydelse	80	92	18	158	172	20
Tillægsydelse til forsørgelse	982	920	837	1.016	70	605
Ressourceforløb	3.741	4.385	4.170	3.193	5.136	4.803
Nettodriftsudgift i alt	22.472	24.719	21.114	22.595	26.297	19.836

Randers Kommune brugte i 2014 i gennemsnit 26.297 kr. pr. borger i aldersgruppen 18-64 år. Dette er mere end for de andre 6-byer. På områderne fleksjob, sygedagpenge, løntilskud, integrationsydelse og ressourceforløb er Randers' udgifter højst i gruppen. På førtidspensionsområdet ligger Randers, sammen med Esbjerg kommune også højst.

Der er udtryk for at Randers Kommune har en højere andel af befolkningen på offentlig forsørgelse end de øvrige 6-byer.

Tabel 77 - Nettodrifudsudgifter til forsørgelse inkl. følgeudgifter m.m. pr. fuldtidsmodtager - regnskab 2014

Kr. pr. fuldtidsmodtager	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kontanthjælp/uddannelseshjælp	60.551	73.312	68.424	64.226	81.518	83.308
Revalidering	89.216	89.158	97.424	91.176	94.382	91.251
Fleksjob og skånejob	68.316	67.286	80.467	66.831	67.079	71.252
Ledighedsydelse	138.424	139.131	50.781	120.788	134.710	155.955
A-dagpenge	106.348	110.940	104.662	107.554	100.894	111.451
Sygedagpenge	103.449	106.756	105.196	100.150	102.358	105.214
Løntilskud til offentlige arbejdspladser	5.774	8.178	5.230	7.743	13.526	4.329
Løntilskud til private arbejdspladser	1.488	1.137	1.390	1.992	1.739	1.259
Førtidspension	108.475	96.573	95.689	97.277	97.829	115.265
Integrationsydelse	77.491	71.739	32.270	71.600	73.578	38.971
Tillægsydelse til forsørgelse	5.259	4.412	4.726	4.941	313	4.212
Ressourceforløb	71.183	105.626	83.139	102.272	78.105	88.541
Nettodriftsudgift i alt	100.318	97.497	95.692	94.371	94.481	104.640

Hvis udgiften opgøres 'pr. fuldtidsmodtager' (tabellen ovenfor), viser udgiften for Randers Kommune sig dog, sammen med Esbjerg, at ligge i den lave ende af niveauet for 6-byerne.

Hvor Århus og København havde en gennemsnitlig udgift pr. fuldtidsmodtager på over 100.000 kr. i 2014, var Randers Kommunes udgift på 94.481, hvilket er den næstlaveste i gruppen. Dog

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparate borgere

ligger niveauet, målt som gennemsnit pr. fuldtidsmodtager, højt på kontant-/uddannelseshjælp, offentligt løntilskud og integrationsydelse.

Tabel 79 - Bruttoudgifter til indsats pr. 18-64 årige - regnskab 2014

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kr. pr. 18-64-årige						
Kontanthjælpsmodtagere	476	579	515	359	214	527
Revalidering	208	64	332	90	45	66
Fleksjob og skånejob	6	6	0	0	4	4
Ledighedsydelse	51	65	12	5	35	25
A-dagpenge	282	349	429	433	237	601
Sygedagpenge	153	106	121	204	167	127
Tillægsydelser til indsats	405	479	372	505	623	186
Ressourceforløb	11	14	24	21	46	6
Indsats i alt	1.593	1.663	1.804	1.618	1.373	1.541

Randers kommune har de laveste udgifter til indsats og foranstaltninger i gruppen, både målt som gennemsnit pr 18-64-årige og målt som gennemsnitlig udgift pr. fuldtidsmodtager (tabel 79 og 78).

Tabel 78 - Bruttoudgifter til indsats pr. fuldtidsmodtager - regnskab 2014

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kr. pr. fuldtidsmodtager						
Kontanthjælp	11.969	10.183	11.551	7.222	4.238	9.055
Revalidering	38.715	33.244	62.508	61.320	54.625	40.174
Fleksjob og skånejob	354	346	0	0	168	925
Ledighedsydelse	9.398	13.102	4.165	1.357	8.306	10.142
A-dagpenge	9.216	11.221	12.111	17.367	7.393	17.688
Sygedagpenge	8.297	5.445	5.883	9.069	6.368	8.051
Tillægsydelser til indsats	5.754	5.452	4.651	6.762	7.546	2.018
Ressourceforløb	462	670	909	881	1.718	345
Indsats i alt	8.509	7.943	10.104	7.807	6.088	10.674

At Randers kommune på ressourceforløbsområdet har den højeste udgift pr. fuldtidsmodtager i regnskab 2014 kan ikke tillægges signifikant betydning, idet meget få ressourceforløb var etableret i 2014.

Tabel 69 - Nettodriftsudgifter til sikringsydelser - regnskab 2014

	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Kr. pr. 65 årige og derover						
Personlige tillæg	110	96	167	138	190	308
Helbredstillæg	394	405	444	854	1.062	522
Boligyldelse til pensionister	3.016	2.810	2.815	2.373	2.478	3.660
I alt	3.519	3.310	3.426	3.365	3.729	4.490

Randers Kommune har sammen med Esbjerg relativt høje udgiften til helbredstillæg, målt i ud-betalt tilskud pr. borger over 65 år. Kommunen betalte i 2014 gennemsnitligt 1.062 kr. pr borger over 65, hvor de øvrige byer ligger på et niveau omkring 4-500 kr. pr. borger over 65. På bolig-ydelsesområdet ligger Randers derimod, også sammen med Esbjerg, i den lave ende, med en udgift på 2.478 kr pr. borger over 65 år. Det peger i retning af en mere socialt belastet befolkning i Esbjerg og Randers Kommuner end i de andre fire kommuner.

3.1 Førtidspension, integration og ikke arbejdsmarkedspare borgere

4.2 Oversigt over aftaleenheder

Sprogcenter Randers

Sprogcentret udbyder danskundervisning m.v. til kommunens borgere og nabokommuner. Af kursisterne forventes ca. 80 % at være bosiddende i Randers Kommune og 20 % med henvisning fra andre kommuner. Kursistgruppen forventes at fordele sig med ca. 70 % selvforsørgende og resten som modtagere af introduktionsydelse, kontanthjælp eller dagpenge.

Sprogcentrets budget er i 2016 estimeret til 32,7 mio. kr., men budgettet tilpasses løbende efterspørgslen / aktivitetsniveauet på området. I budgettet indgår ikke udgifter til husleje og forbrugsafgifter, samt udgifter til vedligeholdelse, idet disse er overgået til ejendomsservice (Miljø- og Teknikudvalgets område) i h.h.v. 2011 og 2015.

4.3 Samlet oversigt over antal helårspersoner

Nedenfor præsenteres en samlet oversigt over det budgetterede antal helårspersoner på overførselsindkomst, hvor Randers Kommune helt eller delvist finansierer udgiften. Oversigten indeholder således kun antallet af budgetterede personer, hvor Randers Kommune har en udgift til forsørgelsen. Jobrotation er dog holdt uden for tabellen.

De enkelte ydelseskategorier hører til under alle tre bevillingsområder under Beskæftigelsesudvalget. Oversigten opsummerer derfor, foruden budgetforudsætningerne på bevillingsområde 3.1, også beregningsforudsætninger på område 3.2 og 3.3.

Budget og budgetpersoner, hvor forsørgelsen helt eller delvis finansieres af Randers Kommune	Bev. område	Brutto udgift (mio.kr.)	Netto udgift (mio. kr.)	Brutto/helårsperson	Netto/helårsperson	Kommunal andel af brutto udgift	Antal helårspers.
Seniorjob, inkl. kompensation	3.2	19,6	9,9	245.000	124.000	51%	80
A-dagpenge, ydelse	3.3	284,3	185,3	215.000	140.000	65%	1.323
A-dagpenge, løntilskud	3.3	40,3	30,5	167.000	126.000	75%	242
Midl. arb. markedsyd. (udfaldstruede)	3.3	14,6	11,6	146.000	116.000	80%	100
Kontantydelse (udfaldstruede)	3.2	4,4	3,5	147.000	117.000	80%	30
Uddannelseshjælp	3.1/ 3.2	88,8	68,0	98.000	75.000	76%	910
Kontanthjælp inkl. forrevalidering	3.1/ 3.2	274,2	211,5	152.000	118.000	77%	1.800
Kontanthjælp under integration	3.1	76,0	51,9	142.000	97.000	68%	535
Ledighedsydelse	3.2	44,8	32,4	184.000	133.000	72%	244
Revalideringsydelse	3.1	4,6	3,6	153.000	120.000	78%	30
Sygedagpenge	3.1	235,7	151,5	176.000	113.000	64%	1.340
Jobafklaring (sygedagpengeområdet)	3.1	51,3	39,6	147.000	113.000	77%	350
Ressourceforløb	3.1	44,5	33,8	148.000	113.000	76%	300
Fleksjob	3.2	323,3	141,8	194.000	85.000	46%	1.670
Førtidspension	3.1	714,0	460,9	170.000	110.000	65%	4.192
Budgetpersoner i alt							13.146

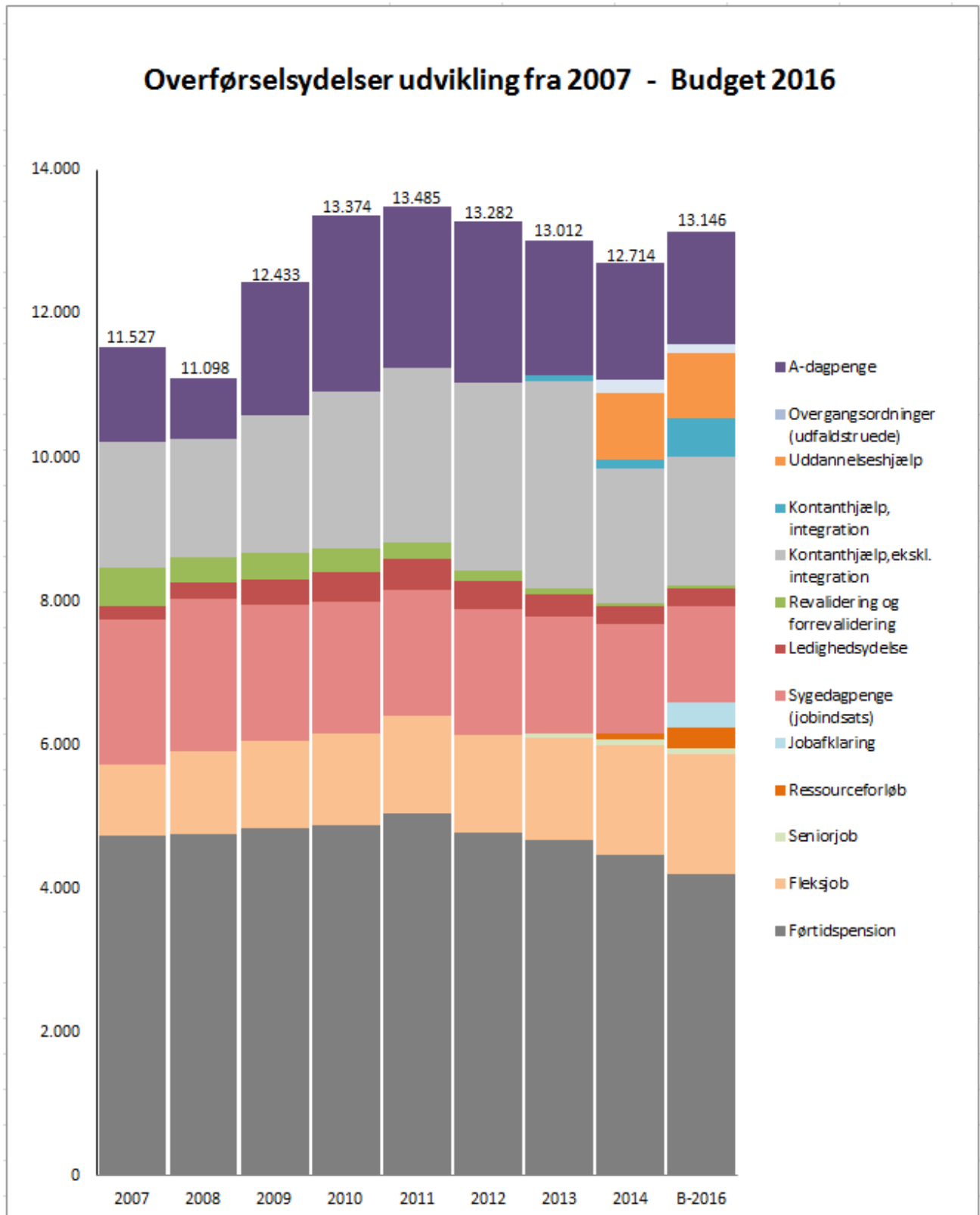
I de tilfælde hvor, andre institutioner (Udbetaling Danmark og A-kasserne) udbetaler ydelserne, er 'bruttoudgiften' ikke Randers Kommunes bruttoudgift, men den samlede forsørgelsesudgift (kommune og stat). Der kan forekomme afrundingsdifferencer

Nedenfor er udviklingen for overførselsudgifterne for Randers Kommune illustreret grafisk.

3.1 Før tidspension, integration og ikke arbejdsmarkedsparete borgere

Det fremgår, at antallet af helårspersoner i budget 2016 er 432 højere end i regnskab 2014. Heraf skyldes 397 helårspersoner den forventede stigning på integrationsområdet.

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor Servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Kontante ydelser				139,4	-40,4	99,0
1.2 Fleks- og skånejob				317,1	-171,4	145,7
1.3 Seniorjob				19,6	-9,7	9,9
1.4 Driftsudgifter og mentor m.v.				42,6	-19,6	23,0
1.5 Øvrig beskæftigelsesindsats	61,5	31,3	30,2	25,8	-14,9	10,9
I alt	61,5	31,3	30,2	544,5	-256,0	288,5

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med serviceudgifter for 30,2 mio. kr.

1.6. Øvrig beskæftigelsesindsats

Den del af beskæftigelsesindsatsen, der er serviceudgifter, vedrører produktionsskoler, samt de lønudgifter, der afholdes som en del af beskæftigelsesindsatsen. Det vil sige Randers Kommunes arbejdsgiverudgifter til løntilskudsjob, fleks- og skånejob, samt lønudbetalinger til EGU-elever der er i praktikophold på Randers Kommunes arbejdspladser.

Området omfatter også udgift til vejledning og administration af EGU-uddannelsen.

Udenfor servicerrammen

Tabellen viser, at der er budgetteret med bruttoudgifter for 544,5 mio. kr. Der forventes indtægter for 256 mio. kr., hvilket giver en nettoudgift på området på 288,5 mio. kr.

1.1. Kontante ydelser

De kontante ydelser vedrørende de arbejdsmarkedsparate borgere består af kontant- og uddannelseshjælp, samt ledighedsydelse til fleksjobvisiterede, der ikke er i fleksjob.

1.2. Fleks- og skånejob

Området vedrører det kommunale løntilskud til borgere i fleks- eller skånejob, samt driftsudgifter vedr. fleksjobs og fleksjobvisiterede.

1.3. Seniorjob

Efter Lov om Seniorjob har kommunen pligt til at etablere seniorjobs til ledige over 55 år, som er medlem af en a-kasse og som har mistet dagpengeretten eller retten til midlertidig arbejdsmarkedsydelse. Staten yder et årligt tilskud på ca. 138.000 kr. pr. etableret seniorjob.

1.4. Driftsudgifter og mentor m.v.

Driftsudgifterne vedrører udgifter efter Lov om en Aktiv Beskæftigelsesindsats til uddannelse, vejledning og opkvalificering, samt udgifter til mentorstøtte. Området vedrører endvidere udgifter til løntilskud for personer på midlertidig arbejdsmarkedsydelse, samt enkelte ydelser til kontant- og uddannelseshjælpsmodtagere i tilbud.

1.5. Øvrig beskæftigelsesindsats

Den del af den øvrige beskæftigelsesindsats, der er overførselsudgifter, vedrører udgifter til skoleydelse m.v. til personer i EGU-forløb.

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

2. Budgetmål i 2016

Beskrivelsen af den samlede beskæftigelsesindsats findes under bevilling 3.1.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2014 og frem til 2019 (i 2016 PL):

Drift mio. kr. (netto , 2016 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Indkomstoverførsler						
Kontante ydelser	113,7	126,8	99,0	96,9	93,0	91,8
Fleks- og skånejob	102,1	114,4	145,7	159,8	175,0	178,2
Seniorjob	14,9	17,8	9,9	9,9	9,9	9,9
Driftsudgifter og mentorordninger	23,6	29,4	23,0	22,7	22,3	22,1
Øvrig beskæftigelsesindsats	0,4	0,4	10,9	10,1	9,8	9,4
Indkomstoverførsler i alt	254,7	288,7	288,5	299,4	310,0	311,4
Serviceudgifter						
Øvrig beskæftigelsesindsats	33,2	30,2	30,2	30,2	30,2	30,2
I alt	287,9	318,9	318,7	329,6	340,3	341,6

Samlet set er budget 2016 30,8 mio. kr. større end regnskabet for 2014.

Den største stigning ses på fleksjobområdet, hvor udgiften i budget 2016 forventes at blive 43,6 mio. kr. højere end i regnskab 2014. De 35 mio. kr. skyldes refusionsomlægning og de resterende 8,6 mio. kr. en generel aktivitetsstigning på fleksjobområdet.

Kontante ydelser forventes at falde med 14,7 mio. kr. Området skal dog ses i sammenhæng med bevillingsområde 3.1, hvor de kontante ydelser forventes at stige markant som følge af refusionsomlægningen.

På seniorjob er der budgetteret med 9,9 mio.kr., hvilket er 5 mio. kr. mindre end regnskab 2014. Udgiften til øvrig beskæftigelsesindsats forventes at stige med 7,5 mio. kr. som følge af, at der for jobrotationsprojekter bevilget efter den 12.11.14 nu er kommunal medfinansiering på 40%. Der har tidligere været 100% statsrefusion på jobrotationsordninger.

3.2 Budgetforudsætninger

Kontante ydelser (kontanthjælp, uddannelseshjælp og ledighedsydelse)

Området 'kontante ydelser' indeholder følgende ydelsestyper

Kontante ydelser i 2015 (mio. kr.)	Udgift	Indtægt	Netto
Kontant- og uddannelseshjælp (udd.- og jobparate)	90,0	-27,0	63,0
Kontantydelsesordning (udfaldstruede)	4,4	-0,9	3,5
Ledighedsydelse (fleksjobvisiterede ledige)	45,0	-12,5	32,5
Kontante ydelser bev. 3.2 i alt	139,4	-40,4	99,0

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

Kontant- og uddannelseshjælp er budgetteret både på bevillingsområde 3.2 (de job- og uddannelsesparate) og 3.1 (de aktivitetsparate) borgere.

Området er beskrevet samlet under bevillingsområde 3.1

Kontantydelsesordning

Denne ordning er den seneste af overgangsordningerne for udfaldstruede ledige.

Ydelsen er omfattet af refusionstrappen og der er budgetteret med:

Kontantydelse	Brutto (mio.)	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
Kontantydelse, forventet medfinansiering 79,5%	4,4	-0,9	3,5	117.000	30

Ledighedsydelse

På ledighedsydelsesområdet er der budgetteret med i alt 32,5 mio. netto kr. svarende til i alt 244 helårspersoner. De nye refusionsregler gælder kun for personer, som er visiteret til et fleksjob efter 01.07.2014.

Ledighedsydelse	Brutto (mio.)	Refusion (mio.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
Ledighedsydelse efter gamle refusionsregler (100% kommunal udgift)	7,5		7,5	188.000	40
Ledighedsydelse efter gamle refusionsregler (30 og 50 % refusion)	3,5	-1,2	2,3	95.800	24
Ledighedsydelse omfattet af refusionstrappen	33,8	-11,2	22,6	125.600	180
Øvrigt	0,2	-0,1	0,1		
	45,0	-12,5	32,5		244

Fleks- og Skånejob

Området vedrører udgifter i forbindelse med fleks- eller skånejob.

På fleksjobområdet er der særlige regler i forbindelse med den nye refusionsmodel.

Som på førtidspensionsområdet gælder refusionstrappen kun for fleksjobvisiterede efter den 1.7. 2014. For fleksjob til personer visiteret inden denne dato, er der således stadigvæk 65% statsrefusion.

Fleksjob til personer visiterede efter 1.7. 2014 er omfattet af refusionstrappen. Dog er der, for at bevare et incitament for kommunerne til fortsat at anvende fleksjob i beskæftigelsesindsatsen, etableret et særligt 'fleksbidrag' til kommunerne (op til ca. 50.000 kr. pr. fleksjob), for de fleksjob hvor den kommunale medfinansiering er højst (20% statsrefusion).

Skånejob er ikke omfattet af refusionsreformen og her er fortsat 50% statsrefusion.

Der er budgetteret med:

Løntilskud til fleks- og skånejob	Brutto (mio. kr.)	Refusion / tilskud (mio. kr)	Netto (mio. kr.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
Fleksjob før 2013 (fleksjobreform), 65% refusion	183,6	-119,3	64,3	63.000 kr.	1.020
Fleksjob 1.12013 - 1.7.2014, 65% refusion	42,9	-27,9	15,0	75.000 kr.	200
Fleksjob bevilget efter 1.7.14, forventet ref. 21%	96,8	-20,3	76,5	170.000 kr.	450
Fleksjob ekskl. særligt fleksbidrag					1.670
<i>Heraf fleksjob med særligt fleksbidrag</i>		-14,0	-14,0	-35.000 kr.	(400)
Fleksjob i alt	323,3	-181,5	141,8		1.670
Skånejob, 50% refusion	3,8	-1,9	1,9	16.000 kr.	120
Øvrigt (hjælpebidrag m.v.), 50% refusion	4,0	-2,0	2,0		
Fleks- og skånejob i alt:	331,1	-185,4	145,7		1.790

3.2 Arbejdsmarkeds- og uddannelsesparate borgere

Seniorjob og kompensation

Der er budgetteret med 9,9 mio. kr., svarende til 80 årsværk á 123.000 kr. netto. Staten yder et årligt tilskud på 138.000 kr. pr. helårsperson i seniorjob.

Der er budgetteret med:

Seniorjob og kompensation	Brutto (mio.)	Tilskud (mio. kr.)	Netto (mio.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
Seniorjob	17,4	-9,7	7,7	110.000	70
Kompensation ved manglende seniorjob	2,2		2,2	215.000	10
Seniorjob inkl. kompensation i alt	19,6	-9,7	9,9		80

Driftsudgifter og mentorordninger m.v.

Udgifterne til aktiveringstilbud og mentorordninger er beskrevet samlet under bevillingsområdet 3.1. De 23 mio. kr. på bevillingsområde 3.2 er fordelt således:

	Bruttoudgift (mio. kr.9)	Nettoudgift (mio. kr.)
Driftsudgifter under driftslofter	36,2	19,0
Mentorordninger	2,7	1,4
Under 18 årige	1,8	0,9
Øvrigt (hjælpe midler og befording samt lønudg. vedr. kontanthjælpsmodtagere ansat i kommunale løntilskudsjob)	1,9	1,7
Driftsudgifter og mentorordninger m.v. i alt	42,6	23,0

Øvrig beskæftigelsesindsats

Der er budgetteret med nedenstående:

	Bruttoudgift (mio. kr.)	Nettoudgift (mio. kr.)
Lønudgifter ved ansættelse af forsikrede ledige i løntilskud	36,6	5,3
Lønudgifter i.f.m. fleks- og skånejob (fleks- og skånejobpulje)	13,7	13,7
Produktionsskoler og EGU (grund- og taxametertilskud, vejl./adm. og praktikløn)	10,8	10,8
Udgifter til mikroflexjob (lånedelen)	0,4	0,4
Serviceudgifter i alt:	61,5	30,2
EGU – Skoleydelse m.v. (overførselsudgift, 50-65% statsrefusion)	1,0	0,4
Enkeltudgifter efter LAB-loven (sygebehandling, tandpleje, hueleje og flytning) *)	6,0	3,0
Jobrotation	18,8	7,5
Overførselsudgifter i alt	25,8	10,9
Øvrige beskæftigelsesindsats i alt	87,3	41,1

4. Nøgletal, takster m.m.

Beskæftigelsesudvalgets område er samlet beskrevet under bevillingsområde 3.1.

3.3 Udgifter omfattet af Beskæftigelsestilskud

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerrammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Dagpenge, forsikrede ledige				298,9	-102,0	196,9
1.2 Beskæftigelsesindsats, forsikrede				45,8	-12,6	33,2
1.3 Symmetri, i.f.t. Besk.tilskud				13,2		13,2
I alt				357,9	-14,6	243,3

Servicerammen

Denne bevilling indeholder ikke udgifter under servicerrammen.

Udenfor servicerrammen

Dette bevillingsområde omfatter de nettoudgifter til de forsikrede ledige, som er omfattet af beskæftigelsestilskuddet. Beskæftigelsestilskuddet er en form for budgetgaranti, der afregnes til landets kommuner i tre trin: et foreløbigt tilskud, en midtvejsregulering og en endelig opgørelse efter regnskabsårets afslutning. Budgettet på området er overensstemmende med det foreløbigt udmeldte beskæftigelsestilskud, der i 2016 er 243,3 mio. kr.

Budgettet er udarbejdet, så der er balance på området. Det betyder, at den afsatte budgetpost Symmetri i.f.t. Beskæftigelsestilskud' kan forventes at skulle tilbagebetales til staten ved den endelige afregning.

Randers Kommune budgetlægger med balance på området, altså at udgifterne svarer til indtægterne (beskæftigelsestilskuddet). Der forventes udgifter til området på i alt 230,1 mio. kr. i 2016. De resterende 13,2 mio. kr. svarer således til en slags 'bufferpulje', hvorved de samlede udgifter bliver 243,3 mio. kr. svarende til det foreløbigt udmeldte beskæftigelsestilskud.

1.1. Dagpenge til forsikrede ledige.

Det afsatte budgetbeløb omhandler udgifter til forsørgelse til arbejdsløshedsdagpenge til forsikrede ledige samt udgifter vedr. midlertidig arbejdsmarkedsydelse. Der er tale om kommunal *medfinansiering*, da det er A-kasserne, der står for udbetaling.

1.2. Beskæftigelsesindsats.

Området vedrører driftsudgifter til de aktive tilbud til forsikrede ledige, der er omfattet af beskæftigelsestilskuddet. Det drejer sig om løntilskud, hjælpemidler, personlig assistance. Udgifter til uddannelsesaftaler (voksenlærlinge), jobrotation og til vejledning og opkvalificering for de forsikrede ledige er ikke omfattet af beskæftigelsestilskuddet og hører under bevillingsområde 3.2.

1.3. Symmetri mellem udgifter og indtægter i forhold til beskæftigelsestilskuddet.

Den endelige statslige kompensation afhænger bl.a. af de samlede udgifter til området i landsdel Østjylland og fordelingen til de enkelte kommuner sker ud fra kommunernes andel af ledigheden 2 år før. Tilskuddet afhænger således ikke kun af, hvordan det går i Randers, men i lige så høj grad af, hvordan det går i de øvrige kommuner i regionen. Dette skaber stor usikkerhed om størrelsen på det endelige beskæftigelsestilskud.

3.3 Udgifter omfattet af Beskæftigelsestilskud

2. Det vil vi i 2016

En beskrivelse af målsætningerne på det samlede beskæftigelsesområde findes under bevillingsområde 3.1.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2014 og frem til 2019 (i 2016 PL):

Drift mio. kr. (netto, 2016 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2016-19			
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Dagpenge / ydelse, forsikrede	200,0	192,5	196,9	196,9	196,9	196,9
Beskæftigelsesindsats, forsikrede	32,3	43,4	33,2	33,2	33,2	33,2
Difference i.f.t. besk.tilskud		5,2	13,2	13,2	13,2	13,2
I alt	232,3	241,1	243,3	243,3	243,3	243,3

En sammenligning af nettoudgifter over år giver ikke noget klart billede af udviklingen p.g.a. de ændrede refusionsregler, men der er tale om en forventet faldende ledighed. Den årlige aftale mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening er indgået under forudsætning om i alt 88.178 fuldtidsledige dagpengemodtagere på landsplan, hvilket danner baggrund for det samlede beskæftigelsestilskud for budgetåret 2016.

Den konkrete budgetlægning for Randers Kommune tager afsæt i en forventning om 1.565 fuldtidsledige dagpengemodtagere. Dertil kommer en forventning om 100 fuldtidspersoner omfattet af reglerne om midlertidig arbejdsmarkedsydelse. I alt er der således indregnet forventede udgifter til forsørgelse og løntilskud for 1.665 helårspersoner.

3.2 Budgetforudsætninger

Skøn for antallet af helårspersoner tager afsæt i forventningerne på landsplan, som beskrevet under 3.1. Fordelingen mellem passiv forsørgelse og løntilskud bygger på erfaringer fra tidligere år samt skøn for ny udvikling som følge af den omfattende beskæftigelsesreform, som blev indført med virkning fra januar 2015.

Budgetforudsætningerne for udgifterne omfattet af refusionstrappen er:

Forsørgelsesydelse og løntilskud	Brutto (mio. kr.)	Statens andel (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)	Netto / helårsperson	Helårspersoner
A-dagpenge, forsørgelse, forventet medfinansiering 65,2%	284,3	-99,0	185,3	140.000 kr.	1.323
Arbejdsmarkedsydelse, forventet medfinansiering 79,5%	14,6	-3,0	11,6	116.000 kr.	100
Løntilskud, private, forventet medfinansiering 79,7%	9,3	-1,9	7,4	100.000 kr.	74
Løntilskud, offentlige, forventet medfinansiering 74,3%	31,0	-7,9	23,1	138.000 kr.	168
Forsørgelse og løntilskud i alt:	339,2	-111,8	227,4		1.665

3.3 Udgifter omfattet af Beskæftigelsestilskud

Øvrige områder, ikke omfattet af refusionstrappen:

Øvrige områder under beskæftigelsestilskuddet	Brutto (mio. kr.)	Netto (mio. kr.)
Hjælpebidler, 50% refusion	263	0,1
Personlig assistance, 50% refusion	5.237	2,6
Øvrige områder i alt:	5.500	2,7

4. Nøgletal, takster m.m.

Beskæftigelsesudvalgets område er samlet beskrevet under bevillingsområde 3.1.

Socialudvalget

Bevillingsområderne:

Forebyggende foranstaltninger og anbringelser,
børn og unge

Tilbud til voksne med særlige behov

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

1. Beskrivelse af området

I følgende tabel ses hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Særlige dagtilbud og særlige klubber	-2,1	-0,8	-2,9	0,0	0,0	0,0
1.2 Døgninstitutioner opholdssteder m.v.	38,8	-25,5	13,3	0,0	0,0	0,0
1.3 Sociale formål (merudgiftskompensationer m.v.)	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	10,0
1.4 Plejefamilier/opholdssteder handicappede børn og unge	19,8	0,0	19,8	0,0	0,0	0,0
1.5 Forebyggende foranstaltninger handicappede børn og unge	21,1	0,0	21,1	0,0	0,0	0,0
1.6 Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)	7,0	0,0	7,0	5,0	0,0	5,0
1.7 Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager	0,0	0,0	0,0	0,0	-5,0	-5,0
i alt	84,7	-26,4	58,3	15,0	-5,0	10,0

Servicerammen

Tabel 1 viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 84,7 mio. kr. i 2016. Der forventes indtægter for 26,4 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 58,3 mio. kr.

1.1. Særlige dagtilbud og særlige klubber

Udførerdelen på Børnehaven Lucernevej. Udgifter til køb af pladser konteres hos Børn og Skole.

1.2. Døgninstitutioner, opholdssteder m.v.

Døgninstitutioner for børn og unge med betydelig og varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne, samt børn med gennemgribende udviklingsforstyrrelser. Det drejer sig om de døgnpladser, der købes på Børnecenter Randers og pladser der købes ved regionen eller andre kommuner.

1.4. Plejefamilier/opholdssteder handicappede børn og unge

Tilbud med forskellige formål, tyngde og indsats inden for de mere vedvarende foranstaltninger såsom plejefamilier, private opholdssteder samt de tilhørende ydelser.

1.5. Forebyggende foranstaltninger handicappede børn og unge

Lettere foranstaltninger for handicappede børn, såsom aflastning af familier med handicappede børn, støtte- og kontaktpersoner, udredninger af børn m.m.

1.6. Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)

Efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov tilbyder kommunen uddannelse og undervisning for personer med særlige behov. Målgrupperne er primært udviklingshæmmede. Dvs. personer med varigt og betydeligt nedsatte funktionsevner, personer

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

som har pådraget sig en varig ikke fremadskridende hjerneskade samt unge 16–25 årige med særlige behov, som ikke kan profitere af det eksisterende uddannelsessystem. Randers kommune driver Center for Specialundervisning for Voksne (CSV). Udgifterne budgetteret under servicerammen er bevilget efter serviceloven.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 15,0 mio. kr. i 2016. Der forventes indtægter for 5,0 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 10,0 mio. kr.

1.3. Sociale formål (merudgiftskompensationer m.v.)

Nødvendige merudgifter i forbindelse med handicappede børn f.eks. udgifter til hjælpemidler, særlige fritidsforanstaltninger, særlig transport, hjemmepasningsordning m.m. Desuden vedrører det dækning af tabt arbejdsfortjeneste til forældre, der passer deres børn i hjemmet som følge af barnets nedsatte funktionsevne.

1.6. Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU)

Efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov tilbyder kommunen uddannelse og undervisning for personer med særlige behov. Målgrupperne er primært udviklingshæmmede, dvs. personer med varigt og betydeligt nedsatte funktionsevner, personer som har pådraget sig en varig ikke fremadskridende hjerneskade samt unge 16–25 årige med særlige behov, som ikke kan profitere af det eksisterende uddannelsessystem. Randers kommune driver Center for Specialundervisning for Voksne (CSV). Udgifterne budgetteret udenfor servicerammen er bevilget efter lov om aktiv beskæftigelsesindsats.

1.7 Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager

Staten yder refusion af udgifter på enkeltsager, der overstiger et grænsebeløb, der reguleres årligt.

2. Budgetmål i 2016

Udgangspunktet for budgetmål 2016 er en fælles vision for Social og Arbejdsmarked og en række målgruppespecifikke effektmål, som afspejler centralt formulerede nationale visioner og mål på området samt Randers Kommunes "Politik for borgere med særlige behov", Psykiatriplanen, Hjemløsestrategien og den kommende Handicapplan.

Visionen på social- og arbejdsmarkedsområdet er:

Vi understøtter alle borgere i at deltage aktivt i fællesskabet og udnytte deres personlige ressourcer

Visionen udtrykker, hvordan vi gennem sociale indsatser vil skabe en ramme for alle borgeres liv, som giver dem muligheder for at være aktive medborgere og udnytte deres personlige ressourcer. En sådan ramme indebærer både muligheder for at deltage i fællesskabet og muligheder for at opnå et selvstændigt liv.

Målsætningerne omsætter visionen i handling. Gennem systematisk ledelsesforankring af målsætningerne på socialområdet sikres en omsætning af visionen til handling på alle niveauer i organisationen. Målsætningerne fremgår af følgende tabel.

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Målgruppe	Effektmål	Effekt-indikator	Baseline måling 2014-2015
			2012
<i>Fælles mål for udsatte børn og unge:</i>	Færre udsatte unge begår kriminalitet (2020)	Andel af udsatte unge, der modtager en strafferetlig afgørelse inden det fyldte 18. år	9,5%
	Større kontinuitet i anbringelser af udsatte børn og unge (2020)	Sammenbrud som andel af samlet antal anbringelser i året	3,8%
	Udsatte børn og unge skal opnå et højere uddannelsesniveau (2020)	Andelen af 25-årige, der tidligere i livet har fået en social foranstaltning, som mindst har gennemført en ungdomsuddannelse	29,5%
<i>Fælles mål for hjemløse:</i>	Færre unge hjemløse i Danmark (2020, med særlig 6-by aldersafgrænsning)	Antal hjemløse i alderen 18-29 år (SFI's hjemløsetælling)	34 personer
<i>Fælles mål for borgere med misbrug:</i>	Større effekt af misbrugsbehandlingen (2020)	Andelen af afsluttede forløb endt med stoffrihed eller reduktion (pct.)	46,3 %
	Større effekt af alkoholbehandlingen (2020, endnu ikke operationaliseret)	<i>Afventer operationalisering</i>	<i>Tal endnu ikke klar</i>
	Færre narkorelaterede dødsfald (2020)	Antal narkorelaterede dødsfald	5
	Større effekt af misbrugsbehandlingen til unge hashmisbrugere	Andel 15-25 årige i misbrugsbehandling med hash som hovedstof, der afslutter deres behandling som stoffri eller med reduktion	40,7 %
<i>Fælles mål for borgere med hjerneskade, borgere med sindslidelser og borgere med udviklingshæmning:</i>	Flere borgere med hjerneskade, sindslidelser eller udviklingshæmning, kommer i uddannelse eller i arbejde (6-by)	Andel af borgere i ordinær beskæftigelse eller uddannelse.	Borgere med sindslidelse 3 % Borgere med erhvervet hjerneskade: 1 % Borgere med udviklingshæmning: 4 %
		Andel af borgere i ikke-ordinært job	Borgere med sindslidelse 10 % Borgere med erhvervet hjerneskade: 7 % Borgere med udviklingshæmning: 19 %
		Andel af borgere der deltager i aktivitet på vej mod beskæftigelse	Borgere med sindslidelse: 3 % Borgere med erhvervet hjerneskade: 1 % Borgere med udviklingshæmning: 3 %

*:Oplysning udeladt af diskretionshensyn ved færre end 4 narkorelaterede dødsfald.

I 2015 er der udviklet evalueringskoncepter for, hvordan og hvor ofte der skal laves opfølgning på de forskellige borgerrettede resultat- og effektmål på socialområdet. Endvidere er der i 2015 gennemført en række baselinemålinger, som vil udgøre sammenligningsgrundlaget for fremtidige målinger i 2016.

Målstyringsarbejdet i 2016 vil have fokus på at gennemføre og justere evalueringskoncepter, således at der bliver indsamlet systematisk og kvalificeret viden om effekten af den indsats, der ydes i forhold til socialområdets målgrupper. I takt med at målinger gennemføres, etableres således et vidensgrundlag, som kan bidrage til at optimere den sociale indsats i Randers Kommune.

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Følgende tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2014 og frem til 2019:

Drift mio. kr. (netto , 2016 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2015-18			
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.1 Særlige dagtilbud og særlige klubber	0,6	-2,4	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
1.2 Døgninstitutioner opholdssteder m.v.	1,3	14,9	8,3	8,3	8,3	8,3
1.3 Sociale formål (merudgifts-kompensationer m.v.)	13,4	9,9	10,0	9,9	9,1	7,4
1.4 Plejefamilier/opholdssteder handicappede børn og unge	21,2	19,5	19,8	19,8	19,8	19,8
1.5 Forebyggende foranstaltninger handicappede børn og unge	19,5	19,0	21,1	21,1	21,1	21,1
1.6 Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse	13,7	17,5	12,1	12,1	12,1	12,1
I alt	69,7	78,4	68,3	68,2	67,4	65,7

Der er et fald i budgettet fra 2015 til 2016 på 10,1 mio. kr. Se nedenfor.

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2015, ændringerne til budget 2016 og overslagsårene 2017-2019.

Forebyggende foranstaltninger for børn og unge - servicerammen

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
Udgangspunkt 2015-budget	64,8	64,8	64,8	64,8
Rammerreduktion 1%	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
Ejendomsservice	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Omplaceringer i øvrigt	-1,9	-1,9	-1,9	-1,9
Tillægsbevillinger	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
I alt	58,3	58,3	58,3	58,3

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Forebyggende foranstaltninger for børn og unge - udenfor servicerammen

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
Udgangspunkt 2015-budget	13,4	13,4	13,4	13,4
Indtægter fra statsrefusion af særligt dyre enkeltsager flyttet fra voksne	-3,4	-3,4	-3,4	-3,4
PL og øvrige ændringer				
Driftudgifter i alt	10,0	10,0	10,0	10,0

Faldet i budget fra 2015 til 2016 skyldes hovedsageligt en permanent flytning af budget fra børn til voksne på 3,1 mio. kr., en tilpasning af refusion af særligt dyre enkeltsager mellem børn og voksne på 3,5 mio. kr. samt budgetomplacering vedr. ejendomsservice på 3,0 mio. kr.

3.3 Budgetforudsætninger

3.2.1 Tildelingsmodel

Budget 2016	Årspladser	Pris pr. plads	Budget kr.
Døgninstitutioner, opholdssteder m.v.	13,6	982.860	13.366.900
Plejefamilier/opholdssteder handicappede børn og unge	39,0	507.492	19.792.200
Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (STU-loven)	40,5	173.844	7.040.700
Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse (LAB-loven)	21,4	235.514	5.040.000

3.2.2 Demografi

Der er indarbejdet en "demografimodel" som opdateres og reguleres årligt i forhold til de faktiske borgere, der modtager tilbud, så der til en hvis grad tages højde for andelen af personer i de forskellige aldersgrupper og den gennemsnitlige omkostning i disse aldersgrupper. Modellen er indarbejdet under Voksne med særlige behov (bevillingsområde 4.2).

4. Nøgletal, takster m.m

4.1 Nøgletal

I de følgende 2 tabeller ses udviklingen i forbrug og priser i forhold til årspladser til handicappede børn i 2013-2014. Forbruget af årspladser var noget lavere i december 2014 end året før. Samtidig steg den gennemsnitlige døgnpris, hvilket betød stort set uændrede udgifter til anbringelser samlet set.

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Forbrug af årspladser 2003-2014 – handicappede børn

Årspladser	sep 13	dec 13	mar 14	jun 14	sep 14	dec 14
Døgninstitutioner	17,6	16,6	13,6	12,8	13,5	13,6
Sikrede døgninstitutioner	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Plejefamilier	30,5	28,6	28,8	28,7	27,2	27,1
Opholdssteder	8,0	8,0	9,7	8,9	8,4	8,5
Efterskoler	2,4	2,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Eget værelse	3,5	3,5	2,3	3,3	2,9	2,4
Anbringelser i alt	62,2	58,8	55,5	54,8	53,1	52,7

Gns. døgnpris	sep 13	dec 13	mar 14	jun 14	sep 14	dec 14
Døgninstitutioner	2.622	2.874	2.843	2.483	2.471	2.515
Sikrede døgninstitutioner	3.648	3.648	3.714	3.714	3.867	3.867
Plejefamilier	1.439	1.536	1.323	1.384	1.236	1.284
Opholdssteder	1.722	1.753	2.237	2.358	2.146	2.728
Efterskoler	145	121	201	211	186	206
Eget værelse	475	474	334	693	629	762
Døgnpris, vægtet gns.	1.534	1.620	1.681	1.446	1.640	1.789
<i>Budgettet gns.</i>	-	-	1.451	1.451	1.451	1.451

Der er udarbejdet nøgletal, der viser 6-byernes udgifter pr. helårsplads til børn og unge. Det fremgår af analysen jf. nedenstående tabeller, at Randers Kommunes udgift pr. helårsplads til familie-/netværkspleje og døgninstitutioner er relativt lav sammenlignet med de øvrige kommuners udgifter til disse tilbud. Til gengæld er Randers Kommunes udgifter blandt de højeste, når det gælder de sociale opholdssteder.

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Gennemsnitsudgifter pr. helårsplads til børn og unge fordelt på type anbringelsessteder - regnskab 2014						
1000 kr. pr. helårsplads						
Anbragt af sociale årsager	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Plejefamilier	400	399	390	406	399	431
Netværkspleje	121	181	184	153	127	121
Socialpædagogiske opholdssteder	737	847	890	855	869	703
Kommunale plejefamilier	435	0	0	0	0	0
Døgninstitutioner	1.005	626	1.101	754	756	967
Sikrede institutioner	1.192	2.399	1.546	1.635	3.543	1.406
Alle andre døgnanbringelser	242	163	268	355	351	286
I alt (vægtet gennemsnit)	588	522	506	606	474	567
Anbragt med handicap som årsag						
Plejefamilier	425	521	620	560	469	587
Netværkspleje	145	0	293	0	0	60
Socialpædagogiske opholdssteder	854	822	975	0	983	1.295
Kommunale plejefamilier	190	0	0	0	0	0
Døgninstitutioner	1.404	1.040	1.581	1.155	919	878
Sikrede institutioner	0	0	0	0	1.411	1.910
Alle andre døgnanbringelser	198	0	0	0	220	114
I alt (vægtet gennemsnit)	1.120	802	1.226	1.056	655	874

Gennemsnitsudgifter pr. helårsplads til børn og unge fordelt på alder - regnskab 2014						
1000 kr. pr. helårsplads						
Anbragt af sociale årsager	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Anbragt af sociale årsager						
0-5 årige	441	425	403	562	407	495
6-13 årige	515	451	461	587	441	497
14-17 årige	693	640	619	675	574	640
18-22 årige	603	500	497	509	390	569
0-22 årige	588	522	506	606	474	567
Anbragt med handicap som årsag						
0-5 årige	2.218	572	0	1.325	610	788
6-13 årige	1.015	854	1.157	1.068	639	767
14-17 årige	1.254	774	1.307	1.010	772	970
18-22 årige	734	780	919	0	452	941
0-22 årige	1.120	802	1.226	1.056	655	874

Randers Kommune har generelt de laveste udgifter pr. helårsplads til børn og unge i de forskellige aldersgrupper. Forskellen skyldes primært, at Randers Kommune har gennemført en række effektiviseringer inden for de senere år og omlægninger af egne tilbud, som har nedbragt prisen pr. plads. Derudover er der i meget høj grad flyttet fokus til forebyggende foranstaltninger og anvendelse af plejefamilier.

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

Antal anbragte - helårspladser pr. 10.000 0-22-årige 2014						
Antal helårspladser						
Anbragt af sociale årsager	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Plejefamilier	27	42	60	45	58	32
Netværkspleje	3	4	9	6	6	9
Socialpædagogiske opholdssteder	8	15	12	34	6	5
Kommunale plejefamilier	1	0	0	0	0	0
Døgninstitutioner	15	9	10	28	9	23
Sikrede institutioner	0	1	0	2	1	1
Alle andre døgnanbringelser	3	5	4	11	4	10
I alt	57	77	95	126	83	80
Anbragt med handicap som årsag						
Plejefamilier	2	4	2	2	10	2
Netværkspleje	0	0	0	0	0	0
Socialpædagogiske opholdssteder	1	2	2	0	3	2
Kommunale plejefamilier	0	0	0	0	0	0
Døgninstitutioner	9	4	5	8	5	12
Sikrede institutioner	0	0	0	0	0	0
Alle andre døgnanbringelser	0	0	0	0	1	0
I alt	13	10	9	9	20	16

Det skal bemærkes, at kommunerne har forskellig praksis for kategorisering af målgrupperne. Dette forklarer delvist forskelle i antallet af anbragte inden for de forskellige kategorier.

Andel af børn og unge i døgnophold, der modtager familiepleje eller netværkspleje 2014						
Andel i pct.						
Anbragt af sociale årsager	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
0-5 årige	93,3	94,1	97,8	74,5	99,5	81,6
6-13 årige	70,7	77,3	82,7	54,6	87,1	79,1
14-17 årige	37,8	37,8	48,9	25,6	57,6	52,7
18-22 årige	24,4	24,5	56,1	26,3	61	20,5
0-22 årige	53,4	59,7	71,9	40,8	76,6	51
Anbragt med handicap som årsag						
0-5 årige	0	100	0	0	66,7	59,5
6-13 årige	32,4	35,2	32,3	15	83,9	13
14-17 årige	10,8	14,2	16	20,3	35,7	15
18-22 årige	18,8	17,2	23,3	0	45,7	8,9
0-22 årige	18,1	37,7	21,7	16,6	51,4	14,5

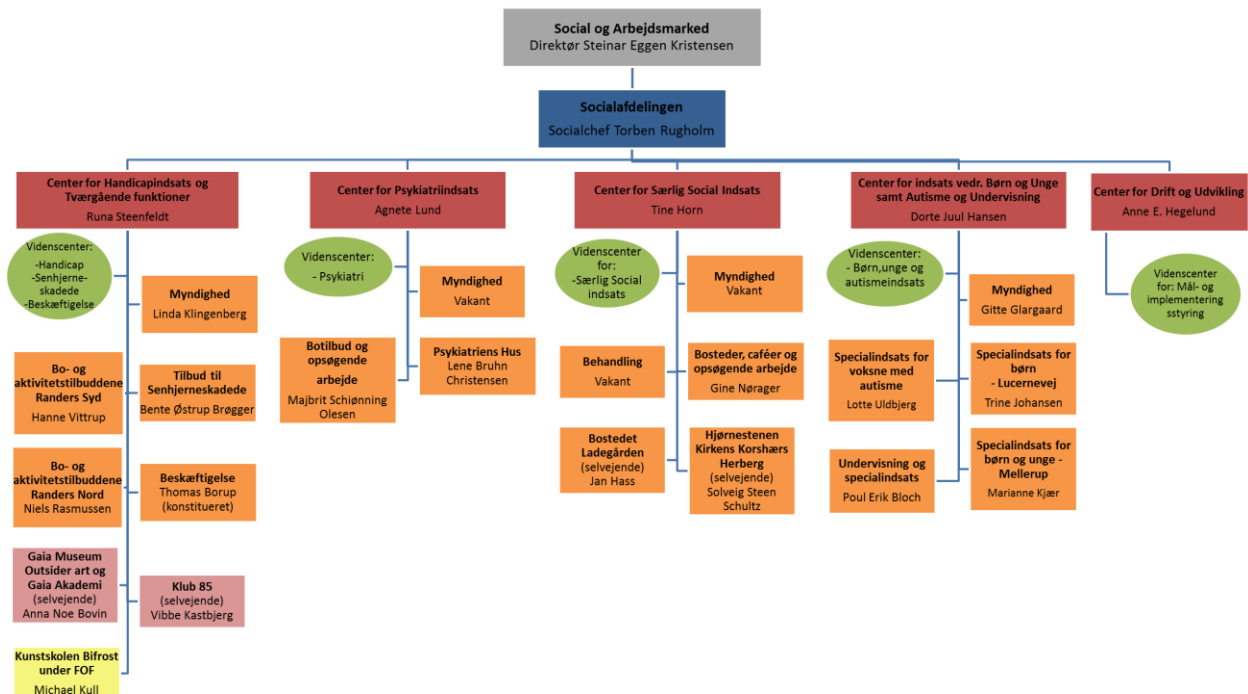
Tabellen viser, hvor stor en procentdel af børn og unge i døgnophold, som er i familiepleje eller netværkspleje. Procentdelen er set i forhold til pågældende aldersgruppe samt anbringelsesårsag. For en nærmere definition af anbringelsestyper henvises til Servicelovens §§ 52, 66 og 67.

Som det fremgår af tabellen anvender Randers Kommune i stort omfang familiepleje og netværkspleje til børn og unge, der har behov for døgnophold uden for hjemmet. Dette skyldes, at familiepleje ofte vurderes at være den bedste løsning for barnet eller den unge og samtidig er en billigere foranstaltning end alternative anbringelsesformer.

4.1 Forebyggende foranstaltninger for børn og unge

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Socialområdet har pr. 1. november 2015 ændret organisationsstruktur som vist nedenfor. Budgetmæssigt træder ændringen først i kraft fra 2016.

Socialområdet vil fremover bestå af fem fagligt betingede områder:

- Center for Handicapindsats og Tværgående funktioner
- Center for Psykiatriindsats
- Center for Særlig Social indsats
- Center for Børn og Unge samt Autisme og Undervisning
- Center for Drift og Udvikling

Myndighed og udfører er samlet under én centerledelse for hvert center. Det enkelte center varetager samarbejde med samarbejdspartnere og andre kommuner, herunder køb og salg af pladser.

Strukturændringerne er især af indholdsmæssig karakter og betyder i mindre grad fysiske omplaceringer.

Strukturændringerne er behandlet og vedtaget i socialudvalget og i MED-systemet. Der vil blive fremlagt en sag til orientering af byrådet om områdets nye struktur og dermed nye aftaleenheder.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Drift mio. kr. (netto , 2016 PL)	Servicerammen			Udenfor serviceringen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 BPA Handicaphjælpere	27,7	0,0	27,7	0,0	0,0	0,0
1.2 Udlejnings-/ældreboliger	2,0	-0,7	1,3	1,0	-5,5	-4,5
1.3 Voksen Bo	289,6	-36,0	253,6	0,0	0,0	0,0
1.4 Midlertidige botilbud	16,5	-11,6	4,9	0,0	0,0	0,0
1.5 Bostøtte	37,1	-0,7	36,4	0,0	0,0	0,0
1.6 Kontaktperson og ledsageordning	7,7	-0,2	7,5	0,0	0,0	0,0
1.7 Aktivitets- og samværstilbud	77,7	-20,6	57,1	0,0	0,0	0,0
1.8 Kompenserende specialundervisning	3,6	-1,5	2,1	0,0	0,0	0,0
1.9 Alkoholbehandling og behandlingshjem	5,1	-0,2	4,9	0,0	0,0	0,0
1.10 Behandling af stofmisbrugere	13,7	-0,4	13,3	0,0	0,0	0,0
1.11 Øvrige udgifter	2,3	0,0	2,3	0,0	0,0	0,0
1.12 Øvrige sociale formål	9,3	0,0	9,3	0,0	0,0	0,0
1.13 Statsrefusion af særligt dyre enkelt-sager	0,0	0,0	0,0	0,0	-6,8	-6,8
I alt	492,2	-71,9	420,3	1,0	-12,3	-11,3

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 492,2 mio. kr. i 2016. Der forventes indtægter for 71,9 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoudgift på 420,3 mio. kr.

1.1. BPA handicaphjælpere

Efter servicelovens § 96 yder kommuner et tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Modtageren af tilskuddet skal være i stand til selv at administrere hjælpeordningen, herunder at ansætte den nødvendige hjælp.

1.2. Udlejningsboliger/ældreboliger

Huslejeindtægter på skæve boliger administreret af boligforeninger.

1.3. Voksen Bo, 1.4. Midlertidige botilbud og 1.5. Bostøtte Handicap

Efter servicelovens § 85, § 107, 108 sikrer kommunen midlertidig og længevarende bo-ophold eller bostøtte for voksne personer, der har betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, eller som har særlige sociale problemer. I boligerne yder kommunen omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner, pleje, omsorg eller behandling. Randers Kommune har besluttet at indføre et nærhedsprincip på området, således at borgere på sigt skal kunne forvente altid at modtage et botilbud i nærmiljøet, med mindre faglige hensyn taler for andet. Budgettet består af køb af pladser i tilbud, hvor Randers Kommune er driftsherre og køb af pladser i andre kommuner og regioner.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Psykiatri

Kommunen råder over en række boliger for personer med psykiatriske lidelser, og udgifterne omfatter driften af disse. Botilbud til voksne med særlige behov er Åbo og Blommevej, hvor beboerne ud over en sindslidelse har misbrugs- eller sociale problemer.

Herudover dækker udgifterne også støtte i eget hjem efter servicelovens § 85.

Misbrug. Botilbud m.v. til personer med særlige problemer

Delområdet omfatter udgifter til køb af pladser på forsorgshjem - herunder egne pladser på forsorgshjemmet Hjørnestenen i Randers. Udgifter til disse tilbud refunderes med 50 % fra staten.

Under dette område henhører også køb af botilbud på Ladegården samt køb af pladser på Blå Kors samt andre alkoholrelaterede døgnophold og bostøtte.

1.6. Kontaktperson og ledsageordning

- Efter servicelovens § 97 tilbyder kommunen 15 timers ledsagelse om måneden til personer, der ikke kan færdes alene på grund af betydeligt og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.
- Efter servicelovens § 98 og § 99 skal kommunen stille kontaktpersoner og støttekontaktpersoner til rådighed for personer, som er døvblinde, personer med et stof- eller alkoholmisbrug og til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller kan opholde sig i egen bolig.
- Der gives i vid udstrækning støtte i eget hjem til personer med psykiatriske lidelser.

1.7. Aktivitets- og samværstilbud

Efter servicelovens § 103 og 104 tilbyder kommunen beskyttet beskæftigelse til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, særlige sociale problemer eller psykiske lidelser ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet. Kommunen tilbyder endvidere aktivitets- og samværstilbud til målgruppen, hvor formålet er opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller af livsvilkårene. Randers kommune har besluttet at indføre et nærhedsprincip på området, således at borgere på sigt skal kunne forvente altid at modtage et dagtilbud i nærmiljøet med mindre faglige hensyn taler for andet.

1.8. Kompenserende specialundervisning

Efter lov om kompenserende specialundervisning for voksne tilbyder kommunen uddannelse og undervisning for personer med særlige behov. Målgrupperne er personer over skolealderen, der ikke kan profitere af den øvrige almindelige uddannelse. Dvs. personer med varigt og betydeligt nedsatte funktionsevner, personer som har pådraget sig en varig ikke fremadskridende hjerne-skade samt unge 16–25 årige med særlige behov, som ikke kan profitere af det eksisterende uddannelsessystem.

Derudover indeholder delområdet Center for Specialundervisning for Voksne (CSV), som drives af Randers Kommune.

1.9. Alkohol og behandlingshjem

Efter Sundhedslovens § 141, skal kommunen tilbyde vederlagsfri behandling til alkoholmisbrugere. Tilbuddet skal gives inden 14 dage efter henvendelse. Budgettet består udover ambulans behandling også af længerevarende døgnbehandling ofte i private døgnbehandlingstilbud

1.10. Behandling af stofmisbrugere

Efter Servicelovens § 81 og § 101 skal kommunen tilbyde en særlig indsats til bl.a. voksne med særlige sociale problemer herunder stofafhængighed. Konkret skal kommunen tilbyde behandling til stofmisbrugere. Tilbuddet skal gives inden 14 dage efter henvendelse. Derudover inde-

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

holder delområdet køb af pladser på socialpædagogiske opholdssteder til personer, hvor misbrug ikke er hovedproblemet.

1.11. Øvrige udgifter 4.2

Udgifter til landsdækkende tilbud, der er objektivt finansieret samt tilskud til kommunikationshjælpermidler.

1.13. Øvrige sociale formål

- Der ydes støtte til frivilligt socialt arbejde jvf. Lov om social service pgf. 18, almene tilskud jvf. pgf. 79 i Lov om social service samt Øvrige sociale tilskud. Midlerne uddeles hovedsageligt til frivillige organisationer og foreninger efter ansøgning til Socialudvalget.
- Der ydes tilskud til midlertidigt husly efter pgf. 80 i Lov om social service.
- Området indeholder udgifter til tinglysningsafgift pålagt kommunen i forbindelse med lån til ejendomsskatter og boligydelseslån.
- Der ydes tilskud til boliger til integration af udlændinge, huslejetab m.v.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 1,0 mio. kr. i 2016. Der forventes indtægter for 12,3 mio. kr., hvilket giver en samlet nettoindtægt på 11,3 mio. kr. Indtægterne drejer sig om statsrefusion af særligt dyre enkeltsager samt netto huslejeindtægter fra ældreboliger.

1.1 BPA handicaphjælpere

Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager

1.2. Udlejningsboliger/ældreboliger

Huslejeindtægter på boliger administreret af boligforeninger, udlejet til voksne handicappede. Området er uden for rammen.

1.3. Voksen Bo, 1.4. Midlertidige botilbud og 1.5. Bostøtte

Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager

1.7. Aktivitets- og samværstilbud

Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager

1.13 Statsrefusion af særligt dyre enkeltsager

Staten yder refusion af udgifter på enkeltsager, der overstiger et grænsebeløb, der reguleres årligt.

2. Budgetmål 2016

Udgangspunktet er en fælles vision for Social og Arbejdsmarked og en række målgruppespecifikke effektmål, som afspejler centralt formulerede nationale visioner og mål på området samt Randers Kommunes "Politik for borgere med særlige behov", Psykiatriplanen, Hjemløsestrategien og den kommende Handicapplan.

Visionen på social- og arbejdsmarkedsområdet er:

Vi understøtter alle borgere i at deltage aktivt i fællesskabet og udnytte deres personlige ressourcer

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Visionen udtrykker, hvordan vi gennem sociale indsatser vil skabe en ramme for alle borgeres liv, som giver dem mulighed for at være aktive medborgere og udnytte deres personlige ressourcer. En sådan ramme indebærer både muligheder for at deltage i fællesskabet og muligheder for at opnå et selvstændigt liv.

Målsætningerne omsætter visionen i handling. Gennem systematisk ledelsesforankring af målsætningerne på socialområdet sikres en omsætning af visionen til handling på alle niveauer i organisationen. Målsætningerne og baseline-målinger fremgår af følgende tabel.

Målgruppe	Effektmål	Effekt-indikator	Baseline måling 2014-2015
			2012
<i>Fælles mål for udsatte børn og unge:</i>	Færre udsatte unge begår kriminalitet (2020)	Andel af udsatte unge, der modtager en strafferetlig afgørelse inden det fyldte 18. år	9,5%
	Større kontinuitet i anbringelser af udsatte børn og unge (2020)	Sammenbrud som andel af samlet antal anbringelser i året	3,8%
	Udsatte børn og unge skal opnå et højere uddannelsesniveau (2020)	Andelen af 25-årige, der tidligere i livet har fået en social foranstaltning, som mindst har gennemført en ungdomsuddannelse	29,5%
<i>Fælles mål for hjemløse:</i>	Færre unge hjemløse i Danmark (2020, med særlig 6-by aldersafgrænsning)	Antal hjemløse i alderen 18-29 år (SFI's hjemløsetælling)	34 personer
<i>Fælles mål for borgere med misbrug:</i>	Større effekt af misbrugsbehandlingen (2020)	Andelen af afsluttede forløb endt med stoffrihed eller reduktion (pct.)	46,3 %
	Større effekt af alkoholbehandlingen (2020, endnu ikke operationaliseret)	<i>Afventer operationalisering</i>	<i>Tal endnu ikke klar</i>
	Færre narkorelaterede dødsfald (2020)	Antal narkorelaterede dødsfald	5
	Større effekt af misbrugsbehandlingen til unge hashmisbrugere	Andel 15-25 årige i misbrugsbehandling med hash som hovedstof, der afslutter deres behandling som stoffri eller med reduktion	40,7 %
<i>Fælles mål for borgere med hjerneskade, borgere med sindslidelser og borgere med udviklingshæmning:</i>	Flere borgere med hjerneskade, sindslidelser eller udviklingshæmning, kommer i uddannelse eller i arbejde (6-by)	Andel af borgere i ordinær beskæftigelse eller uddannelse.	Borgere med sindslidelse 3 % Borgere med erhvervet hjerneskade: 1 % Borgere med udviklingshæmning: 4 %
		Andel af borgere i ikke-ordinært job	Borgere med sindslidelse 10 % Borgere med erhvervet hjerneskade: 7 % Borgere med udviklingshæmning: 19 %
		Andel af borgere der deltager i aktivitet på vej mod beskæftigelse	Borgere med sindslidelse: 3 % Borgere med erhvervet hjerneskade: 1 % Borgere med udviklingshæmning: 3 %

*:Oplysning udeladt af diskretionshensyn ved færre end 4 narkorelaterede dødsfald.

I 2015 er der udviklet evalueringskoncepter for, hvordan og hvor ofte der skal laves opfølgning på de forskellige borgerrettede resultat- og effektmål på socialområdet. Endvidere er der i 2015

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

gennemført en række baselinemålinger, som vil udgøre sammenligningsgrundlaget for fremtidige målinger i 2016.

Målstyringsarbejdet i 2016 vil have fokus på at gennemføre og justere evalueringkoncepter, således at der bliver indsamlet systematisk og kvalificeret viden om effekten af den indsats, der ydes i forhold til socialområdets målgrupper. I takt med at målinger gennemføres, etableres således et vidensgrundlag, som kan bidrage til at optimere den sociale indsats i Randers Kommune.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra regnskab 2014 og frem til 2019:

Drift mio. kr. (netto, 2016 PL)	Regnskab	Budget	Budget 2016-19			
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
1.1 BPA Handicaphjælpere	25,4	26,7	26,7	26,7	26,7	26,7
1.2 Udlejnings-/ældreboliger	-3,4	-5,2	-3,2	-3,4	-3,7	-3,7
1.3 Voksen Bo	258,6	255,2	250,9	253,8	256,8	260,0
1.4 Midlertidige botilbud	10,2	-0,1	2,1	2,1	2,1	2,1
1.5 Bostøtte	39,6	33,7	36,4	36,4	36,4	36,4
1.6 Kontaktperson og ledsageordning	6,4	8,3	7,5	7,5	7,5	7,5
1.7 Aktivitets- og samværstilbud	63,1	61,1	56,6	56,6	56,6	56,6
1.8 Kompenserende specialundervisning	3,9	6,9	2,1	2,1	2,1	2,1
1.9 Alkoholbehandling og behandlingshjem	3,7	5,8	4,9	4,9	4,9	4,9
1.10 Behandling af stofmisbrugere	12,1	15,4	13,3	13,3	13,3	13,3
1.11 Øvrige udgifter	2,6	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
1.12 Øvrige sociale formål	8,1	9,7	9,3	9,3	9,3	9,3
I alt	431,9	421,7	408,9	411,5	414,3	417,5

Der er et fald i budgettet fra 2015 til 2016 på 12,8 mio. kr. Se nedenfor.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2015, ændringerne til budget 2016 og overslagsårene 2017-2019.

Tilbud til voksne med særlige behov - servicerammen

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
Udgangspunkt 2015-budget	433,6	433,6	433,6	433,6
Rammerreduktion 1%	-4,3	-4,3	-4,3	-4,3
Demografi	3,2	6,0	9,1	12,2
Ejendomsservice	-13,3	-13,3	-13,3	-13,3
Gode overgange børn og voksne	0,5	0,5	0,5	0,5
puljer	-0,3	0,2	0,2	0,2
Lovændringer	0,4	0,4	0,4	0,4
Ændringer fra tidligere år:				
Innovation udmøntning maj	-0,4	-0,9	-0,9	-0,9
PL og øvrige ændringer	0,9	0,9	0,8	0,9
Driftudgifter i alt	420,3	423,1	426,1	429,3

Tilbud til voksne med særlige behov - udenfor servicerammen

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
Udgangspunkt 2015-budget	-14,8	-14,8	-14,8	-14,8
Indtægter fra statsrefusion af særligt dyre enkeltsager flyttet til børn	3,4	3,4	3,4	3,4
Ældreboliger		-0,2	-0,5	-0,5
PL og øvrige ændringer	0,1	0,0	0,1	0,1
Driftudgifter i alt	-11,3	-11,6	-11,8	-11,8

Årsagen til faldet fra 2015 til 2016 er hovedsageligt overførsler til ejendomsservice på 13,3 mio. kr. Derudover er der sket en permanent flytning af budget fra børn til voksne på 3,2 mio. kr. Rammerreduktionen har betydet en reduktion i budgettet på 4,3 mio. kr.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

3.2 Budgetforudsætninger

3.2.1 Tildelingsmodel

Budget 2015	Årspladser	Pris kr.	Budget kr.
Handicaphjælpere	47,1	588.507	27.718.700
Botilbud inkl. pgf. 84	511,1	495.990	253.500.600
Bostøtte pgf. 85	522,9	69.615	36.401.700
Ledsageordning	184,2	40.530	7.465.600
Aktivitets- og samværstilbud	474,8	120.252	57.095.500
Alkoholbehandling og behandlingshjem	131,9	37.461	4.941.100
Stofmisbrugsbehandling	222,8	58.877	13.340.700

3.2.2 Demografi

Der er indarbejdet en "demografimodel" som opdateres og reguleres årligt i forhold til de faktiske borgere, der modtager tilbud, så der til en hvis grad tages højde for andelen af personer i de forskellige aldersgrupper og den gennemsnitlige omkostning i disse aldersgrupper.

Nedenstående tabel viser de beregnede demografireguleringer:

1.000 kr	2016	2017	2018	2019
0-14 årige	-109	-147	-161	-154
15-18 årige	-301	-602	-787	-924
19-23 årige	829	1.404	1.654	1.928
24-30 årige	2.450	3.624	4.523	5.658
31-40 årige	-1.314	-2.734	-2.715	-2.592
41-50 årige	-309	-379	-1.405	-1.753
51-60 årige	1.037	3.327	5.561	6.874
61-65 årige	-90	-427	-415	-427
66+ årige	991	1.937	2.795	3.634
I alt	3.183	6.003	9.050	12.244

Tabellen viser en merudgift på 3,2 mio. kr. i 2016

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Følgende tabel viser aktivitets- og udgiftsudviklingen i perioden september 2013 til december 2014, hvor Randers Kommune er betalingsmyndighed.

Antallet af personer på botilbud er stort set uændret fra 2013 til 2014, men udgiften til botilbud har været svagt faldende.

		sep 13	dec 13	mar 14	jun 14	sep 14	dec 14
Botilbud § 85, § 107 og § 108	Økonomi	256.045.042	257.420.497	253.128.975	252.728.608	249.701.829	251.310.027
	Årspladser	510,9	511,3	498,0	503,0	507,8	510,1
Bostøttetimer § 85	Økonomi	33.793.017	32.795.364	29.931.564	30.514.060	26.993.380	27.854.758
	Årspladser	441,1	439,7	446,7	466,5	492,0	502,3

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

På dagområdet ses et fald på 51 årspladser. Dette skyldes primært at et tidligere dagtilbud blev omdannet til klub i begyndelsen af 2014, hvorved dette tilbud ikke længere indgår i opgørelsen af årspladser for beskæftigelses- og aktivitetstilbud.

Dagtilbud	sep 13	dec 13	mar 14	jun 14	sep 14	dec 14
§ 103 Beskyttet beskæftigelse, forv. årlig forbrug	15.898.076	16.112.529	14.470.252	13.856.886	14.150.483	13.863.409
§ 103 Beskyttet beskæftigelse, årspladser	160	162	153	153	156	155
§ 104 Aktivitet og samvær, forv. årlig forbrug	40.012.936	40.681.210	37.194.080	38.548.557	39.102.065	39.545.452
§ 104 Aktivitet og samvær, årspladser	369	380	312	318	323	319

Ser man på misbrugsbehandlingen er antallet af personer i behandling mindst midt på året, men svinger ellers en del. Antallet i alkoholbehandling ultimo 2013 til ultimo 2014 har dog stort set været uændret. Til gengæld er antallet af personer i stofmisbrugsbehandling steget med 7,5 %.

Antal personer, som har været i misbrugsbehandling	2013	2014
<i>Behandling</i>		
Alkoholbehandling og behandlingshjem	256	251,0
Behandling af stofmisbrugere	361	388,0

6-byerne har udarbejdet nøgletal vedr. borgere i alderen 18-66 år inden for følgende målgrupper:

- udsatte borgere
- borgere med handicap
- borgere med sindslidelse

Nøgletallene viser de årlige nettodriftsudgifter og enhedspriser pr. år og er alle baseret på regnskabstal for 2014. Nettodriftsudgifter er opgjort som udgifter pr. indbygger i kommunen mellem 18-66 år i kr. og ikke i 1000 kr. som angivet i tabeloverskriften. Enhedspriser er opgjort som de årlige nettodriftsudgifter pr. plads.

Opgørelserne omfatter alene de sager, hvor den enkelte kommune er betalingsmyndighed. Tallene er dermed ikke direkte sammenlignelige med tidligere års 6-by nøgletal.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

Nettodriftsudgifter til det specialiserede socialområde 18-66 år - regnskab 2014						
1000 kr. pr. 18-66 årige						
Udsatte borgere	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Boligrådgivere	0	0	0	0	0	30
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	0	38	38	72	18	0
Socialpædagogisk bistand (bofællesskaber/botilbud)	0	0	0	160	65	0
Støtte- og kontaktpersonordning	0	0	0	11	0	34
Beskyttet beskæftigelse	0	3	0	0	42	0
Aktivitets- og samværstilbud	54	1	0	0	10	0
Uvisiterede dagtilbud	32	0	187	104	0	12
Midlertidigt botilbud	56	59	20	83	32	23
Længerevarende botilbud	2	18	0	14	52	30
Kvindekrisecentre	55	62	46	41	20	82
Herberger	324	190	253	364	395	194
Dagbehandlingstilbud - alkoholbehandling	79	62	36	59	53	67
Døgnbehandlingstilbud - alkoholbehandling	4	4	36	2	2	21
Ambulant- og dagbehandlingstilbud til stofmisbrugere	142	229	175	300	195	391
Døgnbehandlingstilbud til stofmisbrugere	0	6	59	134	21	34
Samlede udgifter til udsatte borgere	748	672	850	1.344	905	918
Borgere med handicap						
BPA	676	362	444	304	322	232
Ledsageordning	48	50	38	58	49	21
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	210	122	357	323	337	36
Socialpædagogisk bistand (bofællesskaber/botilbud)	1.266	990	2.001	1.198	1.819	50
Beskyttet beskæftigelse	337	108	163	325	152	85
Aktivitets- og samværstilbud	163	460	427	499	608	372
Uvisiterede dagtilbud	3	0	0	0	0	0
Midlertidige botilbud	466	371	684	698	387	485
Længerevarende botilbud	693	982	270	1.235	932	1.900
Merudgifter	72	15	63	43	51	14
Samlede udgifter til borgere med handicap	3.934	3.460	4.447	4.683	4.657	3.195
Borgere med sindslidelse						
Støtte- og kontaktpersonordning	54	20	23	19	28	30
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	210	189	230	147	142	47
Socialpædagogisk bistand (bofællesskab/botilbud)	295	69	537	167	241	276
Beskyttet beskæftigelse	17	32	14	68	33	16
Aktivitets- og samværstilbud	112	115	32	3	8	134
Uvisiterede dagtilbud	26	23	0	0	38	0
Midlertidigt botilbud	225	185	491	462	80	153
Længerevarende botilbud	104	346	162	140	123	718
Merudgifter	0	0	0	0	0	15
Samlede udgifter til borgere med sindslidelse	1.043	979	1.489	1.006	693	1.389
Samlede udgifter for alle tre målgrupper	5.725	5.111	6.786	7.033	6.255	5.502

Som det fremgår af tabellen ligger nettodriftsudgiften for de 18-66 årige i Randers Kommune i den høje ende med hensyn til borgere med handicap og i den lave ende, når man betragter udgifterne til borgere med sindslidelse. Dette kan bl.a. hænge sammen med at kommunerne har forskellig praksis for kategorisering af målgrupperne. Når man ser på udgifter for alle tre mål-

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

grupper under ét ligger udgiften pr. indbygger i alderen 18-66 år meget tæt på gennemsnittet sammenlignet med de øvrige kommuner.

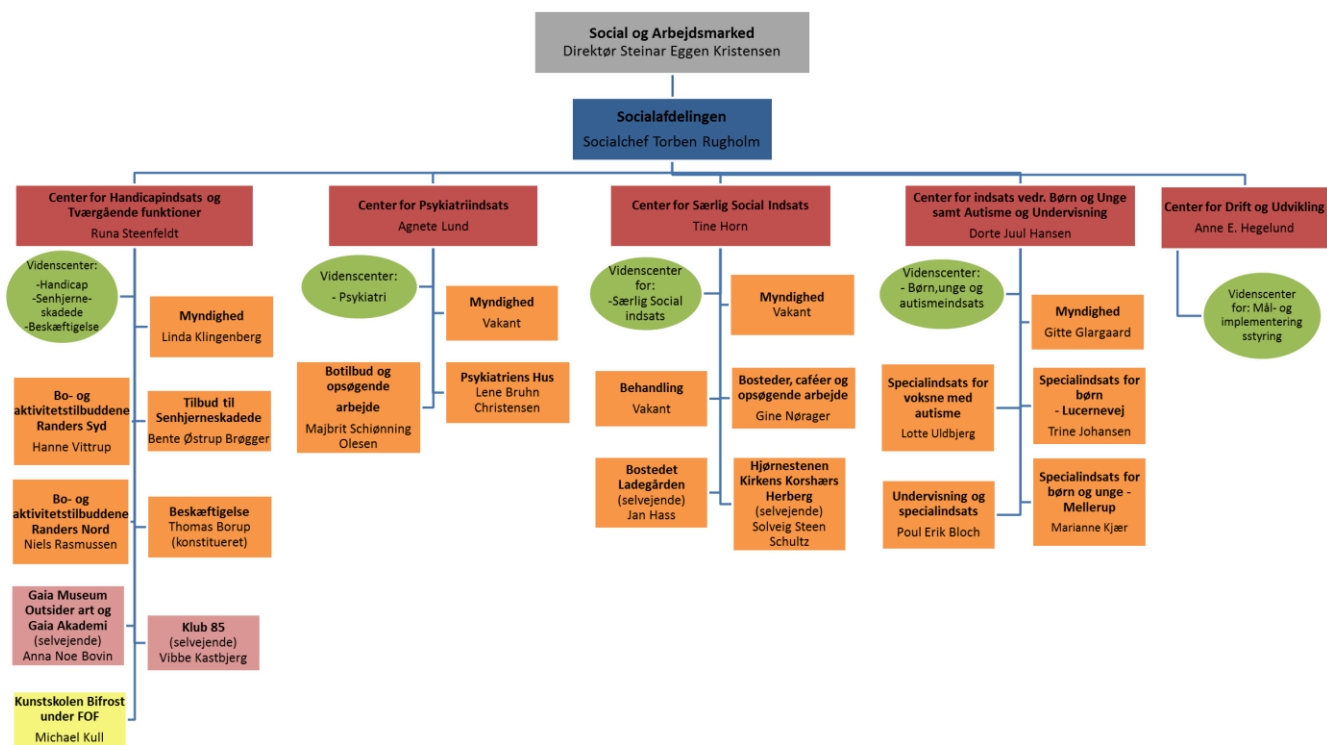
Enhedspris på det specialiserede socialområde, 18-66 år - regnskab 2014						
1.000 kr.						
Udsatte borgere	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Boligrådgivere	0	0	0	0	0	11
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	0	64	0	60	25	0
Socialpædagogisk bistand (bofællesskaber/botilbud)	0	0	0	451	260	0
Beskyttet beskæftigelse	0	0	0	0	79	0
Aktivitets- og samværstilbud	151	130	0	34	43	0
Uvisiterede tilbud	0	0	0	102	0	0
Midlertidigt botilbud	901	294	549	472	387	74
Længerevarende botilbud	242	381	0	495	349	126
Kvindekrisecentre	698	663	631	623	584	145
Herberger	517	438	396	361	389	173
Dagbehandlingstilbud - alkoholbehandling	40	53	59	30	23	28
Døgnbehandlingstilbud - alkoholbehandling	0	578	813	553	388	436
Ambulant- og dagbehandlingstilbud til stofmisbrugere	30	52	116	60	53	87
Døgnbehandlingstilbud til stofmisbrugere	0	412	475	573	1270	437
Borgere med handicap						
BPA	910	767	1295	795	413	1.317
Ledsageordning	21	14	18	21	17	22
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	48	47	78	85	70	43
Socialpædagogisk bistand (bofællesskaber/botilbud)	502	452	817	516	479	210
Beskyttet beskæftigelse	113	42	138	88	84	120
Aktivitets- og samværstilbud	147	135	164	120	115	204
Uvisiterede dagtilbud	0	0	0	0	0	0
Midlertidigt botilbud	929	490	743	532	531	459
Længerevarende botilbud	924	894	1.223	857	693	836
Merudgifter	20	18	11	12	13	25
Borgere med sindslidelse						
Socialpædagogisk bistand (bor i eget hjem)	39	70	52	59	41	37
Socialpædagogisk bistand (bofællesskaber/botilbud)	279	389	455	408	189	278
Beskyttet beskæftigelse	260	60	98	107	64	81
Aktivitets- og samværstilbud	72	56	80	128	76	65
Uvisiterede dagtilbud	0	0	0	0	0	0
Midlertidigt botilbud	713	323	1.034	665	480	256
Længerevarende botilbud	564	513	1.000	799	494	450
Merudgifter	0	14	0	0	0	12

Randers Kommune har generelt set relativt lave nettodriftsudgifter pr. plads sammenlignet med de andre kommuner. Dette skal bl.a. ses i sammenhæng med at Randers Kommune har gennemført effektiviseringer, besparelser og omlægning af tilbud på området, som har bidraget til at nedbringe den gennemsnitlige pladspris på området under ét.

4.2 Tilbud til voksne med særlige behov

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Socialområdet har pr. 1. november 2015 ændret organisationsstruktur som vist nedenfor. Budgetmæssigt træder ændringen først i kraft fra 2016.

Socialområdet vil fremover bestå af fem fagligt betingede områder:

- Center for Handicapindsats og Tværgående funktioner
- Center for Psykiatriindsats
- Center for Særlig Social indsats
- Center for Børn og Unge samt Autisme og Undervisning
- Center for Drift og Udvikling

Myndighed og udfører er samlet under én centerledelse for hvert center. Det enkelte center varetager samarbejde med samarbejdspartnere og andre kommuner, herunder køb og salg af pladser.

Strukturændringerne er især af indholdsmæssig karakter og betyder i mindre grad fysiske omplaceringer.

Strukturændringerne er behandlet og vedtaget i socialudvalget og i MED-systemet. Der vil blive fremlagt en sag til orientering af byrådet om områdets nye struktur og dermed nye aftaleenheder.

Miljø- og teknikudvalget

Bevillingsområderne:

Miljø og teknik, skattefinansieret virksomhed

Miljø og teknik, brugerfinansieret virksomhed

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

1. Beskrivelse af området

Miljø- og teknikudvalgets budget er fordelt på 2 bevillingsområder: det skattefinansierede og det brugerfinansierede. Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen for det skattefinansierede område. Desuden vises budgetbeløbene for 2016.

Tabel 1 Miljø og Teknik – skattefinansieret

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor Servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Natur og Miljø	23,4	-1,7	21,6			
1.2 Sekretariatet	0,0	0,0	0,0			
1.3 Plan, Byg og Veje	160,0	-16,3	143,7			
1.4 Ejendomsservice	153,9	-13,3	140,6			
1.5 Driftsafdelingen	12,0	-13,2	-1,2			
I alt	349,3	-44,6	304,7	0	0	0

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 349,3 mio. kr. og indtægter 44,6 mio. kr., hvilket giver et samlet nettobudget på 304,7 mio. kr.

I 2015 er der etableret et fælles ejendomsservice, som har overtaget ejerskabet af de kommunalt ejede bygninger og har ansvar for drift og optimering af bygningsporteføljen. Det har betydet, at budgetter for bygningsdrift og – vedligehold, både decentralt og i de enkelte fagforvaltninger inklusive miljø og teknik i løbet af 2015 er overført til ejendomsservice.

En stor del af de medarbejdere, som administrerer miljø og teknik området er finansieret under økonomiudvalgets budget. Det omfatter budget til administrativt personale, personalerelaterede udgifter samt indtægter, som indgår i bevillingsområde – Administration og tværgående puljer.

Tabel 2 Miljø og Teknik – administration under økonomiudvalgets område

Mio. kr.	Løn	Øvrige udg.	Indtægter	Netto
Miljø og Teknik	54,4	2,0	11,1	45,3
Øvrig administration	259,9	68,3	5,9	322,3
I alt	314,3	70,3	17,0	367,6
Miljø og Tekniks andel i pct.	17,3 %	2,8 %	65,3 %	12,3 %

1. 1 Natur og Miljø

Natur og Miljø er organisatorisk opdelt i områderne miljø, natur og landbrug samt affald. Affaldsområdet er brugerfinansieret og er derfor beskrevet under bevillingsområde: Miljø og Teknik - brugerfinansieret.

Natur og Miljø er ansvarlig for et samlet budget på 21,6 mio. kr.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Tabel 3 Natur og Miljø

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Grønne områder og naturpladser	11,9	-0,3	11,7
Naturforvaltning og skove	3,8	-0,1	3,6
Vedligeholdelse af vandløb	3,3	-0,1	3,2
Naturformidling	2,0	0,0	2,0
Miljøbeskyttelse m.v.	2,4	-1,2	1,1
I alt	23,4	-1,7	21,6

I Natur og Miljø er der på det skattefinansierede område i alt beskæftiget ca. 30 medarbejdere. Aflønningen for ca. 25 sker under økonomiudvalget. Afdelingen er organisatorisk opdelt i Bestillerfunktioner, Naturformidling, Miljø, natur og landbrug samt Affaldsområdet.

Bestillerfunktioner

Grønne områder

Der er afsat i alt 11,7 mio. kr. til drift og vedligeholdelse af grønne områder. De 3,4 mio. kr. omfatter drift af beplantninger, legepladser m.v. i småanlæg, beplantningsbælter samt blomsterkummer til byens torve og pladser. Hertil kommer drift af beplantninger langs vej – og stiarealer samt på offentlige p-pladser i byområder. Der er afsat 5,6 mio. kr.

Herudover er der afsat 2,2 mio. kr. til drift af grønne områder ved skoler, ældreboliger/plejehjem, offentlige bygninger o.l. På skolerne og ved ældreboliger/plejehjem omfatter budgettet udelukkende driften af de større græsarealer, træer og læhegn.

Det er Natur og Miljø, der prioriterer driftsmidlerne og bestiller de grønne ydelser.

I området indgår også aflønning af naturvejleder.

Naturforvaltning og skove

Natur og Miljø planlægger og bestiller pleje af kommunale skove, naturområder, fredninger og fortidsminder. Borgernes adgang til naturområder forbedres løbende, og der arbejdes med formidling af områderne både ved skiltning på de enkelte lokaliteter og på hjemmesiden. Endvidere indgår arbejdet med at etablere mere skov i Randers Kommune i sektionens område.

Der er afsat 3,6 mio. kr. til denne opgave. Opgaverne løses for hovedpartens vedkommende af Driftsafdelingen.

Vedligeholdelse af vandløb

Natur og Miljø er også ansvarlig for vedligeholdelse, drift og tilsyn af offentlige vandløb (bræmmer, fysisk tilstand, udledninger, målsætningsoverholdelse m.v.). Der er 600 km vandløb, heraf 250 km offentlige vandløb.

Endvidere forestås behandling ansøgninger om tilladelse efter vandløbsloven, og klager over vandløbenes tilstand i private vandløb. Natur og Miljø sagsbehandler i forbindelse med overtrædelse af 2 meter bræmmer og sager om ændringer af vedtægter for offentlige pumpelag. Der er afsat 3,2 mio. kr. til denne opgave.

Naturformidling (Randers Naturcenter)

Randers Naturcenter forestår direkte naturvejledning og koordinering af naturformidlingstilbud for dagtilbud, institutioner, skoler, andre grupper og private borgere i Randers kommune. Naturcenteret har årligt ca. 40.000 brugere og der udvikles fortløbende nye tiltag, således at selvkørende grupper kan anvende og benytte naturcenterets ressourcer på egen hånd. Endvidere arbejdes der

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

i høj grad på at inddrage frivillige i driften af naturcentret, blandt andet med det formål at udvide centrets åbningstid og tilgængeligheden.

Der gøres en særlig indsats for formidling af Gudenåens natur med sejlads for mange brugergrupper, herunder sejlads med handicappede i speciel designede handicapbåde og kajaker. Budgettet til drift af naturcenteret udgør netto 2,0 mio. kr.

Miljø, natur og landbrug

Miljøbeskyttelse m.v.

Der er i budgettet afsat netto 1,0 mio.kr. til miljøbeskyttelse og netto 0,1 mio. kr. til skadedyrsbekæmpelse. Budgettet anvendes især til køb af konsulentydelse, i form af teknisk bistand og sagsbehandling.

Virksomheder

Formålet med miljøgodkendelser og -tilsyn er at forebygge, fjerne eller begrænse forurening fra virksomheder. Opgaven omfatter virksomhedernes miljøregulering og regulering af øvrige anlæg og aktiviteter, der giver anledning til væsentlig forurening. Der er lovmæssigt fastlagt en minimumsfrekvens for tilsyn med de mest forurenende typer af virksomheder. Opgaven omfatter også behandling af private klager over røg- og støjgener.

Spildevand

Natur og Miljø skal sikre en hensigtsmæssig håndtering af spildevand i kommunen, så overfladevand og grundvand beskyttes. Dette gøres ved at vurdere udledningerne i forhold til recipienternes målsætning og tilstand, habitatdirektivet og vandrammedirektivet. Ved ansøgning om nedsivning af spildevand vurderes risikoen for at forurene drikkevandet. Der er lavet en spildevandsplan for at sikre en overordnet hensigtsmæssig rensning af spildevandet.

Jordforurening

Opgaven er at forebygge, fjerne eller begrænse nye jordforureninger og forhindre skadelige virkninger på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt. Natur og Miljø vurderer såvel nye som gamle forureninger i forhold til grundvandet og anvendelsen af de forurenede arealer. Med henblik på at forurenede jord ikke skal spredes er der foretaget en områdeklassificering af jorden. I disse områder skal flytning af jorden anmeldes til kommunen.

Vandforsyning og beskyttelse af grundvandet

Kommunens opgave i forhold til vandforsyning og beskyttelse af grundvandet er at sikre alle forbrugere en stabil forsyning med drikkevand af god kvalitet. Opgaven med vandforsyning omfatter vurderinger af ansøgninger om tilladelser til vandindvinding og etablering af borer og tilsyn med drikkevandskvaliteten.

Den generelle beskyttelse af grundvandet omfatter risikovurderinger af forureningskilder, herunder ved udvidelse af husdyrbrug, ved etablering af nedsivningsanlæg, olietanke og jordvarmeanlæg. Desuden skal der i forbindelse med kommune- og lokalplanlægning tages hensyn til beskyttelse af grundvandet.

Staten (Naturstyrelsen) foretager en geologisk kortlægning af områderne med særlige drikkevandsinteresser. På baggrund heraf udarbejder Randers Kommune en indsatsplan, hvor der tages stilling til, hvor der er behov for særlige tiltag for at beskytte grundvandet. Der skal udarbejdes en samlet vandforsyningsplan for hele kommunen.

Natur

Naturbeskyttelsesloven indeholder et generelt forbud mod at ændre tilstanden i enge, overdrev, moser, heder, strandenge m.m. Ændringer kræver kommunens dispensation. Endvidere kræves dispensation fra bygge- og beskyttelseslinjer ved skove, åer, fortidsminder, kirker m.m. Desuden er

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

der bestemmelser om offentlighedens adgang til naturen. Natur og Miljø behandler dispensationsansøgninger og håndhæver lovovertrædelser i forhold til naturbeskyttelsesloven.

Som en del af kommunens naturforvaltning gennemføres også større planlægningsopgaver, f.eks. vandplaner, herunder planlægning af nye vådområder og Natura 2000-planer.

Landbrug

Udgifterne (dog ikke aflønning af medarbejdere) i forhold til miljøgodkendelse og -tilsyn med landbrug konteres sammen med miljøgodkendelse og -tilsyn af virksomheder. Kommunens udgifter til miljøgodkendelse og -tilsyn dækkes delvist af brugerbetaling.

Efter reglerne i lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug m.m. skal husdyrbrug inden udvidelse eller væsentlige ændringer søge om godkendelse hos kommunen. Ved godkendelsen skal kommunen forebygge og begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund samt begrænse lugt-, lys-, støv-, støj- og fluegener fra husdyrbrug.

Kommunen udfører med jævne mellemrum tilsyn med miljøforholdene på husdyrbrug. Hyppigheden afhænger af dyreholdets størrelse. Ved klager fra naboer eller særlige problemer i øvrigt udføres ekstra tilsyn. Desuden føres tilsyn med beholdere til opbevaring af husdyrgødning og i forbindelse med anmeldelse af udspredning af spildevandsslam på marker.

En gang om året udvælges et antal landbrugsejendomme til et mere gennemgribende tilsyn, hvor det kontrolleres om der er overtrædelser af alle relevante regler til beskyttelse af natur og miljø. Tilsynsresultatet indberettes til staten, som tager stilling til om overtrædelser skal føre til reduktion i landbrugsstøtte.

1.2 Sekretariat

Sekretariat

Sekretariatet løser tværgående opgaver inden for økonomi, jura og udvikling. Sekretariatet har desuden ansvaret for kommunens køb/salg af fast ejendom, tilsynet med almene boliger samt arbejdet omkring dårlige boliger og frivillige nedrivninger. I alt er ca. 11 medarbejdere beskæftiget med løsning af Sekretariatets opgaver, som alle er aflønnet under økonomiudvalget.

Sekretariatsopgaver

Sekretariatet udarbejder dagsordner og referater til miljø- og teknikudvalget, chefgruppe m.m. Desuden sekretariatsbetjenes taxinævn og bevillingsnævn.

Sekretariatet udarbejder - i samarbejde med de øvrige afdelinger - Miljø og Tekniks regnskab, budget og budgetopfølgning. Sekretariatet fordeler indkomne fakturaer til de relevante sagsbehandlere og hjælper dem med at håndtere dem korrekt i kommunens økonomisystemer. Sekretariatet er også ansvarligt for regningsudstedelser, afstemninger, afregninger, moms, håndtering af bankgarantier m.m. Endvidere bidrager Sekretariatet med økonomiske analyser, hvor nødvendigt.

Sekretariatet samarbejder med de øvrige afdelinger om forskellige udviklingsopgaver for hele forvaltningen. Det kan f.eks. være organisationsudvikling, politikformulering eller udformning af fælles procedurer. Sekretariatet har desuden en juridisk rådgivningsfunktion i forhold til de øvrige afdelinger i Miljø og Teknik. Sekretariatet forestår endvidere den juridiske sagsbehandling i forbindelse med ekspropriationer.

Salg af byggegrunde og anden jord

Sekretariatet står for kommunens salg af byggegrunde og anden jord. Salg af erhvervsgrunde er placeret i Erhverv og Udvikling.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Dårlige boliger mv.

Der arbejdes med at forskønne kommunen ved at give påbud om istandsættelser, forbud mod beboelse, påbud om nedrivning af dårlige og skæmmende bygninger eller ved at opkøbe ejendomme for at nedrive dem. Udover myndighedsfunktionen administreres kommunens arbejde med indgåelse af frivillige aftaler om nedrivning i overensstemmelse med den vedtagne handlingsplan for arbejdet med dårlige boliger.

I anlægsbudgettet er der i 2016 afsat netto 0,9 mio. kr. og herefter 0,6 mio. kr. årligt til opkøb og nedrivning af dårlige boliger. Budgettet er nærmere beskrevet i anlægsbindet under landdistriktsudvalget.

Tilsyn med boligorganisationer

Sekretariatet har ansvaret for kommunens tilsyn med almene boliger. Tilsynet varetages til dels gennem den årlige styringsdialog med boligorganisationerne. Derudover varetages tilsynet gennem løbende dialog med boligforeningerne. I forbindelse med renoveringer og nybygning af almene boliger foretages støttesagsbehandling samt eventuelle sager om kapitaltilførsel.

Sekretariatet forestår endvidere det sagsforberedende arbejde med at prioritere nye almene boligbyggerier.

GIS og digitalisering

GIS og digitalisering varetager drift og udvikling i forhold til kort og geo-data (GIS). Driften består blandt andet af kontrol af grundkort, opsætning af GIS-arbejds miljøer samt faglig support af øvrige afdelinger. Udviklingsopgaverne fokuserer på at skabe digitale løsninger, som understøtter en effektiv sagsbehandling i hele forvaltningens opgaveløsning. Det sker primært gennem etablering af digitale selvbetjeningsløsninger, der effektiviserer dataindsamling fra borgerne til gavn for sagsbehandlingen i form af mere struktureret og hurtigere sagsbehandling. Budgettet indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget.

1.3 Plan, Byg og Veje

Plan, Byg og Veje består af sektionerne Plan, Byg og Veje og Trafik. Afdelingen beskæftiger i alt ca. 55 medarbejdere, hvoraf hovedparten aflønnes under økonomiudvalget.

Tabel 4 Plan, Byg og Veje

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Plan og Byg:			
Byfornyelse, driftssikring af boliger mv.	3,7	0,0	3,7
Energiplanlægning m.m.	1,0	0,0	1,0
Veje:			
Vejvedligeholdelse, belægninger m.v.	58,3	-1,6	56,7
Vintertjeneste	15,1	0,0	15,1
Kollektiv trafik	79,0	-4,9	74,1
Parkering	3,0	-9,8	-6,9
I alt	160,0	-16,3	143,7

Plan, Byg og Veje er ansvarlig for et samlet udgiftsbudget på 160,0 mio. kr. primært til drift og vedligeholdelse af de kommunale veje og til drift af den kollektive trafik.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Plan

Plan har under miljø- og teknikudvalget alene budgetmidler til byfornyelse - men løser en række opgaver, som vedrører miljø- og teknikudvalget.

Det drejer sig om en bred vifte af planlægningsopgaver spændende fra overordnede og strategiske planopgaver som Byen til Vandet, helhedsplaner og masterplaner til planlægning for konkrete projekter. Ansvar for planstrategi og kommuneplanens hovedstruktur er i Erhverv og Udvikling, men Plan leverer væsentlige bidrag hertil. Desuden udarbejdes de mere detaljerede retningslinjer og rammer i kommuneplanen. Som grundlag for udbygningen af de enkelte rammeområder samt på baggrund af konkrete projekter udarbejdes lokalplaner, der fastlægger udformningen og anvendelsen af enkeltområder udmøntet i juridisk bindende bestemmelser for de enkelte områder. I den forbindelse udarbejdes ofte tillæg til kommuneplanen.

Plan løser også opgaver vedr. strategisk energiplanlægning og klimastrategiske planlægningsopgaver i forhold til klimatilpasning, varmforsyning samt planlægning for vindmøller, store solcelleanlæg og biogas. I budgettet er der afsat 1,0 mio. kr. til disse opgaver (inkl. aflønning af klimakoordinator).

Plan har ansvaret for byfornyelsesprojekter samt områdefornyelse.

Plan varetager også sekretærfunktionen for hegnssynet og for bevaringsudvalget samt opgaver vedr. registrering og sagsbehandling på bevaringsværdige bygninger.

Plan varetager sagsbehandling af landzonesager, ejendomsavancebeskatning og matrikulære sager samt udarbejder planvurderinger i forbindelse med byggesager og konkrete forespørgsler, herunder dispensationer fra lokalplaner.

Byfornyelse

I budgettet er der afsat i alt 3,7 mio. kr. til byfornyelse, vejudskillelse og driftssikring af boliger. Byfornyelse, som er den kommunale andel af støtten i forbindelse med byfornyelsesprojekter, udgør 2,2 mio. kr., mens driftssikring vedrører den kommunale andel af rentebidraget til andelsboliger, almene boliger og ungdomsboliger udgør 1,0 mio. kr. Plan varetager desuden opgaven vedr. sagsbehandling af skimmelsvampsager.

Byg

Sektionen har ansvar for byggesagsbehandling og administration af ejendomsbeskatningen. Budgettet indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget.

Byggesag

Byggesagsbehandlingen omfatter en række forskellige aktiviteter fra den første henvendelse og forespørgsel, udstedelse af byggetilladelse til afslutning af byggesagen. For større byggerier gives ofte delbyggetilladelser. Der hentes også ofte oplysninger i andre afdelinger om for eksempel spildevand, vej og miljøforhold. Der skal gennemføres færdigsyn, udstedes ibrugtagningstilladelser, og et væsentligt element er ajourføring af BBR. Byggesagsbehandlingen sker fuldt ud digitalt – fra ansøgning til udstedelse af byggetilladelse og afslutning af byggesag.

Der opkræves byggesagsgebyr efter forbrugt tid. Gebyret er i 2016 fastsat til 590 kr./time. For simple byggerier opkræves et fast gebyr på 1.180 kr. Byggesagsgebyrer indgår i det administrative budget under økonomiudvalget og udgør i 2016 3,3 mio. kr.

80% af kommunens byggesagsarkiv er de seneste år digitaliseret og nu offentligt tilgængeligt på www.weblager.dk. Arbejdet fortsætter og forventes afsluttet i 2016. Digitaliseringen af byggesager giver de enkelte ejere og rådgivere digital adgang til oplysninger om eksisterende byggeri.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Ejendomsskat

Omfatter administration og opkrævning af ejendomsskat, dvs. grundskyld af ejendomme og dækningsafgift af erhvervsjendomme og offentlige ejendomme. Sammen med ejendomsskatten opkræves en række afgifter – f.eks. ang. skorstensfejning og renovation. Administrationen omfatter også løbende reguleringer på ejendomsskatten og af det elektroniske ejendomsoplysningskema, der anvendes ved salg af ejendom.

Veje og Trafik

Vejvedligeholdelse, belægninger mv.

Randers Kommune står for administration og drift af ca. 1.100 km kommuneveje. Vejdirektoratet har ansvar for Motorvej E45, hovedlandevejene Randers – Hadsund, Randers – Grenå og Randers – Viborg.

Veje og Trafik varetager den overordnede planlægning og styring, således at de myndighedsmæssige vilkår sikres og at drift, vedligeholdelse og udbygning sker i tråd med kommunens politikker og målsætninger, herunder kvalitetsbeskrivelser for driften, infrastrukturpolitik og stipolitik.

Til den løbende vejvedligeholdelse af veje, hvilket primært vedrører renholdelse, kørebaneafmærkning, skiltning, broer, signalanlæg, rabatter, vejafvanding, vejudstyr mv., er der afsat 20,3 mio. kr.

Driftsafdelingen varetager udførelsen af en stor del af disse opgaver, dog løses enkelte opgaver af eksterne entreprenører. Der er mellem Veje og Trafik (bestillerfunktion) og Driftsafdelingen (udførerfunktion) indgået aftale om drift og vedligeholdelse af vejene. Aftalen er baseret på et partnerskabssamarbejde.

I budgettet er der afsat 7,5 mio. kr. til drift af vejbelysning inkl. elforbrug.

Til vedligehold af belægninger er der i budgettet afsat 24,2 mio. kr., hvor ca. 4/5 er afsat til nyt asfaltslidlag på veje, cykelstier og pladser, reparation af asfaltveje samt reparation og vedligehold af grusveje. Ca. 1/5 anvendes til opretning af fortove og vedligeholdelse af stier. Asfaltarbejderne løses af private entreprenører, mens fortovsopretning løses af såvel private entreprenører som af Driftsafdelingen.

Der arbejdes løbende med at nedklassificere et antal mindre veje og grusveje jævnfør byrådets beslutning i forbindelse med budget 2011-14. Arbejdet forventes at ske over en 20-årig periode.

I budgettet er der årligt afsat 4,6 mio. kr. til vejafvandingsbidrag til Randers Spildevand A/S.

Vintertjeneste

Veje og Trafik står for vintertjenesten på de kommunale veje. Vintertjenesten bliver udført efter "Regulativ for vintertjeneste på og renholdelse af veje, stier og pladser" og en strategi, som Byrådet har vedtaget. Alle kommuneveje er prioriteret efter den vedtagne strategi.

Målet med kommunens snerydning og saltning er at sikre trafikens fremkommelighed, så den kommunale indsats kommer flest mulige til gode.

Opgaven udføres dels af Driftsafdelingen og dels af eksterne entreprenører.

Der er afsat 15,1 mio. kr. til vintertjenesten. De enkelte års udgifter svinger af naturlige årsager meget. Over- eller underskud overføres derfor til efterfølgende års budget til vintertjeneste.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Parkering

Parkeringskontrol og administration af parkeringsbilletordning på kommunale vejarealer varetages af Veje og Trafik. De samlede parkeringsindtægter er budgetteret til 9,8 mio. kr. hvoraf der anvendes 3,0 mio. kr. til parkeringskontrol og drift af parkeringsautomater.

Kollektiv trafik

Udgifterne til kollektiv trafik udgør samlet set 111,3 mio. kr.

Hovedparten, 103,9 mio. kr., anvendes til busdrift inkl. individuel handicapkørsel. 31 % af udgiften dækkes af billetindtægter, hvorfor kommunens nettoudgift til busdrift er 71,7 mio. kr.

Det er Midttrafik, som administrerer kollektiv trafik, der nu betegnes offentlig servicetrafik.

Kommunen bestiller lokal kollektiv trafik hos Midttrafik, som sørger for udbud, detaljeret køreplanlægning og daglig drift. Kommunen står selv for drift og vedligehold af stoppestedsudstyr og terminalområder. Som udgangspunkt bestiller og betaler regionen for den regionale trafik og kommunerne for den lokale trafik, herunder skolebuskørsel og handicapkørsel.

Ud over busdrift driver kommunen Udbyhøj færgefart og Mellerup-Voer færgefart. De to færgefarter koster kommunen netto 2,2 mio. kr., idet Norddjurs Kommune afholder halvdelen af udgifterne.

Endelig er der budgetteret med 0,4 mio. kr. til drift af Randers Flyveplads samt til vedligeholdelse af de kommunale jernbanespor fra Randers Banegård til Udbyhøjvej samt fra Strømmen Station til Randers Havn ved Tronholmen. Da området samtidig dækkes af indtægter udgør nettobudgettet 0,2 mio. kr.

1.4 Ejendomsservice

Ejendomsservice er etableret i 2015 som en selvstændig aftaleenhed under Miljø og Teknik med ansvaret for drift og optimering af de kommunale ejendomme.

Ejendomsservice samlede budgetramme udgør 150,5 mio. kr. heraf 140,6 mio. kr. på miljø og teknikudvalgets område, mens den resterende del indgår i bevillingsområdet Administration under økonomiudvalget.

Tabel 5 Ejendomsservice

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Ejendomsservice	153,9	-13,3	140,6

Ejendomsservices budget er overført fra kommunens aftaleenheder samt fra forvaltningen. Princippet har været, at når Ejendomsservice overtager en opgave så følger budgettet samtidig med. Der har i efteråret 2015 været iværksat en proces, som skal sikre, at der overføres budgetter, som svarer til, hvad der hidtil har været anvendt på opgaven. Formålet er at sikre, at der er balance mellem de opgaver som Ejendomsservice varetager og de midler, der er til rådighed for opgaven.

Budgettet under miljø og teknikudvalg dækker primært forbrugsudgifter til el, vand og varme samt til husleje, rengøring, vedligeholdelse og vagt og sikring. Heri indgår ligeledes udgifter til løn for ikke administrativt personale samt lejeindtægter fra udlejning af kommunale jorde og ejendomme.

Det er Ejendomsservices mission, at sikre de bedst mulige fysiske rammer for løsningen af kommunens kerneopgaver samtidig med at værdien af de kommunale bygninger beskyttes. Visionen for Ejendomsservice er, at skabe en professionel ejendomsforvaltning med en effektiv og sammenhængende indsats for arbejdet med kommunens bygninger, hvor brugerne og dermed kerne-

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

opgaverne altid er i centrum. Herudover at der er stærke faglige miljøer og løbende kompetenceudvikling af medarbejdere, således at bygningsvaretagelsen altid er i de bedste hænder.

Ejendomsservice er organisatorisk opdelt i sektionerne Bygningsadministration, Rengøring og Rådhuservice samt Teknisk Service og Vagt. Organisationen er under fortsat opbygning, og snitfladerne mellem sektionerne er ikke endeligt afklaret.

Bygningsadministration

Bygningsadministration omfatter de administrative og økonomiske opgaver vedrørende:

- Investeringsforvaltning (eje/leje, køb/salg, nedrivning, ombygning, nyanlæg)
- Finansiell administrativ forvaltning (budget, kontrakter, ind/udlejning, aftalestyring med leverandører)
- Areal forvaltning (optimering af m², lokaleudnyttelse, omflytninger, udfordre behov for lokaler)

Desuden varetages vedligeholdelse af hele den kommunale bygningsmasse på i alt ca. 420.000 etage-m².

Endelig forestår Bygningsadministration kommunale projekterings- og byggeprojekter for kommunens øvrige forvaltninger. Budgettet hertil hører under bevillingsområdet "Administration" under økonomiudvalget og finansieres via opkrævning af honorar for de enkelte projekter.

Rengøring og Rådhuservice

Rengøring og Rådhuservice omfatter ledelsen af størstedelen af kommunens rengøringsmedarbejdere og varetage nedenstående opgaver:

- Rengøring (rengøring af kommunale bygninger, tilsyn med udliciteret rengøring)
- Kantinedrift (Laksetorvet og Kasernen)
- Trykkeri
- Intern service (post, flytning, håndværkerhjælp til de øvrige kommunale funktioner på Laksetorvet, Gudenåcentret, Odinsgade, Vestergrave og Kasernen)

Teknisk Service og Vagt

Teknisk Service og Vagt omfatter ledelsen af størstedelen af kommunens tekniske servicemedarbejdere og varetager følgende opgaver vedrørende de kommunale bygninger:

- Daglig drift
- Indvendigt vedligehold (mindre håndværksmæssige opgaver indvendigt på bygningerne)
- Vedligehold af arealer omkring bygningerne (grønt vedligehold, snerydning, belægninger)
- Vagt og sikring

1.5 Driftsafdelingen

Tabel 6 Driftsafdelingen

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Driftsafdelingen	3,5	-3,6	-0,1
Kirkegårde	8,5	-9,5	-1,1
I alt	12,0	-13,2	-1,2

Driftsafdelingen beskæftiger i alt ca. 112 årsværk, heraf ca. 13 årsværk på de 2 kommunale kirkegårde.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Driftsafdelingen

Driftsafdelingen er Randers Kommunes "entreprenøraftdeling" inden for veje og grønne områder. Driftsafdelingen vedligeholder og renholder kommunens veje og stier, plejer og vedligeholder de grønne områder, passer en del af kommunens vandløb, plejer naturarealer samt vedligeholder de grønne områder ved en stor del af kommunens aftaleenheder.

Driftsafdelingen udfører opgaverne på bestilling fra de øvrige afdelinger i Miljø og Teknik, jf. beskrivelserne under de enkelte afdelinger, men løser også opgaver for kommunens mange aftaleenheder, Eventsekretariatet m.fl.

Bestillerfunktionerne betaler Driftsafdelingen for løsningen af opgaverne. Da der er tale om interne afregninger fremgår betalingen ikke af Driftsafdelingens indtægtsbudget i tabel 6. Budgettet dækker derfor over, at Driftsafdelingen reelt har en samlet omsætning på ca. 54 mio. kr.

Driftsafdelingen løser sine opgaver i en såkaldt "partneringmodel". Modellen er kort fortalt en tilpasset udgave af en Bestiller- Udfører- Modtagermodel (BUM-model), hvor Driftsafdelingen "lever" af de aftaler om arbejdsudførelse, som kommunens øvrige afdelinger indgår med den.

"Partneringmodellen" betyder, at Driftsafdelingens omkostninger skal modsvares af tilsvarende indtægter. Der er foretaget beregning af dels overhead, idet Driftsafdelingen trækker på centrale ressourcer som lønadministration, bogholderi, juridisk bistand mv., dels de indirekte omkostninger, som forrentning og afskrivning af Driftsafdelingens grunde og bygninger og omkostninger til tjenestemandspensionsforsikring. De beregnede omkostninger er fastsat til 2,5 mio. kr.

Det enkelte år vil Driftsafdelingen – ligesom kommunens øvrige aftaleenheder – ikke kunne undgå, at regnskabsåret ender med et mindre over- eller underskud. Det kan f.eks. skyldes indtægter, der falder i et efterfølgende år eller at Driftsafdelingen sparer op til større investeringer. Driftsafdelingen skal derfor alene forklare afvigelser, der er større end 5 pct. af Driftsafdelingens bruttobudget.

Det er Driftsafdelingens ansvar at sikre, at kapaciteten målt i mandskab og maskinel løbende justeres til de opgavemængder, bestillerfunktionerne har mulighed for at finansiere.

Kirkegårde

Kirkegårdene er organisatorisk en del af Driftsafdelingen.

Kirkegårdene omfatter Østre og Nordre kirkegård, med et samlet areal på 18 ha.

Udgifterne til drift af de 2 kommunale kirkegårde udgør 8,5 mio. kr., mens indtægterne ved brugerbetaling er budgetteret til 9,5 mio. kr. Taksterne dækker samtlige omkostninger, dvs. direkte og indirekte omkostninger, der omfatter afskrivning og forrentning af investeringer mm. Kirkegårdene belaster dermed ikke økonomisk kommunens skattefinansierede områder. Byrådet har den 17. november 2014 givet en tillægsbevilling på 1,3 mio. kr. til drift og vedligehold i forbindelse med omplacering af midler fra indirekte til direkte omkostninger samt vedtaget at takstniveauet fastholdes de næste 4 år og at mindreindtægten finansieres ved effektiviseringer af driften.

2. Budgetmål i 2016

Med afsæt i Byrådets visioner og politikker har Miljø- og teknikudvalget besluttet at fokusere indsatsen for 2016 på to områder: mobilitet og natur. Det er vigtige temaer, der begge skal bidrage til sundhed og bæredygtighed. Mere bynær skov og natur og gode adgangsforhold til naturen spiller desuden en vigtig rolle i forhold til bosætning.

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Mobilitet

Effektmål: Transport understøtter sundhed og bæredygtighed

Resultatmål	Indsats 2016 - 19	Indikator
Fremme gang og cykeltrafik	Flere cykelparkeringer i Randers by, centerbyer og lokalbyer Flere og bedre cykelstier og kampagner målrettet børn og unge	I 2020 sker 30 % af korte ture på cykel 60 % af elever i 6.-9. klasse går eller cykler til skole i 2020 I 2016 deltager 3000 elever i kampagnen "Alle børn cykler"
Fremme kollektiv transport	Bedre muligheder for at skifte fra bil til tog og bus	Andelen af bilture er reduceret i budgetperioden
Reducere og optimere biltrafik	Bilfri midtby Reduktion af gennemkørende tung trafik	Øget antal af rejser med kollektiv transport og antallet af kombinationsrejser i budgetperioden

Effektmål: Sikkerhed og tryghed i trafikken

Resultatmål	Indsats 2016 - 19	Indikator
Fokus på uheldsbelastede lokaliteter	Ombygning af uheldsbelastede lokaliteter	Antallet af dræbte og tilskadede kommer i 2020 halveret siden perioden 2009-2011 Flere lette trafikanter
Lette trafikanter i byområder	Gennemføre trafiksikkerhedskampagner	
Fokus på høj hastighed i kurver i landområder	Gennemføre initiativer fra cykel- og stiplan	

Natur

Effektmål: Fremme biodiversiteten

Resultatmål	Indsats 2016 - 19	Indikator
Vi skal bevare, forbedre og beskytte eksisterende natur	Naturpleje på 220 ha	Biodiversiteten er øget på eksisterende naturarealer
Ny natur skabes	Nyetablering af 5-10 vandhuller	Padderne etablerer sig i de nye vandhuller
	Fjerne spærringer og udlægge grus i vandløb	De fysiske forhold i vandløbene forbedres

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Mere skov i Randers Kommune	Der indgås partnerskabsaftaler om etablering af skov i Randers Kommune og rejses mere kommunal skov	Skovarealet i Randers Kommune er øget – i 2030 er der rejst 3000 ha skov siden 2010 Det kommunale skovareal er øget
-----------------------------	---	--

Effektmål: Flere benytter naturen i Randers Kommune

Resultatmål	Indsats 2016 - 19	Indikator
Vi fremmer og sætter fokus på friluftslivet i Randers	Udarbejder strategi for friluftsliv sammen med borgere og foreninger	Besøgstallet på Naturcentret er fastholdt eller øget Flere besøg på hjemmesiden Ny bynær natur er etableret
Der er gode adgangsmuligheder til naturen i Randers Kommune	Formidling om naturen og mulighederne for friluftsliv på lokaliteterne, hjemmesiden og Naturcentret.	
Certificering af Naturpark Randers Fjord	Vedligeholdelse af 70 km stier og anlæggelse af 15 km nye stier, blandt andet ved Randers Fjord.	
Mere natur tæt på boligområder	Etablering af 5 hotspots ved Randers Fjord Kommuneplanen planlægger for mere bynær natur	

3. Tal og forudsætninger

3.1. Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra budget 2015 og frem til 2019.

Mio. kr. 2016-priser	Budget	Budget 2016-19			
	2015	2016	2017	2018	2019
1.1 Natur og Miljø	21,8	21,6	22,1	21,8	21,8
1.2 Plan, Byg og Veje	140,8	143,7	143,5	143,7	143,7
1.3 Ejendomsservice	77,0	140,6	137,6	135,6	135,6
1.4 Driftsafdeling	-2,6	-1,2	-1,5	-1,5	-1,5
1.5 Sekretariat	4,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Driftudgifter i alt	241,9	304,7	301,8	299,6	299,6

Budget 2015 viser det oprindelige budget inklusiv omkodning af konti, der er foretaget som følge af etablering af Ejendomsservice. Herudover er der i 2015 tilført budget til Ejendomsservice via budgetomplacering, således at det korrigerede budget til Ejendomsservice pr. november 2015 udgør

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

123,6 mio. kr. Ejendomsservices budget stiger fra 2015 til 2016, idet hovedparten af medarbejderne er overflyttet medio 2015 og således først fra 2016 indgår med helårsvirkning. Fra 2015 til 2018 falder budgettet, da der i forbindelse med vedtagelse af Ejendomsservice er indlagt et besparelseskrav på 5 mio. kr. i 2015, stigende til 7 mio. kr. i 2016, 9 mio. kr. i 2017 og 11 mio. kr. i 2018.

3.2 Ændringer over år

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
<i>Ændringer vedr. Ejendomsservice ved omkodning</i>	59,1	59,1	57,9	57,9
Udgangspunkt 2015-budget	241,9	241,9	241,9	241,9
Rammerreduktion 1%	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Omplacering og puljer	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Tillægsbevillinger	1,6	1,6	1,6	1,6
Budgetforlig	1,3	1,3	1,0	1,0
Øvrige ændringer	1,8	1,8	1,8	1,8
Tekniske korrektioner	-0,5			
<u>Ejendomsservice - budgetændringer:</u>				
Budgetflytning ml bevillingsområder	71,4	70,5	70,4	70,4
Udmøntning besparelse budgetforlig 2014 fra bev. 1.1	-5,1	-5,1	-5,1	-5,1
Udmøntning besparelse budgetforlig 2015 fra bev. 1.1	-2,0	-4,1	-6,1	-6,1
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2015:				
Digital byggesagsbehandling	0,5	0,5	0,5	0,5
Gratis parkering på Østervold	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Wifi i skolebusser	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Opgradering af p-automater			0,3	0,3
Øvrige ændringer	0,1	0,1	-0,1	-0,1
Ændringer fra budget 2014:				
Ophør lejeindtægter S. Møllers gade + rammebesparelse	0,7	0,4	0,4	0,4
Ændringer fra budget 2013:				
Besparelse gadebelysning + solceller	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
PL og øvrige ændringer	-2,1	-2,2	-2,1	-2,1
I alt	304,7	301,8	299,6	299,6

Der er givet tillægsbevillinger til afledt driftsudgifter ved byfornyelse i Langå, salg af kommunal ejendom samt til kirkegårdsdriften.

I budgetforliget er der afsat midler til drift af på Vorup og Gerlev Enslev gymnastiksale på 0,8 mio. kr., afholdelse af street-race-løb på 0,150 mio. kr. samt vandløbsvedligeholdelse på 0,375 mio. kr. i årene 2016 og 2017. Hertil kommer at der under økonomiudvalget er afsat midler til en vandløbsmedarbejder i 2016 til 2018.

Under øvrige ændringer er der korrigeret for ingen prisfremskrivning af indtægter ved busdrift, nedsættelse af indtægter ved rottebekæmpelse samt driftsudgifter ved overtagelse af vejstækning fra staten.

Ved etablering af Ejendomsservice er der tilført budget fra andre bevillingsområder dels via omkodning af konti dels via budgetflytning mellem udvalg. Det samlede beløb overført fra andre bevillingsområder udgør (59,1+71,4) 130,5 mio. kr. i 2016 faldende til 128,3 mio. kr. i 2019. Budgetforøgelse via omkodning indgår i beløbet under udgangspunkt 2015-budget i tabellen. Herudover er besparelse i Ejendomsservice udmøntet ved en budgetflytning fra bevillingsområde 1.1. Besparel-

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

sen er en del af budgetforliget i hhv. 2014 og 2015 og udgør samlet (5,1+2,0) 7,1 mio. kr. i 2016 stigende til 11,2 mio. kr. i 2018 og frem (2016 pris).

3.3. Budgetforudsætninger

I henhold til de vedtagne retningslinjer er budgetbeløbene dannet med udgangspunkt i budgetoverslagsårene fra budget 2016-19. Tallene er korrigeret med KL's skøn over pris- og lønudviklingen samt vedtagne byrådsbeslutninger.

For Ejendomsservice består budgettet af budgetdele overført fra den øvrige forvaltning. Budgettet til forbrugsudgifter – el, vand og varme – er overført svarende til gennemsnittet af det faktiske forbrug 2013 og 2014. Det øvrige budget er overført til Ejendomsservice efter forskellige principper. Dette er sket efter en konkret gennemgang og skyldes, at der på tværs af fagområder ikke har været en ensartet budgetteringspraksis. Herudover er der overført lønbudget til Ejendomsservice svarende til lønudgiften for de faktiske medarbejdere, som er overflyttet til Ejendomsservice. Der har i efteråret 2015 været iværksat en proces, som skal sikre, at der er balance mellem de opgaver som ejendomsservice varetager, og det budget der er overført. Det er ligeledes en opgave, som indebærer, at opgavesnitfladerne skal fastlægges endeligt mellem Ejendomsservice og den enkelte aftaleenhed. Processen er ikke tilendebragt, og det må derfor forventes, at det først bliver i løbet af 2016, at Ejendomsservices økonomi kommer endelig på plads. Som udgangspunkt vil senere tilpasninger være økonomisk neutrale for kommunen som helhed.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1. Nøgletal

Tabel 1 – nettoudgifter til kommunale veje – regnskab 2014

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Vedligeholdelse af kørebaner (inklusive cykelstier)	141	103	115	248	138	112
Vedligeholdelse af fortove	43	59	26	98	40	2
Vedligeholdelse af grøfter og rabatter	0	11	17	55	37	0
Vedligeholdelse af vejafvanding	34	38	16	65	24	6
Vedligeholdelse af striber og skilte	16	15	2	5	13	5
Færdselstavler og anden afmærkning	20	17	7	25	15	6
Vintervedligeholdelse	91	100	121	94	101	48
Renholdelse	51	60	59	50	71	177
Teknisk udstyr (signalanlæg mv.)	17	35	29	24	30	33
Vejbelysning	91	198	155	133	123	100
Broer og tunneler	5	60	4	6	12	38
I alt	510	695	550	804	605	526

Kilde: 6-by nøgletalsrapporten 2015

5.1 Miljø og teknik - skattefinansieret

Tabel 2 – nettoudgifter til busdrift – regnskab 2014

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Bruttodriftsudgifter til busdriften	1.442	1.069	1.411	894	1.007	1.564
Heraf kontraktudgifter	1.203	923	1.255	784	937	1.477
Heraf rutespecifikke omkostninger	23	45	79	59	0	87
Heraf fælles administrative omkostninger	215	101	77	51	70	0
Indtægter i alt	910	393	658	259	326	1.014
I alt	532	677	753	636	681	550

Kilde: 6-by nøgletalsrapporten 2015

4.2. Takster

Der henvises til takstoversigten i årsbudgettet.

4.3. Oversigter over aftaleenheder

Der er to aftaleenheder hhv. Ejendomsservice og Driftsafdelingen inklusiv kirkegårde.

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

1. Beskrivelse af området

Miljø- og teknikudvalgets budget er fordelt på 2 bevillingsområder: Det skattefinansierede og det brugerfinansierede. På det brugerfinansierede område er der i 2016 udgifter for i alt 112,2 mio. kr. fordelt på følgende områder:

Tabel 1: Budget 2016, Miljø og Teknik – brugerfinansieret

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor Servicerammen		
	Udgifter	Indtægter	Netto	Udgifter	Indtægter	Netto
1.1 Affald				109,0	-114,8	-5,8
1.2 Varme				3,3	-3,6	-0,3
I alt	0,0	0,0	0,0	112,2	-118,4	-6,2

I alt er ca. 39 medarbejdere beskæftiget på Affaldsområdet – heraf 28 på Affaldsterminalen. Drift og administration af varmforsyningen er udliciteret, og der anvendes derfor kun ca. 0,1 årsværk på den administrative styring af dette område.

Området omfatter følgende delområder:

1. 1. Affald
1. 2. Varmeforsyning

1.1. Affald

Området omfatter hele det brugerfinansierede område, der har med affald at gøre. Hovedområderne kan beskrives som planlægning og administration af alle indsamlingsordninger mv. for affald, samt aftaleområdet Randers Affaldsterminal med genbrugspladser.

Lovgrundlag:

- Lov om miljøbeskyttelse
- Affaldsbekendtgørelsen
- Lov om afgift af affald og råstoffer

Indsamlingsordninger mv.

Indsamlingsordningerne vedrører indsamling af dagrenovation/restaffald, genbrug og storskrald, samt farligt affald fra private husstande, samt dagrenovationslignende affald fra offentlige institutioner og erhverv.

Hovedopgaverne på dette område er planlægning, administration og information, samt borgerhenvendelser om affald.

Indsamling og transport er udliciteret og løses af eksterne leverandører, som leverer de indsamlede mængder til omlastning eller videre sortering og bearbejdning på Randers Affaldsterminal. Nogle fraktioner leveres direkte til eksterne modtagere.

Dagrenovation/restaffald, som er den største af indsamlingsordningerne med en samlet udgift på 37,3 mio. kr., fordeler sig økonomisk således: Indsamlingen udgør omkring 21 mio. kr., og behandlingen - transport og forbrænding - udgør i størrelsesordenen 10,5 mio. kr., medens de resterende ca. 5 mio. kr. går til administration, information og afskrivninger. Af de 10,5 mio. kr. går halvdelen til statsafgift på forbrænding.

Tilsvarende på genbrugsområdet, hvor de samlede udgifter på genbrugsområdet er 16,7 mio. kr. Her udgør indsamlingen i størrelsesordenen 9,7 mio. kr. Her er der en betydelig indtægt på ca. 2,5 mio. kr. ved salg af papir og pap, som er med til at holde taksten på dette område nede. De

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

fleste genbrugsfraktioner leveres til Randers Affaldsterminal til behandling og videre sortering, før det leveres til genbrugsindustrien.

Tabel 2: Indsamlingsordninger

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Dagrenovation/restaffald	37,3	-39,6	-2,4
Genbrug	16,7	-17,5	-0,8
Storskrald	3,0	-3,3	-0,3
Farligt affald	1,3	-1,3	0,0
Olie- og benzinudskillere	0,1	-0,1	0,0
Administration af erhvervsaffald	1,1	-0,9	0,2
I alt	59,4	-62,8	-3,4

Randers Affaldsterminal.

Randers Affaldsterminal er en aftaleenhed i Miljø og Teknik, og står for driften af genbrugspladserne, deponi, omlastning af affald, samt diverse behandlingsanlæg for genanvendelige fraktioner.

Tabel 3: Randers Affaldsterminal

Mio. kr.	Udgifter	Indtægter	Netto
Genbrugspladser	19,9	-21,3	-1,4
Lossepladsgasanlæg	0,4	-0,5	-0,1
Deponi	6,1	-7,2	-1,1
Langå Mark Fyldplads	0,2	0,0	0,2
Sorteringsplads	1,9	-2,0	-0,1
Omlastestation	11,4	-11,5	-0,1
Mellemdeponi	5,9	-5,7	0,2
Komposteringsanlæg	0,2	-0,2	0,0
Behandlingsanlæg	2,0	-2,0	0,0
Presser- og sorteringsanlæg	1,6	-1,6	0,0
I alt	49,6	-52,0	-2,5

Genbrugspladser modtager ca. 40.000 tons affald om året i mere end 30 forskellige fraktioner. Af den samlede mængde går mere end 77 % til genbrug, 13 % går til forbrænding og kun 9 % går til deponi. Omkostningerne på dette område dækkes af 2 takster. For private sker opkrævningen via ejendomsskatten og for erhvervslivet sker opkrævningen via et særskilt gebyr for erhvervs adgang til pladserne.

Tidligere blev der deponeret store mængder på lossepladsen, men i dag udgør det kun en mindre del af alle de aktiviteter, der foregår her. Derfor er navnet ændret til en affaldsterminal. Af de 6,1 mio. kr. på deponi-området går ca. halvdelen faktisk til affaldsafgift til staten.

Omlastning og mellemdeponi er de største aktiviteter på området. Her modtages restaffald (omlastestation), som omlastes til større containere og sendes til forbrænding. Tilsvarende omlastes det organiske affald, som sendes til forbehandling og senere bioforgasning. På mellemdeponiet omlastes andet forbrændingseget affald. Medens restaffaldet skal sendes til forbrænding samme dag, kan der på mellemdeponiet oplagres affald i lidt længere tid, hvilket især tidligere har været nødvendigt sommeren over, hvor der ikke var behov for så stor varmeproduktion fra forbrændingsanlæggene. Nu er der større efterspørgsel efter affald og lagrene er som regel ganske små.

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

I takt med at der sker en større udsortering ved borgerne og der generelt er større krav til sortering og genbrug øges denne aktivitet på Randers Affaldsterminal. Foruden sorteringsanlægget til emballageaffald påbegyndtes i 2015 en sortering af hård plast fra genbrugspladserne og den aktivitet vil blive fortsat og udbygget i 2016 med henblik på en større sortering i blandt andet forskellige plasttyper for at opnå en højere pris på markedet, og med henblik på sigt at kunne skabe så rene råvarer, at de vil kunne bruges i lokale industrier.

1.2. Varmeforsyning

Randers Kommune ejer Mejlby Kraftvarmeværk, som forsyner ca. 192 husstande i Mejlby med varme. Det udgør ca. 2.900 MWh pr. år. Til produktionen anvendes naturgas i både en kedel og en gasmotor, hvor motoren ligeledes producerer strøm svarende til ca. 2.200 MWh pr. år.

Det planlægges at afhænde varmforsyningen, og da ledningsanlægget er af nyere dato, fastlægges ikke p.t. en geninvesteringsrate.

Drift og administration af kraftvarmeværket er overdraget til ekstern operatør, der i forvejen driver andre tilsvarende anlæg.

De anførte udgifter på ca. 3,3 mio. kr. er fortrinsvis til køb af naturgas. En mindre del går til drift og vedligehold på anlægget.

Mejlby Kraftvarmeværk er i henhold til varmforsyningsloven omfattet af hvile-i-sig-selv princippet, og der kan således ikke oparbejdes over- eller underskud. Overdækning skal tilbageføres til forbrugerne og underdækninger kan opkræves, begge evt. indregnes i næste års priser. Årsregnskabet skal derfor i princippet udvise et 0-resultat, og egenkapitalen skal være 0.

2. Budgetmål i 2016

Affald betragtes ofte, som alt det vi smider væk. Affald er imidlertid en brugbar ressource, der ikke bør gå tabt. I fremtiden bliver udfordringen derfor at begrænse tabet af ressourcer mest muligt og at gøre det på en måde, som tager hensyn til både miljø og økonomi. Miljø- og teknikudvalget har derfor udarbejdet følgende effektmål for affaldsområdet.

Affald

Effektmål: Rigdom og vækst uden affald

Resultatmål	Indsats 2016 - 19	Indikator
Ressourcerne skal ud af affaldet	Implementering af indsamlingen af organisk affald.	Indsamling af organisk affald etableres ved alle enfamiliehuse i 2016 med henblik på at nå en indsamlet mængde på 4.000 tons i 2018
Bedre sortering og bortskaffelse af erhvervsaffald	Undersøge muligheden for at indsamle farligt affald og småt elektronikaffald ved offentlige bygninger. Undersøge hvordan vi kan få mere pap ud af dagrenovationen. Fokus på bedre sortering af affald, der køres til deponi.	Papmængder skal øges fra 2015 til 2016. Mængden for deponi må ikke overstige 4.500 tons. Affald til forbrænding må ikke overstige mængden i 2015.

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

Kommunen går forrest	Fremme cirkulær økonomi og lave brancheorienterede informationskampagner i samarbejde med Randers Kommunes miljøafdeling (Fx detailhandel og bygge og anlæg).	
Formidle og påvirke holdninger	Rådgivning og opfølgning på kommunale institutioner og virksomheders brug af ordninger. Udvide skoletjenesten og inddrage affald i undervisningen på skolerne.	Dagrenovationsmængden fra kommunale virksomheder og institutioner skal være halveret i 2018 i forhold til 2014.

3. Tal og forudsætninger

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra budget 2015 og frem til 2019.

Mio. kr. 2016-priser	Budget	Budget 2016-19			
	2015	2016	2017	2018	2019
1.1. Affaldshåndtering	0,8	-5,8	-5,8	-5,8	-5,8
1.2 Varmeforsyning	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Driftsudgifter i alt	0,4	-6,2	-6,2	-6,2	-6,2

Nettoudgifterne for affaldsområdet falder med 6,6 mio. kr. i forhold til budget 2015, hvilket hovedsagelig skyldes effektivisering, nye udbud på indsamling og nye udbud på afsætning af affald til forbrænding.

3.2 Ændringer over år

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
Udgangspunkt 2015-budget	0,4	0,4	0,4	0,4
Takstnedsættelse i budget 2016-19	1,0	1,0	1,0	1,0
Lavere udgifter til indsamlingsordningerne mm	-8,1	-8,1	-8,1	-8,1
Budgetændringer fra tidligere år:				
Takstnedsættelse i budget 2015-18	1,1	1,1	1,2	1,2
Takstændringer fra budget 2014-17	-0,6	-0,6	-0,7	-0,7
Driftsudgifter i alt	-6,2	-6,2	-6,2	-6,2

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

3.3 Mellemværende med forsyningsvirksomhederne

Mio. kr. /ultimo	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Affaldshåndtering						
Dagrenovation/restaffald	-6,3	-5,5	-2,8	-1,2	-3,1	-5,5
Genbrug mm.	-13,4	-11,4	-4,0	-4,1	-5,3	-6,4
Genbrugsstationer	-3,2	-0,1	-1,5	-2,9	-4,3	-5,7
Affaldsterminal	-1,8	0,9	-0,1	-1,1	-2,0	-3,0
<i>Heraf hensat til lukning af deponianlæg</i>	-7,5	-7,9	-8,2	-8,5	-8,8	-9,2
Gasindvindingsanlæg	9,1	9,1	9,0	9,0	8,9	8,8
Erhvervsaffaldsordning	-1,0	-0,9	-0,7	-0,6	-0,4	-0,2
Tømningsordning for benzin- og olieudskillelere	-0,2	-0,2	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Affaldshåndtering i alt	-16,9	-8,1	-0,2	-1,1	-6,4	-12,2
<i>Affaldshåndtering eksklusiv hensættelse</i>	-9,3	-0,2	8,0	7,5	2,5	-3,0
Varmeforsyning	4,3	4,1	3,7	3,4	3,1	2,7
I alt	-12,6	-4,0	3,5	2,3	-3,3	-9,5

Forsyningsvirksomhedernes tilgodehavender hos kommunen under ét forøges med 5 mio. kr. i budgetperioden 2016–19. Ved udgangen af 2019 har forsyningsvirksomhederne således et tilgodehavende hos kommunen på 9,5 mio. kr. ved uændrede takster.

Der budgetteres med et tilgodehavende ved udgangen af 2018 på 3 mio. kr., hvilket er 1 mio. kr. mere end indregnet i budgettet for 2015-18.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1. Nøgletal

Der bliver på området benyttet en lang række nøgletal og herunder er nævnt de væsentligste i forbindelse med at der i Affalds- og Ressourceplanen er et mål om fald i mængderne:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015*
Deponi i tons	6.298	7.091	6.938	5.944	5.258	5.590	4.800
Affald til forbrænding i tons	11.506	11.309	11.305	9.377	8.675	8.720	8.000
Restaffald i tons	27.415	27.432	27.446	26.419	26.052	26.365	26.000
Restaffald kg/borger	290	289	287	275	271	273	271

*) skønnede tal for 2015

4.2. Takster

Taksterne for de enkelte husstande er opdelt i 3 særskilte områder. Dels en takst for tømnings og behandling af restaffald afhængig af størrelsen af husstandens affaldsbeholder, dels en takst for alle øvrige indsamlingsordninger, og endelig en takst for genbrugspladser. De to sidste er faste gebyrer for alle husstande. For 2016 er ordningen for indsamling af organisk affald inkluderet i ordningen for indsamling af genbrug.

5.2 Miljø og teknik - brugerfinansieret

Taksterne for en almindelig husstand med en 110 liter pose og ugetømning, samt en 140 liters beholder til organisk affald vil se således ud sammenlignet med 2012-15 (ekskl. moms):

Takster	2012	2013	2014	2015	2016
Restaffald	1.090	1.062	1.050	1.050	928
Genbrug mv. - indsamlinger	330	320	290	290	400
Genbrugspladser	460	460	460	420	420
I alt	1.880	1.842	1.800	1.760	1.748

4.3. Oversigt over aftaleenheder

Under affaldsområdet hører aftaleenheden Randers Affaldsterminal med genbrugspladser.

Kultur- og fritidsudvalget

Bevillingsområde:

Kultur og fritid

6.1 Kultur og fritid

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	<i>Serviceammen</i>		
	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Aftaleenheder	96,4	-24,8	71,6
1.2 Tilskud til selvejende institutioner	17,2	-3,1	14,1
1.3 Fritid og idræt	74,1	-5,0	69,1
1.4 Kultur	6,4	-0,2	6,2
I alt	194,1	-33,1	161,0

Serviceammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 194,1 mio.kr. i 2016. Der forventes indtægter for 33,1 mio.kr., hvilket giver et samlet nettobudget på 161,0 mio.kr.

Nedenfor gives en kort beskrivelse af de enkelte områder:

Biblioteket

Biblioteket er både det fysiske sted for kultur- og informationsformidling og det elektroniske bibliotek, hvor de forskellige serviceydelser tilbydes direkte via internettet.

Biblioteket har ifølge biblioteksloven til formål at "fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet". Det er lovmæssigt forpligtet til at sikre den frie og lige adgang til viden og information.

Randers Bibliotek består af hovedbiblioteket i Kulturhuset, filialer i Krstrup, Dronningborg og Langå samt en bogbus. Bibliotekerne har dels en åbningstid med betjening og dels en udvidet åbningstid med selvbetjening, for filialernes vedkommende.

Kulturhuset rummer tre institutioner: Randers Bibliotek, Museum Østjylland og Randers Kunstmuseum. De løbende driftsudgifter til Kulturhuset fordeles forholdsmæssigt mellem de tre institutioner via Kulturhusets budget, der administreres af biblioteket.

Værket

Musik- og teaterhuset Værket er en kommunal institution, hvor aktiviteterne finansieres dels via det kommunale driftsbudget og dels via indtægter fra salg af billetter, sponsorbidrag og udlejning af lokaler. Aktiviteterne omfatter den løbende drift og vedligeholdelse af Værket, arrangementsvirksomhed samt udlejning af lokaler til faste brugere (Egnsteatret, Musikskolen og Randers Kammerorkester) samt eksterne arrangører.

Museum Østjylland

Museum Østjylland er en fusion af Kulturhistorisk Museum Randers, Djurslands Museum i Grenaa og Museet for Syddjurs i Ebeltoft.

Museum Østjylland er et kommunalt ejet, statsanerkendt museum, som drives i fællesskab af Randers, Norddjurs og Syddjurs Kommuner med Randers Kommune som driftsansvarlig. Museet modtager statstilskud efter Museumsloven. Kultur- og fritidsudvalget i Randers Kommune fungerer som museets bestyrelse. Der er etableret et præsidium bestående af formænd og næstformænd for kulturudvalgene i de tre kommuner, repræsentanter for museumsforeningerne i de tre kommuner og for museets personale. Præsidiets rådgiver og har indstillingsret over for museets bestyrelse.

6.1 Kultur og fritid

Museum Østjylland er som statsanerkendt museum overordnet forpligtet til at belyse forandring, variation og kontinuitet i menneskers livsvilkår fra de ældste tider til nu. Der sker gennem det, der ofte benævnes som museumslovens fem søjler: indsamling, registrering, bevaring, forskning og formidling. Museet skal sikre, at der for nuværende og kommende generationer findes en lokal kulturarv i form af genstande og viden knyttet til livet i byen og på egnen gennem tiderne.

I Randers omfatter Museum Østjylland foruden aktiviteterne i Kulturhuset, Håndværksmuseet og Lokalhistorisk Arkiv Randers, ligesom Museum Østjylland er hovedindleder i Fællesmagasinet for museer i Midt- og Østjylland.

Eventsekretariatet

Eventsekretariatets formål er gennem et tættere samarbejde mellem kultur og erhverv at skabe gode rammer for at udvikle, arrangere og gennemføre arrangementer og begivenheder i Randers – herunder at skabe større professionalisme omkring etablerede begivenheder og arrangementer.

I Randers Kommunes driftsbudget for Eventsekretariatet indgår kommunens tilskud til Randers-Ugen på ca. 0,9 mio. kr. Der er endvidere afsat en pulje på 1,8 mio. kr. stigende til 2,1 mio.kr. til igangsættelse af nye events. Puljen kan anvendes til finansiering af underskudsgarantier eller til konkret støtte til arrangementer på nationalt og internationalt plan, bl.a. topidrætsarrangementer og store koncerter. Midler fra puljen kan frigøres af et udvalg bestående af borgmester, udvalgsformand, kommunaldirektør og kulturdirektør.

Randers Musikskole

Randers Musikskole er en kommunal musikskole for børn og unge, der også tilbyder undervisning til voksne. Musikskolens formål er at udvikle og fremme elevernes evner og kundskaber gennem sine undervisningstilbud samt i øvrigt at medvirke til fremme af det lokale musikmiljø.

Undervisningen foregår dels på en række folkeskoler, og dels i musikskolens lokaler på Værket. Foruden undervisning individuelt eller på hold tilbydes eleverne deltagelse i orkestre og kor.

Fritidscentret

Fritidscentret stiller lokaler til rådighed til den frie folkeoplysende virksomhed. Det sker via udlån og udleje af lokaler i henholdsvis Fritidscentret og Helligåndshuset. Endvidere administreres Kulturhuset Langå i samarbejde med en brugerbestyrelse. Ud over udlån/udleje af lokaler har Fritidscentret ansvaret for aftenpedelfunktionen på en del af skolerne i Randers Kommune og personaleansvaret for personalet i de kommunale idrætshaller.

1.2. Tilskud til selvejende institutioner

Randers Kommune yder tilskud til en række selvejende institutioner under kultur- og fritidsområdet, så som Randers Kunstmuseum, Randers Egnsteater, Randers Kammerorkester og Gaia. Der er i budgettet for 2016-19 årligt bevilliget 0,5 mio.kr. til sikring af driften af en ny-etableret talentskole under Randers Egnsteater.

1.3. Fritid og idræt

Områderne fritid og idræt vedrører dels en række kommunalt bestemte områder, og dels folkeoplysningsområdet, der er reguleret af folkeoplysningsloven. Folkeoplysningen i Randers skal sikre børn, unge og voksne alsidige tilbud om deltagelse i voksenundervisning og fritidsaktiviteter baseret på det folkelige og frivillige foreningsarbejde. Efter revision af loven i 2011 skal alle kommuner udarbejde en folkeoplysningspolitik, der beskriver folkeoplysningens konkrete vilkår og målsætninger.

6.1 Kultur og fritid

Folkeoplysningen skal støttes gennem tilskud til undervisning og aktiviteter. Kommunale lokaler stilles til rådighed for foreninger og aftenskoler, og der ydes tilskud til foreningers benyttelse af private lokaler. Der kan opkræves gebyr, hvis provenuet anvendes til tilskud ud over det lovpligtige til foreningernes egne lokaler. Der betales et gebyr for kommunale idrætshaller, svømmehaller og kunstgræsbaner, mens øvrige faciliteter stilles gratis til rådighed for foreninger. Der opkræves betaling for udleje til andre formål.

Byrådet har vedtaget, at der afsættes 2 mio. kr. i hvert af årene 2016-19 til styrkelse af breddeidrætten i Randers Kommune. Midlerne til breddeidræt kan anvendes i kommunale, selvejende og foreningsejede faciliteter såvel indendørs som udendørs.

I forbindelse med budgetforliget for 2016-19 har forligspartierne ønsket at give yderligere løft til området, og der er derfor givet en ekstrabevilling på 1 mio.kr i hvert af årene.

Byrådet har vedtaget serviceniveauet i forbindelse med forvaltningen af folkeoplysningsloven. Således godkendte byrådet i forbindelse med budget 2010-13 at afskaffe 25-årsreglen. Det betyder, i modsætning til tidligere, at lokaletilskuddet ikke reduceres til trods for, at aktiviteterne omfatter deltagere over 25 år. Endvidere er lokaletilskuddet øget fra de lovpligtige 65 pct. til 75 pct. I 2014 nedsættes tilskuddet til energiudgifter til 65 pct. dels for at skabe balance i budgettet, dels for at animere foreningerne til at spare på energiforbruget.

Aftenskolerne får tilskud til undervisning og debatskabende aktiviteter. Tilskuddet til almindelig undervisning udgør 1/3 af lønudgiften og til handicapundervisning 7/9.

Byrådet har endvidere vedtaget, at der gennem Randers-ordningen skal ydes aktivitetstilskud til foreningers aktiviteter. Tilskuddet ydes som et medlemstilskud til alle foreningsmedlemmer under 25 år samt som 75 pct. tilskud til foreningernes kursusudgifter for nuværende og kommende ledere. Herudover er der afsat midler til en udviklingspulje, som fordeles af folkeoplysningsudvalget efter ansøgning.

Randers Kommune yder tilskud til driften af selvejende idrætshaller, og forestår selv driften af tre idrætshaller.

Pasningen af de udendørs kommunale idrætsanlæg og de historiske byparker foreståes af privat entreprenører.

Randers er Team Danmark Eliteidrætskommune, og udvikler talenter gennem særlige skole- og foreningstilbud.

1.4. Kultur

Der ydes kommunale tilskud til afvikling af teaterforestillinger i Randers, enten gennem Randers Teaterforening eller gennem tilskud til institutioners køb af teaterforestillinger. Staten yder refusion af sidstnævnte tilskud. Gennem teaterordningen 1-til-alle er alle børn og unge sikret adgang til mindst en teaterforestilling hvert år. Der ydes endvidere tilskud til en række teatre, orkestre, musikforeninger og til rytmiske musikgruppers udgifter til øvelokaler og spillesteder, og kunstnerkollektivs brug af fælles atelierer.

Ud over tilskud til teater og musik yder Randers Kommune på kulturområdet tilskud til en række andre kulturelle opgaver, herunder skulpturer, springvand, Nordisk Venskabsbyuge, Malvinas Hus, Asfergladen, forsamlingshuse, musik og teaterforeninger, lokalhistoriske arkiver, børnekulturturgen, Levende Sommer mv.

6.1 Kultur og fritid

Randers Kommune udgør sammen med Viborg, Silkeborg og Horsens Kommune Kulturregion Østjysk Vækstbånd, der med 50 pct. statsrefusion gennemfører tværgående kulturprojekter i regionen. Det kommunale bidrag er 400.000 kr. årligt.

Randers Kommune er sammen med regionens øvrige kommuner og Region Midtjylland deltager i Aarhus Europæisk Kulturhovedstad 2017, og har forpligtet sig til at bidrage økonomisk til gennemførelsen. Det er en forudsætning, at der gennemføres aktiviteter i Randers Kommune svarende til Randers' økonomiske bidrag.

Der er endeligt afsat midler til imødekommelse af konkrete ansøgninger til kulturprojekter.

2. Budgetmål 2016

Målstyringen i Kultur og Fritid tager udgangspunkt i lovgivningen på områderne, byrådets vision2021, visionspolitikker og i de konkrete indsatser i foreninger, kulturinstitutioner m.fl.

Da der ikke tidligere har været opstillet effektmål og gennemført systematiske opgørelser inden nedenstående områder, er 2015 udgangspunktet for fremtidige opgørelser.

Kultur og fritidsaktiviteter i det offentlige rum

En af Randers Kommunes visioner er, at kultur og fritidsmulighederne – rammerne omkring foreningsliv og egenaktiviteter – overalt med det grønne uden for døren – opleves af Randers borgere som noget der ”ikke fås bedre i en dansk by”.

Dette understøttes i kulturpolitikken, hvor et af målene er, at man som borger eller gæst i Randers møder kunstneriske begivenheder eller blot aftryk af kunst og kultur på sin vej gennem byen. ”Når man færdes i det offentlige rum skal det mærkes, at der er et rigt kulturtilbud både fra kulturinstitutionerne og fra vækstlaget”.

De aktiviteter, der gøres til genstand for effektmåling kan derfor være inden for såvel klassiske kulturaktiviteter, oplevelsesmæssige aktiviteter som idræts-/fritidslige aktiviteter i det offentlige rum. Effektmålene gælder for de aktiviteter, hvortil der er ydet kommunale tilskud fra kultur- og fritidsudvalgets område.

Effektmål	Indikatorer
<p>Flere kulturaktiviteter, idræts- og fritidsarrangementer samt event i det offentlige rum.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Antal arrangementer i det offentlige rum, der får kommunalt tilskud, er stigende. • Arrangementerne fordeler sig således, at der i det samlede arrangementstilbud er en diversitet inden for kulturaktiviteter, idræts- og fritidsarrangementer, samt event. • Arrangementerne fordeler sig på flere genrer, henvender til flere forskellige målgrupper, beror på borgernes egenaktivering, samt på mere oplevelsesrettede tilbud.

6.1 Kultur og fritid

Børn og kultur

I vores kulturpolitik står der: "Kommunens børn skal møde kulturen i dagtilbud og skoleregi på baggrund af et velfungerende samarbejde mellem børn, skole og kulturområdet". Det stærke kulturfelt, som findes i Randers, skal udnyttes til at skabe udvikling inden for dagtilbuds- og skoleområdet. Der skal skabes synergi mellem de professionelle kulturinstitutioner og folkeskoleområdet i tråd med den udvikling, som den nye folkeskolereform bevidner. Målsætningen er, at kultur og kreativitet skal tænkes ind i skoledagen på en anden og mere integreret måde, så kulturinstitutionerne i højere grad fungerer som alternative læringsrum i skoleregi.

Effektmålene gælder for kommunale og selvejende institutioner inden for kulturområdet.

Effektmål	Indikatorer
<p>Et stigende antal børn og unge i Randers i en geografisk bred vifte oplever professionelle kunst- og kulturtilbud i skole- og dagtilbud.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Der sker en stigning i benyttelsen af skoletjenesterne i kulturinstitutionerne, herunder også benyttelsen af kammerorkestrets skole- og børnehavekoncerter samt teaterforestillinger under 1-T-A ordningen i regi af Randers Egnsteater. • Der indgås flere forpligtende aftaler om samarbejde mellem skolerne og kulturinstitutionerne. Aftalerne har et større omfang end skoletjenestetilbuddene og kan foregå såvel i skolerne og børneinstitutionerne, som i kulturinstitutionerne. <p>I opgørelsen ses der nærmere på:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antallet af besøg • Antallet af børn og unge • Aldersmæssig spredning • Geografisk spredning

Fritid og idræt

I Randers Kommune er en af visionerne, at borgerne er storforbrugere af rammerne for breddekultur og idræt/aktiviteter.

Dette er nærmere beskrevet i høringsudkastet til en fritid og idrætspolitik, hvor et af målene er en højere idræts-, motions- og fritidsdeltagelse i alle aldersgrupper.

Effektmålene gælder for de foreninger, der er godkendte efter folkeoplysningsloven.

Effektmål	Indikatorer
<p>Flere borgere bliver aktive i foreninger i Randers kommune.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Der sker en stigning i antallet af timer, som foreninger benytter i idrætshaller og svømmehaller. • Der sker en stigning i antallet af medlemmer i aldersgruppen 0-25 år i foreningerne.

6.1 Kultur og fritid

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra budget 2015 og frem til 2019:

Mio. kr.	Budget	Budget 2016-19			
		2016	2017	2018	2019
2016-priser	2015	2016	2017	2018	2019
Aftaleenheder	75,1	71,6	73,3	73,3	73,3
Selvejende institutioner *)	15,6	14,1	13,9	13,9	13,9
Fritid og idræt	67,7	69,1	70,3	72,8	74,8
Kultur	4,7	6,2	8,2	4,7	4,7
I alt	163,0	161,0	165,8	164,8	164,8

*) Selvejende institutioner: Randers Regnskov indgår i tallene i budget 2015, men hører herefter under Erhverv og Udvikling.

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2015, ændringerne til budget 2016 og overslagsårene 2017-2019.

3.2 Ændringer over år

Mio. kr.	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
2016-priser				
Ændringer vedr. Ejendomsservice ved omkodning	-4,5	-4,5	-4,5	-4,5
Udgangspunkt 2015-budget	163,0	163,0	163,0	163,0
Rammerreduktion 1%	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Budgetforlig: Talentskole (0,5), breddeidræt (1,0)	1,5	1,5	1,5	1,5
Tekniske korrektioner	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Omplaceringer	-1,4	-1,1	-1,1	-1,1
Ejendomsservice	-1,7	-1,7	-1,7	-1,7
Puljer	0,4	0,4	0,4	0,4
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2015:				
Svømmebad, merudgifter lejekontrakt	0,0	1,0	1,0	1,0
NOVU budgetregulering	0,0	0,0	-0,2	-0,2
Ændringer fra budget 2014:				
Kulturby 2017	0,8	2,6	2,6	2,6
Eventpuljen	0,3	0,5	0,5	0,5
Nordisk venskabsby (NOVU)		0,2	0,2	0,2
Randers Egnsteater		0,2	0,2	0,2
PL og øvrige ændringer	0,1	1,2	0,4	0,4
I alt	161,0	165,8	164,8	164,8

Samlet set er der i alt flyttet 6,2 mio kr. til Ejendomsservice i 2016.

6.1 Kultur og fritid

Ændringer fra budget 2015

Den årlige leje til Water & Wellness Randers er underfinansieret. Sammen med fremskrivningen af den årlige leje med 2 pct., skyldes underfinansieringen, at skole og institutiuner har nedsat timekøbet de senere år samt, at Kærsmindabadets budget ligeledes er nedsat.

Fremskrivning af den årlige leje svarer til stigningen i lejebeløbet på 1 mio.kr., som er lagt ind i budgettet 2017 og fremover.

Ændringer fra budget 2014

I 2015 blev Eventpuljen øget med 0,5 mio.kr. stigende til 1,0 mio. kr. i 2017. Det overordnede formål med eventpuljen er at sikre finansiering af konkret støtte til events, der er med til at tegne en bred kultur- og sportsprofil af Randers både i et lokalt, nationalt og internationalt perspektiv.

Randers kommune deltager i Aarhus Europæisk Kulturhovedstad 2017 og har forpligtet sig til at bidrage økonomisk i form af 0,8 mio.kr. i 2016 stigende til 2,6 mio.kr. i 2017.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 6-by nøgletal

Nettodriftsudgift til fritidsområdet – regnskab 2014

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Lokaler til idræt og fritid (kommunal)	183 1)	380	371	390 2)	219	27
Lokaler til idræt og fritid (selvejende og private)	78	214	186	196	307	85
Oplysningsforbund	117	66	76	31	44	81
Aktivitetstilskud m.v.	111	37	90	63	72	47
Daghøjskoler	29	0 3)	18	12	0 4)	38
Ungdomsskoler	0 5)	207	95	100	151	118
Ungdomsskoleklubber	0	0	42	0	0	0
I alt	518	904	836	796	793	396

Noter

1) Lokaleudgifter til klub- og ungdomsskole-området indgår ikke i beløbet.

2) Beløbet indeholder ikke udgifter til udvendig bygningsvedligeholdelse.

3) Odense Kommune har ingen daghøjskoler.

4) Randers Kommune har ingen daghøjskoler.

5) Aarhus Kommune kan ikke opgøre regnskabet særskilt for ungdomsskolerne, da det er en del af det samlede klubområde.

Kilde: 6-by nøgletal 2015

Nøgletallene viser at Randers Kommune samlet set ligger på niveau med Aalborg og Esbjerg, lidt lavere end Odense og højere end Aarhus og København.

Hvis der ses isoleret på lokaletilskud til selvejende og private ligger Randers højt, men samlet på udgifter til lokaler (incl. kommunale lokaler) ligger Randers 3. lavest.

6.1 Kultur og fritid

Nettodriftsudgift til kulturel virksomhed – regnskab 2014

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Museer	104	183	111	146	122	80
Teatre	64	47	41	43	57	63
Landsdelsorkestre	70	156	136	32	50	0
Musikskoler	42	34	86	107	59	20
Andre kulturelle opgaver	237	339	322	370	203	114
I alt	518	759	696	698	491	309

Anmærkninger

Bygningsvedligeholdelse og lejeudgifter er indeholdt i nettodriftsudgiften.

Kilde: 6-by nøgletal 2015

Nøgletallene viser at Randers ligge næstlavest af de 6 kommuner; kun København ligger lavere.

4.2 Oversigt over aftaleenheder

	Bevilling *) 1.000 kr.
Randers Bibliotek	40.272
Museum Østjylland	9.969
Værket	9.173
Randers Musikskole	5.595
Eventsekretariatet	4.282
Fritidscentret	1.906
Kulturhuset	408

*) I disse beløb er rammereduktionen på 1% ikke indregnet

Sundheds- og omsorgsudvalget

Bevillingsområderne:

Sundhedsområdet

Omsorgsområdet

7.1 Sundhedsområdet

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Vederlagsfri fysioterapi	19,4	0,0	19,4			
1.2 Rehabilitering	20,1	0,0	20,1			
1.3 Sundhedscenter	12,2	-0,2	12,0			
1.4 Sundhedsplejen	14,2	0,0	14,2			
1.5 Tandplejen	30,3	-0,3	30,0			
1.6 Andre sundhedsudgifter	11,9	0,0	11,9			
1.7 Aktivitetsbestemt medfinansiering				349,2	0,0	349,2
Driftudgifter i alt	108,1	-0,5	107,6	349,2	0,0	349,2

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med en nettoramme for 107,6 mio. kr.

1.1. Vederlagsfri fysioterapi

Kommunerne betaler udgifterne til den vederlagsfri fysioterapi, som ordineres af de praktiserende læger, primært til handicappede, hvorfor kommunen ikke har væsentlig indflydelse på udgiftsniveauet.

1.2 Rehabilitering/genoptræning

Kommunerne har hovedansvaret for det meste af genoptræningen efter hospitalsbehandling, hvor hospitalerne sender genoptræningsplanerne til kommunen.

I Randers Kommune tilbydes borgerne "frit valg" blandt de kommunale leverandører. Dette betyder, at man som borger selv kan vælge, hvor genoptræningen skal foregå. Der er mulighed for genoptræning ved Rehabiliteringsenheden i Randers Sundhedscenter eller på et af de 3 ældreområder i kommunen.

Endvidere er der iværksat en række rehabiliteringsprogrammer i forhold til personer med KOL, kræft, senhjerneskade, hjerteproblemer, diabetes samt lænderyg.

1.3 Sundhedsfremme og forebyggelse

Ved årsskiftet 2011/12 blev sundhedscentret på Thors Bakke åbnet, hvor områderne sundhedsfremme og forebyggelse, sundhedspleje, rehabilitering og tandplejen blev samlet sammen med regionale og private sundhedsaktører (jordemodercenter, blodprøvetagning, donortapning, mammografi, praktiserende læger/speciallæger, psykologer, apotek mv.).

Under denne bevilling sker en række forebyggende tiltag med henblik på at højne den generelle sundhedstilstand i Randers kommune.

En væsentlig aktivitet på det sundhedsfremmende/forebyggende område er "tjek dit helbred", hvor alle 30-49 årige i en femårsperiode fra 2012 skal tilbydes et forebyggende helbredsundersøgelse. Projektet finansieres i et samarbejde mellem Region Midtjylland og Randers Kommune.

7.1 Sundhedsområdet

Til projektet er der bevilget forskningsmidler fra Tryk-fonden på 10 mio. kr. til at lave effektmålinger, herunder samfundsøkonomisk evaluering af projektet.

1.4 Sundhedsplejen

Sundhedsplejerskerne er særligt uddannede til at arbejde med sundhed hos familier med børn, såvel spædbørn som småbørn og skolebørn.

Sundhedsplejens tilbud omfatter i forbindelse med fødsler et besøg i hjemmet under graviditeten samt et antal besøg efter fødslen.

Hertil kommer en række undersøgelser i forbindelse med skolegangen.

Alle børnefamilier i Randers Kommune kan hente råd og vejledning hos sundhedsplejen.

Sundhedsplejerskerne fungerer endvidere som konsulenter for daginstitutionerne.

I forbindelse med budgetlægningen for 2015 er der indarbejdet 1,5 mio. kr. i 2015 og 2016 til fortsættelse af aktiviteterne ved familieiværksættere, der er et undervisningstilbud med fødsels- og forældrekursus til førstegangsførelse. Projektet er igangsat i 2014 og med bevillingen gives der mulighed for også at tilbyde parterapi, der andre steder har vist sig at øge trivslen i familierne og medføre færre skilsmisser. Ved budgetlægningen for 2016-19 er det besluttet at der skal foretages en evaluering heraf inden sommeren 2016 således at der ved budgetlægningen for 2017-20 kan træffes beslutning om evt. videreførelse.

1.5 Tandplejen

Den kommunale tandpleje er en kombineret skoletandpleje og småbørnstandpleje, der sikrer at alle børn og unge første gang ved 3 års alderen og til og med det 17. år tilbydes tandpleje og tandregulering efter behov. Herudover tager tandplejen sig af omsorgs- og specialtandpleje for ældre og handicappede, der ikke kan benytte de almindelige tandplejetilbud.

På tandplejens område er der de senere år besluttet en række besparelser, der blandt andet betyder at en række klinikker er blevet nedlagt.

1.6 Andre sundhedsudgifter

Ved kommuneaftalerne mellem Regeringen og KL for 2013, 2014 og 2015 er der hvert år tilgået kommunerne midler med henblik på styrkelse af det nære sundhedsvæsen og sikre bedre sammenhæng for patienter med behandlingsforløb på tværs af sektorerne. Beløbet skal anvendes til at reducere antallet af uhenigtsmæssige genindlæggelser, forebyggelige indlæggelser, uhenigtsmæssige akutte korttidsindlæggelser samt færdigbehandlede patienter, der optager en seng på sygehusene samt til delvis dækning af den opgaveglidning, der i disse år foregår mellem sygehusvæsenet og kommunerne.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 349,2 mio. kr. Hele beløbet vedrører aktivitetsbestemt medfinansiering.

1.7 Aktivitetsbestemt medfinansiering

Kommunerne er medfinansierende på sundhedsområdet, idet der skal betales aktivitetsbestemte bidrag hver gang en borger i kommunen anvender en sundhedsydelse hvad enten det er på sygehuset eller under sygesikringen (fx hos praktiserende læge/speciallæger mv.). Se yderligere herom i afsnit 3.2.

7.1 Sundhedsområdet

Udgifterne til den aktivitetsbestemte medfinansiering er budgetteret således i budget 2016:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
1.7 Aktivitetsbestemt medfinansiering	349,2		349,2

Staten og/eller regionerne opkræver en betaling, som kommunerne ikke pt. har mulighed for at kontrollere på cpr-niveau. Det er aftalt mellem KL og Regeringen, at der skal gives kommunerne adgang hertil med henblik på blandt andet analyser af indsatser på sundhedsområdet.

Kommunerne kan dog løbende følge med i det overordnede forbrug af de enkelte ydelser via Sundhedsstyrelsens hjemmeside (e-sundhed).

Ved økonomaftalen mellem regeringen og KL fastlægges et forventet niveau for den kommunale medfinansiering. På baggrund heraf skønner KL efterfølgende over den enkelte kommunes forventede udgifter i 2015. På baggrund af skønnet og regnskaberfaringer udarbejdes det lokale skøn for udgifterne.

Såfremt de kommunale bidrag til den aktivitetsbestemte medfinansiering region for region overstiger de forventede betalinger, tilbagebetales det for meget betalte beløb til kommunerne efter bloktilskudsfordelingen. Dette kan blive ændret fra 2016, idet det er aftalt at se på, om reguleringen i stedet skal ske fx regionsvis.

2. Budgetmål i 2016

Sundheds- og omsorgsudvalget har opstillet følgende effektmål på sundhedsområdet:

- Tandsundheden blandt de 15 årige øges fra 51,8% til 55% i 2017
- Projektet "Familieiværksætterne", der er startet i 2014 og som fortsættes i 2015/16 evalueres og indgår i arbejdet med forældreuddannelse efter 2016
- At antallet af genindlæggelser af spæd- og småbørn ved udgangen af 2016 er reduceret med 35 % i forhold til 2013
- I Rehabiliteringsenheden skal 50% af deltagerne, der har deltaget i lænderygforløbsprogrammet opleve positive forbedringer i forhold til deres lænderyg
- At Randers Kommune i 2017 har hjemtaget specialiserede genoptræningsopgaver i forhold til fx hjerterehabilitering og ortopædkirurgiske opgaver og samtidig reduceret udgifterne med minimum 0,5 mio. kr.
- I forhold til unge mellem 15 og 25 årige at gennemføre en rygestopindsats, der nedsætter andelen af dagligrygere blandt de 15-25 årige med 10% i 2017 og øge andelen af erhvervsskoleelever, der lever op til Sundhedsstyrelsens anbefalinger om fysisk aktivitet.
- At der i voksengruppen i 2017 er 12% af dagligrygere (mod 19% i 2013) og at andelen af voksne med tegn på alkoholproblemer er faldet fra 14% i 2013 til 12% i 2017

Det bemærkes at de sidste effektmål omkring rygning, fysisk aktivitet og alkohol først kan evalueres når næste rapport af "Hvordan har du det" udkommer.

7.1 Sundhedsområdet

3. Tal og forudsætninger

Afsnittet består af 3 underafsnit, nemlig

- Hovedtal på driften (afsnit 3.1)
- Ændringer over år (afsnit 3.2)
- Budgetforudsætninger (afsnit 3.3)

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra budget 2015 og frem til 2019 (i 2016 PL):

Mio. kr. 2016-priser	Budget	Budget 2016-19			
	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Indenfor servicerammen</i>					
1.1 Vederlagsfri fysioterapi	19,6	19,4	19,4	19,4	19,4
1.2 Rehabilitering	19,4	20,1	20,1	20,1	20,1
1.3 Sundhedscenter	11,7	12,0	9,6	8,5	8,5
1.4 Sundhedsplejen	14,3	14,2	12,7	12,7	12,7
1.5 Tandplejen	30,4	30,0	30,0	30,0	30,0
1.6 Andre sundhedsudgifter	12,2	11,9	11,9	11,9	11,9
Indenfor servicerammen i alt	107,6	107,6	103,7	102,6	102,6
<i>Udenfor servicerammen</i>					
1.7 Aktivitetsbestemt medfinansiering	335,7	349,2	349,9	352,1	353,8
Driftsudgifter i alt	443,3	456,8	453,6	454,7	456,4

Tabellen viser at udgifterne inden for servicerammen er uændret fra 2015 til 2016 til trods for at der er indarbejdet 1% rammereduktionen på alle konti. Dette skyldes at der er overført 1 mio. kr. fra aktivitetsbestemt medfinansiering til "Andre Sundhedsudgifter" som følge af konteringsregler for udgifter til hospice og færdigbehandlede patienter.

Fra 2017 falder udgifterne som følge af at Projekt "Tjek dit helbred" ophører og at der ved budgetlægningen for 2015 alene er givet en bevilling i 2015 og 2016 til familieiværksætterne og projekt PREP; projekterne skal som nævnt oven for evalueres inden budgetlægningen for 2017-20 med henblik på evt. videreførelse.

Endelig er der inden for servicerammen overført 800.000 kr. fra Andre Sundhedsudgifter til Rehabiliteringen til gennemførelse af lænde-ryg-forløbsprogrammet.

7.1 Sundhedsområdet

3.2 Ændringer over år

Sundhed - servicerammen

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
<i>Ændringer vedr. Ejendomsservice ved omkodning</i>	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Udgangspunkt 2015-budget	107,6	107,6	107,6	107,6
Rammerreduktion 1 %	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Udgifter til hospice og færdigbehandlede flyttet fra aktivitetsbestemt medfinansiering (konteringsregler)	1,0	1,0	1,0	1,0
Ejendomsservice	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2015:				
Projekt "Tjek dit helbred", ophører i 2017	0,5	-1,8	-2,9	-2,9
Familieiværksættere, parterapi (kun 2015 og 2016)		-1,5	-1,5	-1,5
LC ældre medicinske patienter udgår fra 2016	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
PL og øvrige ændringer		-0,1	-0,1	-0,1
I alt	107,6	103,7	102,6	102,6

I budgettet for 2016 er der indarbejdet en rammereduktion på 1,0 mio. kr. årligt svarende til 1 % af driftsbudgettet. Reduktionen skal være med til at skabe et større råderum i Randers kommunes samlede budget.

Overførslen af udgifter fra aktivitetsbestemt medfinansiering til udgifter til hospice og færdigbehandlede er rent teknisk som følge af konteringsregler.

Projekt "Tjek dit helbred" var planlagt til at ophøre i 2017 og derfor reduceres udgifterne fra 2017. Projektet er dog forsinket og derfor har Byrådet i mødet den 11. maj 2015 besluttet at projektet forlænges og at denne forlængelse finansieres af overførte midler fra tidligere år vedr. projektet samt andre midler inden for sundhedsområdet. Disse beløb er alene reserveret og ikke omplaceret og indarbejdes derfor først endelig ved en opfølgning på budgettet i sommeren 2016

Projekt "Familieiværksættere" og "parterapi" er kun givet som bevilling i 2015 og 2016; såfremt dette ønskes videreført efter 2016 skal dette indarbejdes i budgetterne fra 2017.

Der har i de senere år fra bloktilskuddet været givet penge til "den ældre medicinske patient"; dette særtilskud bortfalder fra 2016.

7.1 Sundhedsområdet

Aktivitetsbestemt medfinansiering - udenfor servicerammen

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
Udgangspunkt 2015-budget	336,0	336,0	336,0	336,0
Budgetforlig	17,5	16,7	17,5	17,8
KL skøn 2015 korrektion	-8,4	-8,0	-7,7	-6,4
Udgifter til hospice og færdigbehandlede flyttet til serviceudgifter	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2015:				
Forventet tilbagebetaling af for meget indbetalt medfinansiering i 2014	4,0	4,0	4,0	4,0
Regulering som følge af KL's skøn samt regnskabserfaringer	2,1	3,1	4,2	4,2
PL og øvrige ændringer	-1,0	-0,9	-0,9	-0,8
	349,2	349,9	352,1	353,8

3.3 Budgetforudsætninger

Lovgrundlag

Lovgrundlag på Medfinansieringsområdet	Sundhedsloven, herunder særligt §§ 13 og 14 omkring finansiering. Endvidere findes bestemmelser i Lov om regionernes finansiering med tilhørende bekendtgørelser mv.
Lovgrundlag på tandpleje- og sundhedsplejeområdet	Sundhedsloven: Forebyggelse og sundhedsfremme: Kapitel 35, §119 Sundhedspleje: Kapitel 36, §§ 120-126 Tandpleje: kapitel 37, §§ 127-137. Genoptræning og Vederlagsfri fysioterapi: kapitel 39, §140 og kap. 39a, §140a-b Finansiering af sundhedsydelser: kapitel 77, §§247-251a

Budgettet baserer sig på en fremskrivning af tidligere budgetter tilrettet med byrådets tillægsbevillinger med undtagelse af medfinansieringsområdet.

Reglerne for den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet ser således ud i 2016:

Beregning vedrørende somatisk aktivitet på private og offentlige sygehuse	
Stationær behandling	34 pct. af DRG-takst (ekskl. langliggertakst), dog maksimalt 14.811 kr. pr. indlæggelse
Ambulant behandling	34 pct. af DAGS-takst, dog maksimalt 1.461 kr. pr. besøg. Det maksimale beløb for gråzonepatienter udgør 14.811 kr.
Genoptræning under indlæggelse	70 pct. af genoptræningstakst
Beregning vedrørende psykiatrisk aktivitet på private og offentlige sygehuse	
Stationær behandling	60 pct. af sengedagstakst, dog maks., 8.568 kr. pr. indlæggelse
Ambulant behandling	30 pct. af besøgstakst, dvs. 536 kr. pr. besøg
Beregning vedrørende praksissektoren	

7.1 Sundhedsområdet

Speciallægebehandling	34 pct. af honorarer, dog maksimalt, 1.461 kr. pr. ydelse.
Almen lægebehandling	10 pct. af honorarer for grundydelse
Fysioterapeutisk behandling	10 pct. af honorarer
Kiropraktor behandling	10 pct. af honorarer
Psykologhjælp	10 pct. af honorarer
Fodterapeutisk behandling	10 pct. af honorarer
Tandlægebehandling	10 pct. af honorarer
Tilskud til anden behandling	10 pct. af honorarer
Genoptræning efter endt sygehusbehandling	
Al genoptræning, hvad enten dette foregår på sygehus eller andre steder	100 pct. af udgifterne

Hertil kommer en obligatorisk plejetakst på 1.976 kr. for færdigbehandlede patienter samt for ophold på hospice.

I aftalen mellem regeringen og KL bliver der fastlagt et forventet niveau for udgifterne på landsplan, der efterfølgende vil blive reguleret såfremt udgifterne bliver højere eller lavere.

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Udgifter pr. indbygger på medfinansieringsområdet – regnskab 2014

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Stationær somatisk behandling	1.267	1.232	1.256	1.755	1.624	1.553
Ambulant somatisk behandling	1.240	1.531	1.194	1.633	1.448	1.215
Stationær psykiatrisk behandling	64	53	43	59	46	96
Ambulant psykiatrisk behandling	135	89	118	155	128	161
Sygesikring	295	272	233	265	295	345
Genoptræning under indlæggelse	60	77	78	72	69	53
Samlede udgifter på medfinansieringsområdet	3.061	3.254	2.922	3.939	3.610	3.423

Kilde: 6-by nøgletalsrapport 2015

Udgifter til sundhedsfremme og forebyggelse – regnskab 2014

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Sundhedsfremme og forebyggelse	82	121	135	144	133	259

Kilde: 6-by nøgletalsrapport 2015

Tabellen viser Randers ligger på niveau med Odense, Aalborg og Esbjerg, mens Aarhus ligger noget lavere og København væsentligt over de øvrige kommuner. Randers ligger på det "gennemsnitlige" niveau primært højt som følge af udgifterne i forbindelse med projekt "tjek dit helbred", der udløber i 2017.

7.1 Sundhedsområdet

Udgifter til færdigbehandlede patienter – regnskab 2014

Kr. pr. indbygger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Færdigbehandlede somatiske patienter	8	2	8	5	1	32
Færdigbehandlede psykiatiske patienter	12	0	24	8	3	34
Udgifter til hospice	26	26	24	40	5	9

Kilde: 6-by nøgletalsrapport 2015

Tabellen viser at Randers sammen med Odense ligger lavest i forhold til udgiften til færdigbehandlede patienter og at Randers ligger allerlavest i forhold til udgifter til hospice.

Dette skyldes i høj grad det kommunale hospice på Lindevænget og Tryghedshotellet på Kollektivhuset samt et relativt højt antal aflastningspladser.

7.1 Sundhedsområdet

Tandplejen, nettodriftsudgifter pr. bruger – regnskab 2014

Kr. pr. bruger	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Tandpleje for de 0-17 årige	1.378	1.156	1.453	1.679 ¹⁾	1.315	1.443
Omsorgstandpleje pr. bruger	3.377 ²⁾	3.191	2.666	2.515	3.338 ³⁾	3.779
Specialtandpleje pr. bruger	4.131 ⁴⁾	7.076	5.762	7.203	4.129	4.482

Anmærkning

Tallene er korrigeret for direkte udbetalt pension til tjenestemænd, pensionsforsikringspræmier til tjenestemænd, udgifter til konsulentfunktioner, budtjeneste, husleje, forbrugsafgifter, ejendomsskatter, bygningsvedligehold og rengøring. Udgifter til centralt finansierede elever tillægges.

Huslejeudgiften til specialtandpleje er i varierende grad inkluderet i nettoudgiften.

Der er ikke korrigeret for betydelige variationer i udgift til transport af brugere.

Noter

1) Tandreguleringsopgaven løses gennem aftale med privatpraktiserende specialtandlæge

2) Udgiften til omsorgstandpleje bogføres på magistraten for Sundhed og Omsorg (4.451.225 kr.). Den er manuelt tillagt Tandplejens samlede udgifter.

3) Undervisningsprojekt lanceret i 2014.

4) Udgiften til Specialtandplejen konteres på magistraten for Sociale forhold og beskæftigelse (3.764.104 kr.). 544.636 kr. er bogført direkte på Tandplejens konto. Udgifterne på 3.764.104 kr. er manuelt tillagt Tandplejens samlede udgifter

Tabellen viser at Randers i udgiften pr. bruger i tandplejen for de 0-17 årige har den næstlaveste udgift, i omsorgstandplejen har et gennemsnitligt forbrug og inden for specialtandpleje har det laveste forbrug pr. bruger sammen med Aarhus.

4.2 Takster

	Takst for 2015	Takst for 2016
Omsorgstandpleje: forpligter kommunerne til at tilbyde forebyggende og behandlende tandpleje til personer, der på grund af nedsat førlighed eller vidtgående fysisk eller psykisk handicap kun vanskeligt kan udnytte de almindelige tandplejetilbud. Egenbetalingen udgør	485,00	490,00
Specialtandpleje: for udviklingshæmmede og sindslidende. Egenbetaling udgør	1.795,00	1.815,00
<i>Taksterne reguleres iht. Bekendtgørelse nr. 179 af 28. februar 2012, § 29, en gang årligt på grundlag af satsreguleringsloven.</i>		

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Sundhedsplejen

Selvstændige klinikker:		
Asferg skole	Østergade 2, Asferg	8990 Fårup
Assentoftskolen	Skolevej 14, Assentoft	8960 Randers SØ
Bjerregrav skole	O. Fussingvej 7, Øster Bjerregrav	8920 Randers NV
Fårup skole	Skolebakken 5	8990 Fårup
Grønhøjsskole	Nørreled, Øster Tørslev	8983 Gjerlev J
Havndal skole	Søringen 3	8970 Havndal
Hornbæk skole	H. C. Andersensvej 1	8920 Randers NV
Korshøjsskolen	Skolevænget 1 a, Harridslev	8930 Randers NØ
Kristrup skole	Skolegade 4	8960 Randers SØ
Langå skole	Gydevej 3	8870 Langå
Munkholmskolen	Bymarksvej 18, Stevnstrup	8870 Langå
Nørrevangsskolen	Glentevej 15	8930 Randers NØ
Rismølleskolen	Rismøllegade 15	8930 Randers NØ

7.1 Sundhedsområdet

Søndermarkskolen	Skanderborggade 65	8940 Randers SV
Tirsdalens skole	R. Hougårdsvej 50	8960 Randers SØ
Vestervangsskolen	Nålemagervej 120	8920 Randers NV
Østervangsskolen	Dronningborg Boulevard 33	8930 Randers NØ
Klinikfællesskab med psykologer, tandlæger mv.		
Blicherskolen	Haldvej 6	8981 Spentrup
Hald-Kærby Centralskole	Salbakken 7, Hald	8983 Gjerlev J
Hobrovejens skole	Gethersvej 36	8900 Randers C
Oust Mølleskolen	Oust Møllevej 25	8920 Randers NV
Privatskoler:		
Randers Realskole	Fabers Alle 3	8900 Randers C

Tandplejen

Centralklinikken inkl. tandregulering	Randers Sundhedscenter, Biografgaden 3	8900 Randers C
Nørrevangsskolens tandklinik	Glentevej 15	8930 Randers NØ
Østervangsskolens tandklinik	Dronningborg Boulevard 33	8930 Randers NØ
Tirsdalens tandklinik	R. Hougårdsvej 50	8960 Randers SØ
Søndermarksskolens tandklinik	Skanderborggade 65	8940 Randers SV
Blicherskolens tandklinik	Haldvej 6	8981 Spentrup
Bjerregravskolens tandklinik	O. Fussingvej 7, Øster Bjerregrav	8920 Randers NV
ssentoftskolens tandklinik	Skolevej 20, Assentoft	8960 Randers SØ
Korshøjsskolens tandklinik	Skolevænget 1 a, Harridslev	8930 Randers NØ
Langå skoles tandklinik	Gydevej 3	8870 Langå
Havndal skoles tandklinik	Skolevej 3	8970 Havndal

4.4. Yderligere oplysninger

Faktaoplysninger

Sundhed	2013	2014
Udskrivelser fra hospitaler af borgere fra Randers	19.120	19.483
- heraf fra Regionshospitalet i Randers	12.588	12.828
Sengedage, borgere fra Randers	65.752	63.896
- heraf på Regionshospitalet i Randers	41.475	40.213
Antal ambulante besøg og ydelser, borgere fra Randers	188.112	198.484
- heraf på Regionshospitalet i Randers	117.155	120.969
Antal genoptræningsplaner	2.659	2.995
- heraf almen genoptræning	1.992	2.347
- heraf specialiseret genoptræning	667	648
Psykiatri		
- antal sygehusudskrivelser	757	790
- antal sengedage	9.355	10.737
- antal besøg	19.835	24.907

Kilde: E-sundhed

Sundhedsplejen

	2013	2014
Antal fødte	930	908

Kilde: Danmarks Statistik

7.1 Sundhedsområdet

Tandplejen

Antal i Tandplejen, uge 15, 2015

	Offentligt	Hos private	I alt
- antal 0-14 årige	16.583	0	16.583
- antal 15 årige	1.221	0	1.221
- antal 16-17 årige	1.922	164	2.086
- specialtandpleje (handicappede)	253	34	287
- omsorgstandpleje (ældre)	234	14	248
- I alt	20.213	212	20.425
De tilsvarende tal for 2014	20.342	272	20.614

Antal 15 årige, der har været eller er i behandling med tandretning	290		290
---	-----	--	-----

Der henvises i øvrigt til www.sundhedscenter.randers.dk vedr. oplysninger om sundhedscenter, rehabilitering og sundhedspleje og til www.tandplejen.randers.dk vedr. tandplejen.

7.2 Omsorgsområdet

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicrammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Pleje, omsorg, genoptræning mv.	825,0	-104,3	720,7			
1.2 Hjælpe midler og rådgivning	67,0	-7,0	60,0			
1.3 Plejevederlag	4,2	0,0	4,2			
1.4 Ældreboliger				43,1	-77,1	-34,0
Driftudgifter i alt	896,1	-111,3	784,8	43,1	-77,1	-34,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 784,8 mio. kr. – fordelt med udgifter for 896,1 mio. kr. og indtægter for 111,3 mio. kr.

1.1 Pleje og omsorg, genoptræning og vedligeholdelsestræning samt andre faste ejendomme og tilskud til foreninger.

Området er budgetmæssigt opdelt i følgende delområder:

Mio. kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Pleje- og omsorg	754,3	-95,8	658,5
Genoptræning og vedligeholdelsestræning	61,5	-2,0	59,5
Andre faste ejendomme	9,2	-6,5	2,7
I alt	825,0	-104,3	720,7

Pleje og omsorg er det største udgiftsområde og omfatter de fleste servicetilbud, der gives på ældreområdet, fx praktisk/personlig hjælp og sygepleje til borgere i eget hjem, tilbud på plejecentrene fra pleje til cafeer samt Madservice Kronjylland. Hertil kommer 2 selvejende ældrecentre (Randers Kloster og Solbakken), som drives efter overenskomst med kommunen.

Genoptræning og vedligeholdelsestræning budgetteres særskilt, og omfatter primært de kommunale aktivitetscentre, der er på kommunens plejecentre. Posten "andre faste ejendomme" omfatter udgifter og indtægter ved udlejningsboliger, der ikke er opført efter ældreboligloven, men lejet af pensionselskaber (Gudenåcentret og Dragonparken).

Borgerne, der er visiteret til hjælp på frit-valgsområdet (praktisk og personlig pleje), har mulighed for at vælge mellem kommunal leverance eller én af de private aktører, der er godkendt. På ældreportalen www.aeldre.randers.dk findes en oversigt over de godkendte leverandører.

Der er i de senere år gennemført en række besparelser på ældreområdet, blandt andet nedlæggelse af en række boliger, "træning i stedet for hjælp", obligatorisk brug af sundhedsklinikker, forhøjelse af brugerbetalingen for dagcenterkørsel, ændret natstruktur, reduktion i ledelse og administrative medarbejdere.

På området sker der i disse år en opgaveglidning og –flytning fra regionen (sygehusvæsenet) til de kommunale tilbud, blandt andet i forbindelse med at der lukkes senge på sygehusafdelinger og ved at der sker hurtigere udskrivning af patienterne.

Med henblik herpå og for at begrænse sygehusindlæggelser, primært de forebyggelige indlæg-

7.2 Omsorgsområdet

gelses og genindlæggelser, blev Tryghedshotellet på Kollektivhuset åbnet primo 2011. "Hotellet" omfatter præhospitale pladser samt selvindskrivningspladser og aflastningspladser. Ved budgetlægningen for 2015 blev det besluttet at udvide "hotelkapaciteten", således at der nu er 18 pladser.

Ligeledes arbejdes der løbende med den tidligere udskrivning og på at undgå indlæggelser i det hele taget, blandt andet via sundhedsstrategisk ledelse, der er et samarbejde mellem regionshospitalet Randers og kommunerne i Randers-klyngen (Randers, Favrskov, Syddjurs og Norddjurs).

Med henblik på at styrke de kommunale medarbejdere i forbindelse med opgaveglidning mv. gennemføres der løbende efteruddannelse og rotationsforløb for ældreområdet personale.

På Byrådets møde den 25. november 2013 er der besluttet en procesplan for etablering af et nyt plejecenter til erstatning for Gudenåcentret og Dragonparken, hvor lejekontrakterne udløber i 2018. I skrivende stund er det besluttet at byggeriet "Fremtidens Plejehjem" opføres på Nyvangsskolens arealer og der er udpeget bygherrerådgiver. Det samlede projekt vil efter planen være afsluttet i 2. halvår af 2017.

I forbindelse med vedtagelsen af finansloven for 2014 blev der afsat 1 milliard kroner til ældreområdet på landsplan, og Randers Kommune har efter ansøgning fået tildelt kommunens andel (ca. 17,7 mio. kr.) i både 2014 og 2015. Fra 2016 er beløbet lagt over i bloktilskudspuljen. Dette betyder for det første at Randers Kommunes andel bliver mindre end hidtil, idet beløbet nu fordeles som bloktilskud, hvilket gør at Randers kommune i 2016 kan disponere over ca. 17,1 mio. kr. af puljen mod ca. 17,8 mio. i 2015, hvor beløbet blev fordelt efter ældrebefolkningen. For det andet var tilskuddet i 2014 og 2015 indregnet som indtægt på ældreområdet, hvor indtægten fremover vil stå på bloktilskudskontoen – dette betyder at det teknisk vil se ud som om at ældreområdets nettoudgifter bliver forøget svarende til tilskuddet.

Sundheds- og omsorgsudvalget har på mødet den 17. november 2015 besluttet fordelingen af beløbet på følgende måde:

		Mio. kr.
10 distriktssygeplejersker	Distriktssygeplejerskerne har sikret at der i alle distrikter er ansat en sygeplejerske, der kan understøtte sosu-medarbejderen. Sygeplejerskerne har særligt fokus på at nedbringe uensigtsmæssige indlæggelser. Dette følges som projekt og der vil i foråret 2016 blive afrapporteret i forhold hertil og taget stilling til det fremtidige fokus.	3,7
Styrkelse af aften/natberedskabet	I lighed med ansættelsen af distriktssygeplejerskerne er der givet mulighed for at styrke den koordinerende indsats på aften/natområdet ved en bevilling til natcentret samt et mindre beløb til hvert af de 3 områder.	1,0
Indsatser på demensområdet	Der er iværksat en række aktiviteter til styrkelse af indsatsen over for demente, herunder etablering af tilbud for yngre demente i Fårup, etablering af specialteam af særligt uddannede medarbejdere, der kan bistå ældreområdets øvrige medarbejdere i forhold til	1,4

7.2 Omsorgsområdet

	komplicerede problemstillinger med demente samt alternative aktiviteter for demente. Aktiviteterne foreslås videreført	
Styrket kompetenceudvikling på ældreområdet (PPS-licens)	I 2014 blev IT-systemet PPS (Praktiske Procedurer i Sygeplejen) anskaffet. Systemet understøtter den sygeplejefaglige indsats. Det afsatte beløb dækker den løbende licensudgift.	0,2
Medarbejdere til styrkelse af sociale aktiviteter	Der er ansat 6 medarbejdere til at styrke de sociale aktiviteter på ældreområdet. Der vil i foråret 2016 blive foretaget en evaluering af indsatsen med henblik på det fremtidige fokus	2,3
Styrket indsats på centrene (SOSU-medarbejdere)	Med henblik på at en styrket indsats på centrene er der givet et rammebeløb til hvert område samt de 2 selvejende institutioner (Randers Kloster og Solbakken). Beløbet giver mulighed for at igangsætte en række aktiviteter på de enkelte centre.	3,7
Styrket kompetenceudvikling af ældreplejen, herunder anvendelse af opsporingsredskaber (TOBS/ABCD)	Med henblik på at forebygge indlæggelser mv. arbejdes der fra 2015 med at indføre opsporingsredskaber i ældreplejen, som skal forbedre informationsudvekslingen mellem sosu-hjælpere, sosu-assistenten samt sygeplejersker. Endvidere kan midlerne anvendes til kompetenceudvikling.	3,0
Afsættes til nye aktiviteter, herunder til frivilligt arbejde	Der afsættes i 2016 ekstra midler til fordeling blandt frivillige og andre aktiviteter for ældre.	0,4
Konference for frivillige	Der afsættes et beløb til konference for de frivillige inden for sundheds- og omsorgsområdet	0,2
Afsættes til Fremtidens Plejehjem	Restbeløbet foreslås afsat til Fremtidens Plejehjem til senere fordeling	1,2
I alt		17,1

1.2. Hjælpemidler og Rådgivning (hjælpemiddeldepotet)

Hjælpemiddelhuset Kronjylland har kontakt med mere end 10.500 af kommunens borgere. De direkte udgifter til hjælpemidler konteres under denne udgiftspost, ligesom udgifter til kommunikation (syns, tale- og høreområdet) og udgifter vedr. bevilling af handicapbiler.

I 2010 hjemtog Randers Kommune sammen med Favrskov, Syddjurs og Norddjurs kommuner en række opgaver på høreområdet og etablerede Hørecenter Midt. I 2011 er der sammen med Favrskov og Syddjurs Kommuner hjemtaget en række opgaver på synsområdet. Fra årsskiftet 2011/2012 blev synssamarbejdet udvidet med Norddjurs kommune og nye opgaver. Der er samtidig indgået en samarbejdsaftale med Optikerhøjskolen, der er placeret i Randers. Samlet set kaldes dette samarbejde nu for Kommunikationssamarbejdet Midt; for en nærmere redegørelse for dette samarbejde, kan der henvises til Sundheds- og ældreudvalgets møde den 24. november 2011, 28. november 2013 samt 23. april 2015.

7.2 Omsorgsområdet

Randers Kommune er driftsherre i såvel høre- som synssamarbejdet. Udgifterne til samarbejdet fordeles efter kommunernes andel af det samlede indbyggertal.

1.3 Plejevederlag

Der kan bevilges plejevederlag til pårørende, hvis en nær slægtning eller ven er alvorligt syg/døende og plejen kan ydes i eget hjem. Man har ret til orlov fra sit arbejde, når man modtager plejevederlag.

Udenfor servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 43,1 mio. kr. og indtægter for 77,1 mio. kr. – i alt nettoindtægter på 34 mio. kr.

1.4. Ældreboliger

Kommunen står som udlejer af mange pleje- og ældreboliger, og i driftsregnskabet er der en nettoindtægt på 34 mio. kr. hvilket ikke er udtryk for et samlet overskud af ældreboligerne, idet finansieringsomkostningerne betales via økonomiudvalgets konti.

Der er indgået en administrationsaftale med Lejerbo i forhold til de kommunale ældreboliger.

2. Budgetmål i 2016

Sundheds- og omsorgsudvalget har opstillet følgende effektmål på sundhedsområdet:

- Budgetterne overholdes: regnskabsresultatet for det samlede ældreområde ligger inden for plus/minus 1% af det korrigerede budget
- Brugertilfredsheden øges på fritvalgsområdet fra 85% i 2012 til 87% i 2017
- Medarbejdernes fraværsprocenter reduceres med 1,5 procentpoint i 2017
- Medarbejdernes psykiske arbejdsmiljø opleves 1 procentpoint bedre fra 91% i 2013 til 92% i 2017
- Kommunen fastholder andelen af fritvalgsområdet på ca. 90%
- Fremtidens plejehjem er bygget senest ved udgangen af 2017
- Tilgangen af frivillige øges med en minimumtilgang på 5% pr. år
- Anvendelse af sundhedsklinikkerne øges med en stigning i antallet af borgere, der er tilknyttet med 10% i 2017
- Andelen af økologiske madvarer i middagsproduktionen er mindst 30% i 2017
- Faggrupperne social og sundhedsassistenter og sygeplejersker udgør 75% af samlede nathold i 2017
- Alle ansatte medarbejdere i plejeboliger har gennemgået specifikke efteruddannelsesforløb i demens senest i 2017.

7.2 Omsorgsområdet

3. Tal og forudsætninger

Afsnittet består af 3 underafsnit, nemlig

- Hovedtal på driften (afsnit 3.1)
- Ændringer over år (afsnit 3.2)
- Budgetforudsætninger (afsnit 3.3)

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra budget 2015 og frem til 2019 (i 2016 PL):

Mio. kr. 2016-priser	Budget	Budget 2016-19			
	2015	2016	2017	2018	2019
1.1 Pleje, omsorg, genoptræning mv.	722,4	720,7	732,6	746,1	764,7
1.2 Hjælpebidler og rådgivning	55,7	60,0	60,0	60,0	60,0
1.3 Plejevederlag	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
1.4 Ældreboliger	-33,9	-34,0	-34,0	-34,0	-34,0
Driftudgifter i alt	782,3	784,8	796,7	810,2	828,9

I tabellen er det et fald i "pleje, omsorg, genoptræning mv." fra 2015 til 2016, hvilket skyldes 1% rammereduktion, overførsler til Ejendomsservice samt beslutning om at etablere Træningshøjskolen, som forventes at reducere behovet for hjælp fra hjemmeplejen. I modsat retning trækker at der hvert år sker en demografiregulering af budgettet samt ældremilliarden, der ikke længere gives som tilskud med tilhørende indtægt, men over bloktilskuddet.

Udgifterne til hjælpebidler er øget væsentligt som følge af kraftigt stigende udgifter de senere år, dels på grund af flere ældre og dels den hurtigere udskrivning fra sygehusene. Blandt de hjælpebidlerudgifter, der er steget mest, er stomi-bevillinger.

3.2 Ændringer over år

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
<i>Ændringer vedr. Ejendomsservice ved omkodning</i>	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
Udgangspunkt 2015-budget	782,5	782,5	782,5	782,5
Rammereduktion 1%	-7,9	-7,9	-7,9	-7,9
Demografiregulering	11,5	24,5	38,0	56,6
Indtægt vedr. ældremilliarden flyttes til konto 7, forøgelse af bloktilskuddet	17,1	17,1	17,1	17,1
Budgetforlig - etabl. Træningshøjskole	-2,1	-2,1	-2,1	-2,1
Ejendomsservice	-15,1	-15,1	-15,1	-15,1
Lov og cirkulære	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Udmøntning af puljer	0,1	0,1	0,1	0,1
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2014-2017:				
Midlertidig omklassificering af pleje/ældreboliger	-1,0	-2,0	-2,0	-2,0
PL og øvrige ændringer	-0,1	-0,2	-0,2	-0,1
Driftudgifter i alt	784,8	796,7	810,2	828,9

7.2 Omsorgsområdet

2016 - beslutninger

I budgettet for 2016 er der indarbejdet en rammereduktion på 7,9 mio. kr. årligt svarende til 1 % af driftsbudgettet. Reduktionen skal være med til at skabe et større råderum i Randers kommunes samlede budget.

I forhold til det tilskud, der hidtil er givet til Løft af ældreområdet (Ældremilliarden) omlægges dette tilskud fra 2016, således at det gives via bloktilskuddet – dette betyder at indtægten flyttes fra ældreområdet til økonomiudvalgets område; se også beskrivelse i afsnit 1.1.

Demografiudviklingen viser, at der er en stigning på 11,5 mio. kr. i 2016 som følge af flere ældre. Den demografiske udvikling er nærmere specificeret i nedenstående afsnit 3.3.2.

Vedr. Ejendomsservice er der samlet set overflyttet 16,2 mio. kr. fra Omsorg.

Budgetændringer fra tidligere år

Ændringer fra budget 2014

Ved budgetlægningen for 2014 blev det vedtaget at omklassificere en række boliger i en årrække fra 2014 til 2017; dette medfører at der i forhold til 2015 er stigende besparelser i forbindelse hermed i 2016 og 2017.

3.3 Budgetforudsætninger

3.3.1 Tildelingsmodel

Fordelingsmodel på ældreområdet.

Sundheds- og ældreudvalget har godkendt fordelingsmodellen på ældreområdet den 24. november 2011 og modellen er efterfølgende evalueret og justeret på udvalgets møde den 31. oktober 2013. Selve modellen for lønsumfordelingen ser således ud:

	Afsat til	Tildelingsprincip (2016-beløb)
Delmodel 1: Ledelse og administration samt, tekniske servicemedarbejdere	Områdeledere, distrikts- og centerledere, ernæringsledere, sygeplejeledere, trænings- og aktivitetsledere, administrative ledere, administrativt personale samt tekniske servicemedarbejdere	Modellen tildeler hvert område en lønsum svarende til det antal ledere, der er i organisationsmodellen, godkendt af byrådet den 2. maj 2011. Der tildeles 9.603.600 kr. efter lønsum til øvrige administrative stillinger, herunder til tre administrative ledere. Endvidere tildeles områderne ressourcer til tekniske servicemedarbejdere på baggrund af aftale om Ejendomsservice, hvor halvdel af det tekniske servicepersonale er overført til Ejendomsservice samt i henhold til driftsaftaler omkring ældreboliger.
Delmodel 2: Boliger	Basisedarbejdere hele døgnet i alle boligtyper - inklusiv sygepleje og inklusiv særydelser	Pr. bolig tildeles (note 1): Ældreboliger med kald: 148.802 kr. Plejeboliger og aflastningsboliger: 297.604 kr. Demensboliger: 369.069 kr.
Delmodel 3 A: Personlig pleje og praktisk hjælp i fritvalgsområdet	Basisedarbejdere, der leverer personlig pleje og praktisk hjælp i fritvalgsområdet inkl. særydelser	Tildeles efter gennemsnittet af visiterede timer på fritvalgsområdet samt uddelegerede sygeplejeydelser (som leveres af sosupersonale) i uge 31-43. (note 2).

7.2 Omsorgsområdet

		Der tildeles 17.209 kr. pr. visiteret time på årsbasis inkl. betaling til de private leverandører.
Delmodel 3 B: Hjemmesygepleje i fritvalgsområdet	Basismedarbejdere, der leverer hjemmesygepleje i fritvalgsområdet, inkl. særydelser	Tildeles 22 % i forhold til antallet af visiterede fritvalgs-timer samt leverede uddelegerede sygeplejeydelser i området
Delmodel 4: Aktivitetsområdet	Basismedarbejdere på aktivitetsområdet inkl. genoptræning efter serviceloven, ekskl. genoptræning efter sundhedsloven	Der fordeles beløb pr. bolig (jf. delmodel 2) + pr. borger over 75 år i fritvalgsområdet: Pr. bolig (note 3): 13.403 kr. Pr. øvrig +75 årig: 1.971 kr.
Delmodel 5: Køkkenområdet	Basismedarbejdere i køkkener og caféer	Tildeles ud fra omsætningen 1. oktober 2014 til 30. september 2015 fratrukket 45 % til køb af råvarer
Delmodel 6: Øvrige	Natcentret	11.127.666 kr.
	Hospice	5.310.882 kr.
	Tryghedshotellet	10.613.905 kr.
	Psykiatri	3.827.179 kr.
	Genoptræningspladser	6.777.850 kr.
	Træningshøjskole (fra 1. marts 2016)	5.666.667 kr.
	Til senere fordeling ved stigning i antallet af visiterede timer mv.	4.000.000 kr.

Noter:

- 1 Antallet af boliger opgøres som det forventede antal "helårs-boliger" i budgetåret.
Hvis der sker ombygninger eller forventede udvidelser, medregnes til- eller afgang af boliger forholdsmæssigt.
- 2 Antallet af fritvalgstimer opgøres som det gennemsnitlige ugentlige visiterede timer og uddelegerede sygeplejetimer, i 2016 efter antallet af timer i perioden uge 31-43.
- 3 Her er anvendt samme antal boliger som i delmodel 2. Boliger under delmodel 6 indgår ikke i beregningen.
I forhold til antallet af 75+ årige anvendes befolkningen i området pr. 1. januar året forud for budgetåret.

Med de anvendte tal ser lønsumstildelingen i 2016 således ud:

7.2 Omsorgsområdet

	Nord	Syd	Vest	I alt
Ledelse	9.634.146	8.670.210	8.123.112	26.427.468
Administrative medarbejdere	3.237.748	3.275.764	3.090.087	9.603.598
Demensboliger	14.024.630	18.084.392	14.762.769	46.871.790
Plejeboliger	36.902.998	54.461.683	63.092.223	154.456.904
Aflastningsboliger	4.166.468	1.785.629	2.976.048	8.928.145
Ældreboliger med kald	42.855.095	15.773.056	8.630.540	67.258.690
Frit valgssområdet	51.029.158	52.224.080	40.272.625	143.525.863
Sygepleje til hjemmeboende	11.226.415	11.489.298	8.859.977	31.575.690
Aktivitetsområdet	11.633.155	9.853.278	8.451.562	29.937.996
Køkkenområdet	5.531.655	5.920.418	6.973.038	18.425.111
Natcenter	0	0	11.127.666	11.127.666
Psykiatriboliger	0	3.827.179	0	3.827.179
Hospice og præhospitaleenhed	0	5.310.882	10.613.905	15.924.787
Træningshøjskole og Genoptræningscenter	5.666.667	6.777.850	0	12.444.517
I alt	195.908.134	197.453.718	186.973.552	580.335.404

Det skal bemærkes at specifikationen af tildelingen herover til de enkelte delområder alene er vejledende, og at det er op til det enkelte område at viderefordre budgettet under hensyntagen til lokale forhold.

Det skal endvidere bemærkes at hvis der sammenlignes med tildelingerne i 2015 er der overført beløb vedr. tekniske servicemedarbejdere til Ejendomsservice og at psykiatritilbud på Bakkegården er overtaget af Socialforvaltningen

Fordeling af udgifter ud over løn:

Driftsudgifterne opdeles i særligt overførbare driftsudgifter og direkte overførbare driftsudgifter.

Særligt overførbare driftsudgifter

Forlods er der afsat beløb til følgende driftsudgifter og –indtægter:

- kørsel

Disse udgifter er defineret som "særligt overførbare", hvilket betyder, at der kan ske en omfordeling af midlerne, såfremt det viser sig, at der er skævheder.

Direkte overførbare driftsudgifter

Ud over de særligt overførbare driftsudgifter tildes der beløb til hvert område til de direkte overførbare driftsudgifter, beløb, som ikke kan reguleres efterfølgende.

Disse udgifter fordeles således:
Fast beløb pr område.

7.2 Omsorgsområdet

Til anvendelse af de forventede "faste omkostninger" ved et område, afsættes 3.000.000 kr. pr. område.

Øvrigt driftsbudget

Det resterende driftsbudget fordeles mellem områderne efter lønsum.

Dette er til samtlige øvrige driftsudgifter, såsom

- kursusudgifter,
- beklædningsgodtgørelse,
- øvrige personaleudgifter,
- rengøringsartikler,
- vinduespolering,
- renovation og rensning,
- inventar,
- læge- og sygeplejefaglige artikler,
- beskæftigelsesmaterialer (udgifter og indtægter),
- diverse udgifter,
- annonceudgifter samt
- administrationsudgifter (kontorhold).

Særligt omkring forplejning

Budgettet vedr. **forplejning** er beregnet på grundlag af omsætningen fra 1. oktober til 30. september og der beregnes udgifter til fødevarer mv. på 45% heraf.

3.3.2 Demografi

Der er en demografimodel på ældreområdet, som tager udgangspunkt i de enhedsbeløb på ældreområdet, som Økonomi- og indenrigsministeriet opgør i forbindelse med beregningen af de enkelte kommuners udgiftsbehov.

Disse enhedsbeløb ganges så på den forventede udvikling i antal ældre. Desuden foretages der hvert år en efterregulering i forhold til det faktiske antal ældre.

Modellen indtil budget 2013 har medført demografiregulering i forhold til befolkningstallet mellem 65 og 74 år, 75 og 84 år og 85 år og derover, men med vedtagelsen af budget 2013 sker der fremover alene demografiregulering for de 75-84 årige og personer på 85 år og derover.

Tabel 16 - Samlet regulering på ældreområdet

Demografi, 1000 kr.	2016	2017	2018	2019
Efterreg vedr. 2015	1.827	1.827	1.827	1.827
Ændring 2015-16	9.688	9.688	9.688	9.688
Ændring 2016-17	0	12.948	12.948	12.948
Ændring 2017-18		0	13.522	13.522
Ændring 2018-19	0	0	0	18.660
I alt	11.515	24.463	37.985	56.645

7.2 Omsorgsområdet

4. Nøgletal, takster m.m.

4.1 Nøgletal

Nettodriftsudgifter til ældreområdet – regnskab 2014 – (65 årige og derover)

Kr. pr. 65 årige og derover	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Pleje og generelle tilbud						
Praktisk hjælp og pleje indenfor frit valg	8.751	9.730	9.522	32.726	6.766	12.658
Praktisk hjælp og pleje udenfor frit valg	15.606	13.758	16.881	0 ¹⁾	20.320	27.479
Foreb. indsats/generelle tilbud	617	269	997	232	87	1.250
Hjemmesygepleje	3.376	2.244	3.358	0 ²⁾	1.693	3.351
Udgifter til vedligeholdende træning og genoptræning efter Serviceloven	1.519	1.191	678	0	1.774	553
Udgifter til adm. og ledelse	1.768	2.837	697	987	1.996	2.021
Pleje og omsorg i alt	31.637	30.029	32.133	33.945	32.636	47.312
Hjælpemidler						
Støtte til køb af biler	201	102	0	6	34	11
Optiske synshjælpemidler	20	0	0	23	11	15
Arm- og benproteser, høreapp., ortopæd. hjælpem.	135	166	0	85	279	206
Inkontinens- og stomihjælpemidler (bleer mv.)	335	501	0	581	445	361
IT-hjælpemidler/IT-forbrugsgoder	22	0	0	8	11	4
Hjælp til boligindretning	41	29	0	30	49	98
Udgifter til adm. og ledelse	303	223	0	749	0	417
Andet	878	1.674	1.797	319	975	1.417
Hjælpemidler i alt	1.935	2.695	1.797	1.801	1.804	2.529
Andre udgifter og indtægter indenfor ældreområdet	3.877	2.226	1.959	-55	230	5.347
I alt, ældreområdet	37.449	34.950	35.889	35.691	34.670	55.188

Noter

- 1) Beløbet der er anført udgør det samlede for uden for / inden for frit valg.
- 2) Hjemmesygepleje er integreret i praktisk hjælp og pleje og kan derfor ikke opgøres særskilt.

Tabellen viser at Randers Kommune ligger med den laveste udgift pr. 65 årige og derover, men at udgiftsniveauet samtidig er meget lig hinanden i Odense, Esbjerg, Aalborg og Randers, mens Aarhus ligger lidt over og København væsentligt højere.

7.2 Omsorgsområdet

Det skal bemærkes at der er forskelle i konteringspraksis i de enkelte kommuner og derfor kan tal inden for de forskellige kategorier afvige fra hinanden, hvorfor det er mest relevant at fokusere på det samlede udgiftsniveau.

Antal boliger i forskellige boligkategorier – regnskab 2014

Pr. 1.000 65 årige og derover	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Plejhjemsboliger/plejeboliger	49	33	38	25	55	46
Boliger for demente, fx skærmet enhed	2	6	7	15	7	4
Midlertidige pladser	2	2	4	3	3	6
Støttede ældreboliger	43	37	37	28	18	74
I alt	96	78	86	71	83	130
Udgift pr. plejebolig	298.283	318.361	336.510	0¹⁾	311.035	402.931

Noter

1) Der er integrerede ordninger på området - hvorfor der ikke kan foretages særskilt opdeling af udgiften til plejeboliger

Tabellen viser at der er forskel i sammensætningen af boligtyperne i de 6 kommuner, fx har Randers et forholdsvis stort antal boliger, hvor der er tilknyttet fast personale, mens de øvrige kommuner har et større antal støttede boliger, som ikke betjenes af fast personale, men som henhører under frit-valgsområdet, altså med visiteret hjælp.

Udgiftsniveauet pr. plejebolig afviger ikke stort fra hinanden, bortset fra København, som har den højeste udgift pr. plejebolig.

Antal modtagere af pleje og praktisk bistand – regnskab 2014

Modtagere pr. 1.000 i aldersgruppen	Aarhus	Odense	Aalborg	Esbjerg	Randers	København
Antal modtagere af pleje og praktisk hjælp på fritvalgsområdet						
0-64 årige	5	7	7	6	5	13
65-79 årige	60	65	82	65	56	105
80 årige og derover	357	357	462	378	268	417
I alt for samtlige aldersgrupper	22	28	36	30	24	30

Tabellen viser at Randers har det næstlaveste antal borgere, der modtager personlig og praktisk hjælp, hvilket også er en naturlig konsekvens af observationen i tabel 70, som viser at Randers har et stort antal boliger med fast bemanning.

7.2 Omsorgsområdet

4.2 Takster

	Takst for 2015	Takst for 2016
Madudbringning:		
Almindelig hovedret pr. dag	45,00	46,00
Lille hovedret pr. dag	42,00	43,00
Biret pr. dag	10,00	10,00
Ældrecentre		
Forplejning med 1 hovedret og 1 biret pr. måned	3.130,00	3.200,00
Forplejning med 1 hovedret pr. måned	2.880,00	2.950,00

4.3 Oversigt over aftaleenheder

Ældreområdet er inddelt i 3 geografiske områder (Område Nord, Syd og Vest), der dækker praktisk hjælp og personlig pleje, boliger, aktiviteter og cafeer). Derudover omfatter ældreområdet 2 selvejende institutioner som drives efter overenskomst med kommunen (Randers Kloster og Solbakken), et hjælpemiddelhus samt madservice.

I tabellen på næste side ses en oversigt over antal boliger fordelt efter boligtype, hvor der er tilknyttet personale. Boligerne er fordelt på de områder og selvejende institutioner, som de hører til.

7.2 Omsorgsområdet

Fortegnelse over boliger på ældreområdet med tilknyttet personale								
		I alt boliger	Særlige bolig- typer	Demens- boliger	Pleje- boliger	/Eldre- boliger med kald	Aflastnings- boliger/selv- indskrivning	Psykiatri- boliger
Område Syd								
Tirsdalen	Rasmus Hougårdsvej 42a,b	54		10	30	12	2	
KristrupCentret	Byvænget 12	25			25			
Center Svaleparken	Svålevej 13-15, Assentoft	20		10	9		1	
Center Svaleparken	Svålevej 7 - 9, Assentoft	20				20		
Center Svaleparken, Genoptræningsenheden	Svålevej 11	13	13					
Plejecenter Vorup	Bøsbrovej 70	42		8	33		1	
Søndervænget	Bøsbrovej 68	20				20		
Gudenåcentret	Gl. stationsvej 11	60			43			17
Plejecenter Lindevænget	Vestergade 62	71		21	43	7		
Plejecenter Lindevænget, Hospice	Vestergade 62	7	7					
Thorsbakke	Mølllegade 4	49				47	2	
I alt, område Syd		381	20	49	183	106	6	17
Område Vest								
Plejecenter Kildevang	Randersvej 23, Langå	58		8	44		6	
Plejecenter Borupvænget	Gl. Hobrovej 136-138	79		12	67		0	
Plejecenter Borupvænget	Gl. Hobrovej 140-142	24				24		
Asferg ældrecenter	Ternevej 8b	37		10	25		2	
Asferg ældrecenter	Ternevej 8c	6				6		
Asferg ældrecenter	Rolighedsvej 7-15	5				5		
Fårup Ældrecenter	Stations alle 3b	13			11		2	
Fårup Ældrecenter	Stations alle 3a + 3c	2				2		
Fårup Ældrecenter	Ingvar Pedersens vej 1-9	5				5		
Fårup Ældrecenter	Mælkevej 4-14	6				6		
Kollektivhuset	Parkboulevarden 71p	14			14			
Kollektivhuset, Tryghedshotellet, præhospitale pladser	Parkboulevarden 71p	18	18					
Kollektivhuset	Viborgvej 98 e	20		10		10		
Kollektivhuset	Viborgvej 98 f	15			15			
Kollektivhuset	Parkboulevarden 69	36			36			
I alt, område Syd		338	18	40	212	58	10	0
Område Nord								
Plejecenter Møllevang	Garnisonsvej 6	48		17	30		1	
Plejecenter Møllevang	Garnisonsvej 10a-c og 26a-d	30				30		
Plejecenter v/højhus	Garnisonsvej 5a-k	10				10		
Møllebo	Infanterivej 35	34				34		
Spentrup ældrecenter	Præstevænget 2a-2h	10			8		2	
Spentrup ældrecenter	Præstevænget 4 - 32	15				15		
Spentrup ældrecenter	Doktor Allé 10 - 24	8				8		
Plejecenter Åbakken	Bakkevænget 1, Øster Tørstlev	56	10	10	30		6	
Plejecenter Åbakken	Bakkevænget 1, Afd. H	18				18		
Aldershvile	Kirkevej 2b-2x, Havndal	20				19	1	
Plejecenter Dronningborg	Egholmsvej 4	40			21	18	1	
Plejecenter Rosenvænget	P. Knudsensvej 6a-b	49		11	35		3	
Rosenlund	P. Knudsensvej 4	32				32		
Center Bakkegården	Lodsejervej 8a m.fl.	93				93		
Center Bakkegården	Gl. Hadsundvej 17 a	11				11		
I alt, område Syd		474	10	38	124	288	14	0
Selvejende								
Randers Kloster								
Randers Kloster	Blegdammen 5	36		7	29			
Klostervænget	Hospitalsgade 6	40				40		
Solbakken								
Plejecenter Solbakken	Frederiksborg Allé 23	31			31			
Plejecenter Solbakken	Frederiksborg Allé og Ridefogedvej	11				11		
I alt		1.311	48	134	579	503	30	17

7.2 Omsorgsområdet

4.4. Yderligere oplysninger

Praktisk bistand, personlig pleje og sygepleje	2013	2014	2015
Antal visiterede timer til praktisk bistand og personlig pleje i 1. kvartal, pr uge	7.023	7.470	7.556
- heraf andel af timer, der ydes af privatleverandør	5,5%	5,3%	6,2%
Gennemsnitligt ugentlige sygeplejetimer i 1. kvartal *)	2.660	3.178	3.774
I alt visiterede timer samt sygeplejetimer i 1. kvartal pr. uge	9.683	10.648	11.330
Antal borgere, der modtager praktisk bistand og personlig pleje i 1. kvartal	2.654	2.606	2.462
- heraf antal borgere, der modtager fra privatleverandør	340	339	352
- andel, der har valgt privat leverandør af	12,8%	13,0%	14,3%
Antal borgere, der modtager hjælp (incl. sygepleje) i 1. kvartal	3.495	3.590	3.512
Gennemsnitlig antal timer pr. borger pr. uge	2,77	2,97	3,23

Hjælpe-middelhuset Kronjylland	2013	2014	2015
Antal kontakter med Hjælpe-middelhuset	ca. 10.000	ca. 10.000	ca. 10.500

Madservice Kronjylland	2013	2014	2015
Antal visiterede hjemmeboende til Madservice i uge 15	1.051	1.080	1.055

Antal kørte kilometer på områdecentrene	2012	2013	2014
Kørsel i hjemmeplejebiler	1.982.424	2.235.657	2.521.821
Kørsel i egen bil	582.580	841.700	871.560
I alt antal kilometer på områdecentrene	2.568.004	3.077.357	3.392.981

Landdistriktsudvalget

Bevillingsområde:

Landdistrikt

8.1 Landdistrikt

1. Beskrivelse af området

Nedenstående tabel viser hvilke områder, der er omfattet af bevillingen. Desuden vises budgetbeløbene for 2016:

Mio. kr.	Servicerammen			Udenfor servicerrammen		
	Udgift	Indtægt	Netto	Udgift	Indtægt	Netto
1.1 Landdistrikt	2,2	0,0	2,2			
Driftudgifter i alt	2,2	0,0	2,2	0,0	0,0	0,0

Servicerammen

Tabellen viser, at der samlet set er budgetteret med udgifter for 2,2 mio. kr.

1.1. Landdistrikt

Landdistriktsudvalget har til formål at sikre, at der igangsættes initiativer i landområderne.

LAG Randers – Favrskov støttes med henblik på at fremme udviklingen i kommunernes landdistrikter.

Lakseprojektet har Randers Kommune sammen med Viborg Kommune og Favrskov Kommune i en årrække støttet ved at yde tilskud til Dansk Center for vildtlaks' udsættelse af laksesmolt.

Landdistriktsområdet består af udgifter til:

Budget 2016, 1.000 kr.	Udgift	Indtægt	Netto
Kommunal medfinansiering LAG Randers – Favrskov	825,6		
Landdistriktsudvalget – budgetforlig 2016	1.000,0		
Drift LAG Randers – Favrskov	206,4		
Lakseprojektet, udsætning af laks i Gudenåen	202,6		
I alt mio. kr.	2.234,6		2.234,6

2. Budgetmål i 2016

Effektmål for landdistriktsområdet

At fremme mulighederne for bosætning og erhverv i Randers Kommunes landdistrikt.

3. Tal og forudsætninger

Nedenfor vises en række overordnede budgettal på driften.

3.1 Hovedtal på driften

Nedenstående tabel viser udviklingen på driftssiden fra budget 2015 og frem til 2019 (i 2016 PL):

8.1 Landdistrikt

Mio. kr. 2016-priser	Budget	Budget 2016-19			
	2015	2016	2017	2018	2019
1.1 Landdistrikt	1,2	2,2	2,2	2,2	2,2
Driftudgifter i alt	1,2	2,2	2,2	2,2	2,2

Forskellen fra budget 2015 til budget 2016 forklares i afsnit 3.2

3.2 Ændringer over år

Nedenstående tabel viser, med udgangspunkt i 2015, ændringerne til budget 2016 og overslagsårene 2017-2019.

Mio. kr. 2016-priser	Ændring til 2016	Ændring til 2017	Ændring til 2018	Ændring til 2019
Udgangspunkt 2015-budget	1,2	1,2	1,2	1,2
Budgetforlig	1,0	1,0	1,0	1,0
Drift LAG fra bev. 1.3	1,0	1,0	1,0	1,0
Budgetændringer fra tidligere år:				
Ændringer fra budget 2015:				
Landsbypulje ophører	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
I alt	2,2	2,2	2,2	2,2

Drift til LAG er flyttet fra bevillingsområde 1.3 – Erhverv og turisme.

I både budget 2014 + 2015 var der afsat 1 mio. kr. til Landsbypuljen, den bevilling stopper i 2016.

Budgetforlig 2016 - 19

Randers Kommune er arealmæssigt en stor kommune. I erkendelse heraf er der oprettet et landdistriktsudvalg, som i samråd med lokale interessenter skal sikre, at der igangsættes initiativer i landområderne. Forligspartierne ønsker at opprioritere indsatsen på området og er derfor enige om, at Landdistriktsudvalget tilføres driftsmidler på 1 mio. kr. årligt fra 2016 og frem. Udmøntningen af midlerne skal nærmere fastsættes i forbindelse med den politiske behandling af den landdistriktspolitik som er under udarbejdelse.